

Kertbarát

magazin

Ára: 690 Ft | Előfizetőknek: 645 Ft

www.kertbaratmagazin.hu

ERDEI ZSOLT KERTJE

BEMUTATJUK

A VARÁZSMOGYORÓK

Construma
Kert
melléklettel

AZ APRÓ NŐSZIROM

AZ ÉV SZÍNE A ZÖLD

KERTÉSZPALÁNTA
MAUGLI NÖVÉNYEI

IDŐSZERŰ

NÁLUNK IS MEGTEREM A BATÁTÁ

TAVASZI AKCIÓ

Hatalmas árzuhanás a Kärchernél!

Tavaszi akciónk időtartama: 2017.03.10. - 2017.06.17.

KERESSE AKCIÓS
TERMÉKEINKET
WEBOLDALUNKON,
ÉS A GARDENEXPO,
CONSTRUMA
KIÁLLÍTÁSOKON!

www.kaercher.hu

BP3 Garden Kerti öntözőszivattyú

A BP 3 hosszú élettartamú és nagy teljesítményű kerti szivattyú, mely biztosítja az ökológiai és ökonómiai kerti öntözést. A minőségi szivattyú minden további nélkül felszívja a vizet 8 m mélyről alternatív vízvételi helyekről (ciszternák vagy horodók).

A Kärcher 5 évre szóló garancia-meghosszabbítást nyújt a készülékhez. Regisztráció a www.kaercher.hu oldalon keresztül.

Műszaki adatok

Motorteljesítmény max. (W): 800
Vízszállítás max. (l/h): 3500
Vízszállítás magassága / nyomás max. (m): 40/4
Felszívási magasság (m): 8
Súly tartozék nélkül (kg): 8,2
Méretek (mm): 220 x 405 x 260

Felszereltség

- Optimalizált csatlakozócsok
- Komfortos lábkapcsoló
- Csatlakozó G1 pumpákhoz
- Ergonomikus fogantyú

Régi ár: 34 990 Ft
Akciós fogyasztói ár

WD3 Car Nedves-száraz porszívó

Több mint erő - kifinomult technológia a tökéletes tisztaságért. A Rendkívül hatékony, alacsony fogyasztású WD 3 Car multifunkciós porszívó, kimagasló szívóerővel, példamutató energiahatékonysággal és kiváló minőségű tartozékokkal rendelkezik. Tartozékai ideálisak a járművek alapos, belső tisztításához.

Műszaki adatok

Energiafogyasztás (W): 1000
Szívási teljesítmény (mbar): 200
Tartály űrtartalma (l): 17
Tartály anyaga: műanyag
Felszívási magasság (m): 8
Csatlakozó kábel hossza (m): 4
Méretek (mm): 388 x 340 x 503

Régi ár: 34 990 Ft
Akciós fogyasztói ár

Felszereltség

- Szívótömlő (2 m)
- Nedves-száraz padlótisztító fej
- Patronsűrítő, papír porzsák
- Speciális tartozékok az autó belső tisztításához
- Szívóecset puha sörtével
- Szívófej nagy felületekhez
- Extra hosszú réstisztító fej
- Fúvó funkció

K7 Full Control Plus Home Magasnyomású mosó

Ideális magasnyomású mosó makacs szennyeződések rendszeres eltávolítására. K 7 Full Control Plus Home készlettel és nyomást szabályozó +/- gombokkal és LCD kijelzővel a szórópisztolyon. Legyen szó akár érzékeny felületekről, akár erőteljes tisztításról, a Kärcher magasnyomású mosói tökéletes megoldást kínálnak minden takarítási feladathoz. A piszok helyét mostantól a tisztaság veszi át!

full control plus

Műszaki adatok

Nyomás (bar): 20 - max. 180
Vízszállítás max. (l/h): 600
Max. bemeneti hőmérséklet (°C): 60
Felületi teljesítmény (m²/h): 60
Súly tartozék nélkül (kg): 17
Méretek (mm): 463 x 330 x 667

Felszereltség

- Magasnyomású pisztoly, G 180 Q Full Control Plus
- Magasnyomású tömlő, 10 m
- Tisztítószer adagolója, Plug 'n' Clean rendszer
- 3 az 1-ben kö- és homlokzattisztító, 1 l
- T 450 felülettisztító
- Full Control Plus szórópisztoly (ÚJ)

Régi ár: 181 990 Ft
Akciós fogyasztói ár

* az árak ÁFA-val értendők.

KÄRCHER

makes a difference

Kertbarát magazin

www.kertbaratmagazin.hu

Készült a Kertészet és Szőlészet szerkesztőségében
Alapítva: 1977.
40. évfolyam, 2017/3-4. szám,
2017. március 24.

FŐSZERKESZTŐ:
BIZA KLÁRA
FELELŐS SZERKESZTŐ:
ALGÉIER WENDY
TERVEZŐSZERKESZTŐ:
Végh György
TITKÁRSÁG: Kiss Jánosné

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ:
1141 Budapest, Mirtusz u. 2.
Postacím: 1591 Budapest, Pf. 294
Telefon: 273-2290
Tel./fax: 273-2285
E-mail: titkarsag@kerteszetesszoleszet.hu

A címkép a Floradania felvétele

KIADJA
a Magyar Mezőgazdaság Kft.
Felelős kiadó:
SÁRI ENIKŐ ügyvezető igazgató
HÁJÓS LÁSZLÓ ügyvezető igazgató

MB MAGYAR
BRANDS
2016

LAPTERJESZÉS, PÉNZÜGY:
Laczó Angéla, Hájcsér Anna,
Szabó Ilkó
MARKETING: Horváth Roland vezető
MUNKATÁRSÁK: Kovács Réka,
Justin Sára,
Bárdos László tervezőgrafikus
ÜGYFELSZOLGÁLAT:
Husztiné Csekó Emma,
Petróné Márton Gyöngyi
Tel.: 470-0411, fax: 470-0410

HIRDETÉS:
Bársi Nóra
Tel.: (+36)-(30)-982-6369
barsi.nora@magyarmezogazdasag.hu
Dohány Árpád
Tel.: (+36)-(70)-232-4231
dohany.arpad@magyarmezogazdasag.hu
Kiss Jánosné
Tel.: 273-2285, 273-2290
titkarsag@kerteszetesszoleszet.hu

Minden jog fenntartva!
A lapból értesítéseket átvenni csak a Kertbarát Magazinra való hivatkozással lehet.
A hirdetések és egyéb reklámkiadványok tartalmáért a kiadó felelősséget nem vállal.

TERJESZTÉS:
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt.
Postacím: 1900 Budapest
Előfizetésben megrendelhető az ország bármely postáján, a hírlapot kézbesítőknél a www.posta.hu webshopban (<https://eshop.posta.hu/storefront/>), e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen, telefonon a 06-1-767-8262 számon, levélben a Magyar Posta Zrt. 1900 Budapest címen.
Külföldre és külföldön előfizethető a Magyar Posta Zrt.-nél a www.posta.hu webshopban (<https://eshop.posta.hu/storefront/>), 1900 Budapest, 06-1-767-8262, hirlapelofizetes@posta.hu
Belföldi előfizetési díj egy évre: 3870 Ft, fél évre 1935 Ft.
Arusítási úton terjeszti a Lapker Zrt., a Magyar Posta Zrt., valamint az alternatív terjesztők.

NYOMJA:
Ipress Center Central Europe Zrt.
2600, Vác Nádas utca 8.
Felelős vezető: Borbás Gábor
A nyomdai megrendelés törzsszáma: Sz-12/99
Nyomás: 2017. március 17.
HU ISSN 0133-9435

A kiadó ISO 9001:2008 szabvány szerint tanúsított

www.magyarmezogazdasag.hu
Szerkesztő:
Práger Ádám, Kiss Melinda

Meggyőződés, lelkiismeret

Évről évre azt halljuk a növényvédelmi szakemberektől, hogy az enyhe tél kedvezett az áttelelő rovaroknak, ezért olyan sok a pajzstetű, a levéltetű, a poloska és a többi nem kívánatos kártevő. Idén viszont végre igazi, kemény telünk volt, elvitte az áttelelő rovarokat, atkákat, gondolták sokan, köztük én is.

A hideg elmúltával a szakemberek kíváncsian vizsgálták az áttelelő tojásokkal berakódott ágakat, lepatintották a fák kérgeit. És mit láttak?

A platánfák kérge alól virgocspikéspoloskák másztak ki, és a tetvek tojásai is egészségesen csillogtak. Számításai szerint a pajzstetvek 80 százaléka átvészelt a hosszan tartó mínusz 15 C-fokos hideget, de a vértetveknek is csak a 60 százaléka pusztult el a mínusz 22 C-fok ellenére. Úgy látszik, a vártnál is jobban alkalmazkodnak a szélsőséges időjáráshoz: meg se kottyannak nekik a hideg, a forróság, vagy a hosszan tartó szárazság.

Ki-ki vérmérséklete szerint környezetbarát vagy vegyszeres módszerekkel védekeznek ellenük, hiszen a sokéves munka gyümölcse csak úgy élvezhető, ha fől vesszük ellenük a harcot. A kiskertekben van értelmük és létjogosultságuk a természetes (bio) védekezési módszereknek, ezt valljuk mi is lapunk hasábjain, de előfordul, hogy felülkerekednének rajtuk a kártevők és kórokozók, ha nem nyúlunk vegyszerekhez. Ennek megítélése vegyes, sokan követ vetnek rájuk okkal vagy éppen ok nélkül.

A „zöld” szakmának szóló tél végi tanácskozáson a növényvédők szerek engedélyeztetéséről, vizsgálatáról szólt az egyik előadó. Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy az uniós szabályozásnak és az ellenőrzésnek köszönhetően semmi sem kerül el az engedélyezésben közreműködő szakemberek figyelmét. Sőt, néha túlzott alaposággal járnak el, nem gyakorlatias megközelítésben értékelik a hatóanyagokat, olyan „forgatókönyvekkel” is számolnak, amelyek előfordulása nagyon valószínűtlen (például csak óriási töménységek esetén merülhetne fel emberi kockázat). Így sok esetben biztonságos készítmények is áldozatul esnek. A közelmúltban mintegy 30 növényvédőszer-hatóanyagot „vádoltak meg” a hormonháztartást (endokrin rendszert) befolyásoló hatással, ezért ezekre is betiltás vár. Az árutertermelő kertészek munkája – különösen a gombabetegségek, így például a fuzárium elleni védekezés esetében – szinte ellehetetlenül. Elgondolkodtat, hogy amíg a szóban forgó hatóanyagok csak magas töménységben váltanak ki hormonháztartást befolyásoló hatást, addig a fuzáriumgomba által termelt toxinok sokkal veszélyesebbek az emberi szervezetre.

Mindenkinek meggyőződésére, lelkiismeretére bízunk, hogyan és mivel védi meg növényeit. Mindenesetre a lombfakadás előtt alapos, olajos lemosó permetezéssel még pótolhatjuk azt, amit a hideg tél elmulasztott.

Algyei Wendy

MINDEN EGY HELYEN!

Magyarország legnagyobb digitális agrárszaklap portfóliója!

akár
40%
kedvezmény!

Fizessen elő a Magyar Mezőgazdaság Kft. kiadványainak digitális változatára!

- Egyedi kedvezményes ár digitális lapelőfizetőink részére!
- Egyszerű, gyors, kényelmes előfizetési lehetőség!
- Bővített interaktív tartalom!
- Hirdetőpartnereink számára újszerű, interaktív megjelenési lehetőség!

BEMUTATJUK

6 Sziklakerti domboldal

18 A rózsá tápanyag-
utánpótlása

22 Páfrányok a kertben

26 Felgyorsulnak
az események

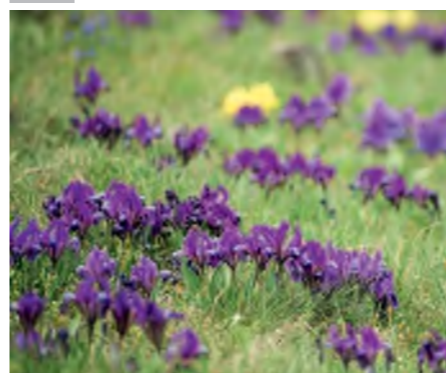
46 Miből készül? A textil

52 A varázsmogyorók

ITTHON

16 Nyitott kertek 2017

28 Az apró nőszirm

KERTEK-EMBEREK

8 Erdei Zsolt

12 A grafikus kertje

IDŐSZERŰ

30 Batáta – a hajnalka rokona

32 Kis kertben nagy termés

36 A szivárvány színei

MELLÉKLET

39

KERTÉSZPALÁNTA

50 Maugli és a dzsungel
növényei

VENDÉGLÁTÁS

56 Zöld konyha

MAGOT KÜLDÜNK

67 A mezei juhar

KÖSSÜNK VIRÁGOT!

58 Durva és törékeny
Az év színe a zöld
A zöld csokor
Virág a bokorban
Húsvéti díszek

64 Posta

Sziklakerti domboldal

Kertünk napos, száraz domboldalán kitűnő lehetőség adódik sziklakerti növények ültetésére anélkül is, hogy valódi sziklakertet építsünk. Ha néhány nagyobb követ szüllyesztünk a talajba, az segít a megfelelő mikroklíma kialakításában, és stabilitást, állandóságot, erőt sugároz.

Ha kellően laza, humuszos, jó vízáteresztő-képességű a talaj, akkor a gyommentesítést követően máris ültethetjük a növényeket. Ám ha agyagos, kötött, akkor homok vagy finom sóder bekeverésével tegyük levegőssé, lazává, mert a sziklakerti növények gyökérzete szenved az állandóan nyirkos talajban. Emiatt láthatunk például kipusztult levendulákat csepegtetőcső mellett, vagy kötött talajon. A megfelelő talajszerkezet fontosabb, mint a talaj kémhatása. Az ültetést követően a talajfelszín 3-4 cm vastagon takarjuk kavicsmulccsal vagy a sziklakert anyagával megegyező kőzúzával, az megakadályozza a talajszemcsék fölverődését a levelekre, és segít gyommentesen tartani a sziklakertet.

A szakszerűen kivitelezett sziklakert összetett szerkezetű, kőből épített, elsősorban tavasszal mutatós, ám meglehetősen költséges kerti elem. Fenntartása rendszeres munkát igényel.

A sziklakerti növények két eltérő adottságú kőves területről származnak. Megjelenésük sokat elárul az igényeiről és eredeti élőhelyükről. A magas hegyekből származók párás, hűvösebb levegőhöz, rendszeres csapadékhoz, harmathoz szoktak. Leveleik üde zöldek, kopaszok, viszonylag lazák. Több kertészeti fajtájuk közepesen száraz körülmények között is szépen fejlődik (pl. *Campanula carpatica*, *Phlox subulata*).

A száraz karsztvidékeken, napégette sziklákön, sziklagyepéken élő fajok egy része pozsgás (pl. *Sedum*-fajok), mások leveleit és hajtásait ezüstös, molyhos szőrzet vagy

tompán fénylő viaszbevonat védi a túlzott párologtatástól (*Stachys*, *Androsace*, *Alyssum*). Ismét mások hosszú, gyéren elágazó karógyökeret fejlesztenek, amelyek a kőpedésekben mélyre hatolva a legszárazabb nyáron is találnak nedvességet (pl. *Helianthemum*, *Gypsophila*).

Ugyancsak a száraz, meleg termőhelyek növényei az aromás cserjék (levendula, üröm, zsálya, kakukkfű), amelyek keserűs és illóolaja nemcsak a legelésző állatok kedvét veszi el a rágcsálástól, hanem a konkurens növények magjainak csírázását is gátolja.

A sziklakerti növények közös vonása, hogy a fölösleges vizet nehezen viselik, különösen a téli, nyugalmi időszakban. Ettől kipállanak a leveleik, a gyökereik elrothadnak. Ezért humuszos, laza talajkeveréket készítsünk számukra, és lejtős területre, kavicsos, homokos talajba ültessük őket, ahonnan télen-nyáron elfolyik a víz. A nyári aszályban kis vízadagokkal öntözzünk.

Ambrus Mária Zsófia

1. SZIRTI TERNYE (*Aurinia saxatilis*, syn. *Alyssum*)
2. HIBRID GÓLYAORR (*Geranium Johnson's Blue*)
3. PIPITÉR (*Anthemis tinctoria*)
4. LEVENDULA (*Lavandula angustifolia*)
5. FEHÉR NAPVIRÁG (*Helianthemum 'The Bride'*)

6. ARANY OREGÁNÓ (*Origanum vulgare 'Aureum'*)
7. NÁPOLYI HAGYMA (*Allium neapolitanum*)
8. PIROS NAPVIRÁG (*Helianthemum 'Cerise Queen'*)
9. ÖRÖKZÖLD TATÁRVIRÁG (*Iberis sempervirens*)
10. LEÁNYKÖKÖRCSIN (*Pulsatilla vulgaris*)

MADÁRFÉSZEK A MAGASBAN

Hepehupás dűlőúton kapaszkodik autónk a főtí Somlyó természetvédelmi terület felé. Mikor már azt hinnénk, végképp eltévedtünk, és nem vezet a földút sehová, kiderül:

megerkeztünk. Szép ívű kovácsoltvas kapura lelünk, és a meredek telek tetején, a ház teraszán integet a házigazda. Minden lépéssel nyílik a panoráma, egyre többet látni a környező tájból. Alattunk a város, a főtí templom kettős tornya, kirajzolódik a Megyeri híd, a messzeségben fölsejlik a budapesti Szabadság-szobor, jobbra Dunakeszi, balra Mogyoród. Köröskörül távoli hegyek és mély csönd. Mi tagadás, olyan hely, ahol az ember szívesen ottfelejtene magát.

• *Zajos sportsikerekből, aktív, mozgalmas életből hogy talált erre a „béke szigetére”? – fordulok Zsolthoz.*

– Édesanyám Fótira költözött a 90-es évek végén. Én akkortájt szerződtem ki Hamburgba, és az itthon töltött hetekben mindig nála voltam. Nővéremék itt laknak fenn a hegyen, a közelben. Megtetszett a kilátás, gondoltam, de jó lenne itt egy telket megkaparintani. Addig jöttem-mentem szerencsétlen kis autómmal a járhatatlan utakon, míg rábukkantam erre a helyre. 4000 négyzetméternyi terület, hat tulajdonossal! Végül sikerült megvennem, és összenyitnom. Örültem, mert itt a telek mindössze 5%-át szabad beépíteni, és én nem kicsi házra vágytam. Egész gyerekkoromban „lyukakban” éltem, elhatároztam hát, hogy szép nagy házat építek. Lesz kényelmes nappali, konyhával összekötve, szép hálószoza, ha több gyerek jön, mindnek külön szobája. Lesz irodám, medence, szauna az épületben, és az az igazság, hogy kicsit túlterveztem az egészet. Sokkal nagyobb lett a ház, mint kellett volna – *vallja be nevetve*. Később eladóvá vált még mellettünk egy keskeny, hosszú telek. Megvettem azt is, hisz pont azért költöztem ide, mert szeretem a nyugalmat. Ilyenformán már kellemes távolságra vagyunk a szomszédoktól. Így lett végül 6300 négyzetméteres a telek. Nem

Erdei Zsolt – vagy ahogy az egész ország ismeri profi ökölvívó világbajnokunkat, Madár – távol a városok zajától egy napsütötte, zöld domboldalon él családjával. Otthonát, mediterrán hangulatú tágas kertjét a maga kedvére, örömeire alakította ki. Saját kezűleg ülteti, metszi a fáit, nyírja a fűvet, és kisfiával versengve szedi az érett gyümölcsöket.

mintha megalomániás lennék, egyszerűen tetszik, hogy arányos, áttekinthető a kert, nem elaprózott kis nadrágszíjparcella. 2007-ben kezdtem el építkezni, és egy év alatt el is készült.

Édesanyám keze nyoma

A házat pedig körbenötte a kert. A teraszra dús lilaakác fut, mogyoróbokrok szegélyezik, a fal melletti támasztékon kivibokor roskadozik a terméstől. A lépcső fölé mandula- és vadringló-ágak hajlanak. Ne kiindulunk, hogy tüzetesen végignézzük a birtokot. Madár – arcán a jól ismert mosollyal – meséli a növények történetét, tízéves Viktor fia pedig élénken besegít neki, mindenről van saját élménye. Bármerre nézünk, délszaki gyümölcsfák kínálják termésüket. Itt is, ott is terebélyes fügebokor,

tele mézédés függével. Viktor már szakít is belőle, nyújtja, és kóstolja maga is. A házigazda kedvence a datolyaszilva, abból is többfajta van.

– Elsőként ültettem, nagyon hálás fa. Öklömyi, narancssárga gyümölcse puhára érik. Mikor már „posványos”, a dér is megcsípte, akkor igazán finom. Tavaly annyi termett, hogy le se tudtam mindet szedni – a madarak öröme. Télen az énekes rigók csapatostól jöttek és csipegették. Van ribizli, málna, meggy, ropogós Germersdorfi cseresznye, alma, dió, barack, szilva, körte. Ültettem szelídgesztenyét, és termőre fordult a fiatal gránátalmafa is.

• *Ebben a különleges cserjében kit tiszteletünk? – mutatok egy sűrűlevelű, datolyaszzerű bogycokkal teli bokorra.*

– Ez jojoba. Éretten olyan az íze, mintha alma meg körte keveréke lenne. Nagyon szeretjük. Kozmetikai alapanyagként tán ismertebb. Erősen ágazik, a gyökértörzse is terjed szanaszét a földben. És itt van lenn, a kerítésnél a kert nagy öregje, a hatalmas körtefa. Viktor kedvelt „mászófája”. Kétévente terem, de akkor irdatlan mennyiséget.

• *Ha ez a fa egy árva körtét se hozna, akkor is megérdemelné a helyét, olyan tekintélyes, különös törzsű, szép rajzolatú.*

– Valódi matuzsálem. Attól ilyen a formája, hogy pár éve a nagy viharban villám sújtotta, beszakadtak az alsó ágak. Sajnáltam őket levágni, így maradtak, szinte fekvő.

• *Láthatóan több a fiatal, saját ültetésű növény a kertben. Milyen állapotokat örökölt?*

– Amint beköltöztünk, elkezdtem a kerten molyolni. Sok munkával járt, elhanyagolt volt, tele gazzal, szúrós királydinnyével, egyik magoncmelegy érte a másikat. Hozattam vagy száz teherautó termőföldet. Itt erősen meszes a talaj, csak a csonthéjas gyümölcsök szeretik. A tömérdék magoncból néhányat meghagytam, gondoltam, valamit engedünk a természetnek is. A csavartfűz például kimondottan tetszik. De hagytam az olajfűzet, a bálványfát is, ha jól érzi magát, hadd éljen. Aztán akkorát nőttek, hogy le kell csipnem a tetejüket, mert már zavarják a kilátást. „Ütöm, vágom”, kaszálok a sarjakat, próbálom kordában tartani őket. A többi fát, virágot én választottam, és sokat kaptam édesanyámtól is. Születésnapomra gyümölcsfákat és – ahogy ő mondta – tulipánfákat ajándékozott nekem. Nagyon szerette a magnóliát, többféléit is hozott. Ezeket külön ecetes vízzel locsolom, hogy savanyítsam nekik a talajt, és megmaradjanak.

• *A kert különös képessége, hogy őrzi az eltávozott kedvesek emlékét.*

– Sok növényről mondhatom, hogy az anyukám keze benne van. Fák, virágok, de még a fű is őt idézi. Mikor elkezdtem

gyepesíteni, akkor is itt volt, ő egyengette, tolta a döngölőt – *sóhaj*t nagyot Zsolt, aki nemcsak sportsikereiről híres, de család-szeretetéről is.

Fiúk, lányok, kutyák

Sétálunk a laza sorokban álló fák között a napsütésben, és Zsolt elmeséli, hogy párja, Réka, és kislányuk, Gréti, kihasználva az őszi utolsó ajándékát, kiruccantak Balatonfüredre.

• *Milyen jó, hogy már erről beszélhetünk! Nem volt még olyan rég az a drámai nap. Sokan együttérettünk, aggódtunk az idő előtt érkezett, parányi babáért.*

– Gréti 92 dekával született. 64 napig volt kórházban. Minden áldott nap ott voltunk. Álltunk mellette Rékával, és néztük az inkubátorban. Akkor volt az egész keze, mint a kisujjam felső ujperce. Simogattam, dalolgattam neki, pokoli nehéz időszak volt, de valahogy a lelkem mélyén mindig nyugodt voltam, bizakodtam. Azóta szépen fejlődik, kezdi utolérni magát – *mondja boldogan, és máris mutatja okostelefonján az eleven kislányt, aki teli torokból, vígan kurjongatja: „Apa fúj a szél, fúj a szél!”*

• *A szanaszét gurult labdák is az ő játéka?*

– Nem, neki még túl meredek a kert. Ezekkel Viktor focizik. A ház alatti sík, zöld teraszt azért alakítottam ki, és hagytam üresen az építkezéskor, hogy legyen pálya a fiamnak. De nem érdekelte. Majd, mikor beültettem, elkezdett focizni. Mit tehettem? Kiástam, amit lehetett...

• *Izgalmasan vegyes növényzet szegélyezi a „sportpályát”. Mályva, rózsza, mocsári hibiszkusz, díszfüvek, és egy titokzatos bambuszültetvény békés egyvelege.*

– Mindenféle koncepciótól mentes a kert. Ad hoc jelleggel ültetek, ami megtetszik. Egy szép fenyő, szilfa, egzotikus gyümölcs – bármi jöhet. Nincs is olyan része a kertnek, amit ne szeretnék. Na jó, talán a borostyán túlzottan befutotta a napkollektorok helyét, azt most nem annyira szeretem, még rendbe kell hoznom. A bambuszokkal meg az történt, hogy pusztán kerítésnek szántam a letűzött száraz szárazakat. Azokkal vettem körbe a virágskertet, ahol tavasszal tulipán, nárcisz, szép hagymások nyílnak, hogy a két kutya ne menjen be. Arra nem számítottam, hogy a „száraz” bambusz kihajt, és ilyen erővel burjánzik. A nagy ciszternát is bambusz rejti, és Viktornak is kedvenc búvóhelye a „nádas”.

• *Milyen kutyái vannak?*

– Menhelyi keverék, szálkásszőrű tacskószerű anya és kölyke. Réka régóta szeretett volna kutyát, ő kapta szülinapjára. Nem volt szívünk szétválasztani őket, elhoztuk mindkettőt. Most a lányokkal Füreden vannak. Itthon meg becsavarogják a dombot,

MICHALÓ MELINDA FELVÉTELEI

a mögöttünk lévő természetvédelmi területet, a nagy galagonyást. Én is meghagytam hátul a galagonyát. Nem „nemesítettem” az egész kertet, maradt, ami a tájjellegnek megfelel. Annyi időm úgyszólván, hogy a teljes portát százszázalékosan gondozzam, picit engedem elvadulni.

Szállj el kismadár

• *Igazi biokert?*

– A „nagykönyv” szerint nem egészen. De megmondom őszintén, nem szívesen kémiázok a kertben. Rengeteg gyümölcs terem, és jóízűen eszi a család. Ezért csak ritkán permetezek, ha nagyon muszáj. A fűgét durván megtámadta az aknázómoly,

és a gombák ellen se tudok mással védekezni. De például az út burkolókövei között nem vagyok hajlandó gyomirtózni a kinőtt fűvet. Locsolórendszert használok, komposztálok, és bioemésztő van. A madarakat télen etetem, nyáron itatom. A balkonládák tálcáját megtöltöm vízzel, ott szoktak inni, fürdőzni. Sokan jönnek. Komoly nagy madarak is megfordulnak itt: zöld küllő, szajkó, többféle harkály. Télen meg a kis énekesmadarak látogatnak: kék cinke, szencinege, őszapó, vörösbegy, erdei pinty, zöldike, rigófélék.

• *Ilyen névvel illik is velük a barátság. Miről kapta a becenevét?*

– Régi történet. Tízévesen, az első nyári edzőtáborban Mátraházán, a bukóra nyi-

tott ablakon rendszeresen berepültek a szobámba a madarak. De annyian, hogy az már szembetűnő volt, és ezért elneveztek Madarásznak. Ebből rövidült később a Madár.

• *Még később így lett „védjegye”, mérközésekre bevonuló zenéje Cipóék varázslatos dala, a Szállj el kismadár.*

– Mindig nagyon kedveltem ezt a dallamot. Sose felejttem el, épp Monte Carlóban voltam, az ominózus, elcsalt mérközésen – amikor meghalt Cipó. Őt is nagyon szerettem. Egyszer énekeltünk is együtt színpadon. A Miskolcon leégett deszkatemplom helyreállítását a zenekar jótékonyági koncerttel segítette és felkértek, énekeljük el együtt a Kismadarat.

Vizek varázsa

• *Madárfészek néven bokszakadémiát működtet, és személyesen irányítja az edzéseket. Szerepet vállal karitatív akciókban, s mindeközben csöndben kertészsképezi magát.*

– Nem értek hozzá, csak szeretem. És ha már kert, gondoltam, legyen benne sok minden. Birkózok is vele, mert ekkora területet egyedül nyírni, gondozni nagy feladat – amibe az ember rendesen belefárad! Másra nem szívesen bízom, mert megesett, hogy épp a kedvenc növényeimet vágják le.

• *Gyerekkorától otthonos a kertekben?*

– Nagypapámnak volt kertje sok gyümölcsfával, ott nagyon jól éreztem ma-

gam. Amúgy szerény körülmények között éltünk, nem volt fürdőszoba, és lavórban mosdatta a négy gyereket anyám. De ez akkor nem zavart, nem ismertem mást. Kiskölyökként lyukas gatyában, de boldogan bandáztunk Dunakeszin, bóklásztunk a környéken, gyűjtöttem a cselőpókokat. Mindig élveztem a természetet.

• *Idővel óriásit fordult az élete, bejárhatta a nagyvilágot. Melyik tájat látta a legszebbnek?*

– Spanyolország atlanti partvidékét. A fantasztikus illatú, gyönyörű eukaliptuszerdőket, az óceán árapály-játékát, a parti homokra kimosott kis kagylókat, rákokat. Nézegetni is csoda, de enni is. Polip, rák, kagyló, hal – odavagyok a tenger gyümölcséből készült finomságokért!

• *A napsütéstől az egzotikus növényekig ez a kert is mindent „tud”. Már csak a tenger hiányzik?*

– Én is gondoltam már rá – *nevet Madár*. Szerettem volna tavat, mert nagy vízbarát vagyok. De sajnos túl kemény, márgás a talaj, még a hálalapot ásó markológépnek is belekoptak a tuskéi. Régebben, aktív sportolóként mindig horgászattal veztettem le a feszültséget. Ma már inkább a kertészkedéssel engedem le a „fáradt olajat”.

Sándor Mária

A grafikus kertje

A művészek alkotó képzelete sokszor a kertben is szabadon szárnyal, ültetéskor úgy bánnak a színekkel és a formákkal, mintha épp a vásznon előtt ülnének.

Polgár Marianne grafikusművész budaörsi kertje aprólékos alaposággal készült, akár egy japán festmény. Növényei a távoli keleti világot idézik, mindamelllett izzig-vérig hazai és kissé mediterrán a hangulat. Májusban két alkalommal nyitja meg kapuit a Kertnézőben mozgalom látogatói előtt.

Az egykor szőlővel betelepített budaörsi Nap-hegy déli lankáján már csak egy házsor választja el a telket a hegyet borító erdőségtől.

– Bölcsen tették az egykori svábok, hogy a hegy tetején meghagyták az erdőt, és csak a déli lankát vonták művelésbe, így óvták a szőlőültetvényt az erős szélről, *elegyedünk szóba vendéglátónkkal*. A helyi kulturális egyesülettel – amit magam vezetek – azt tervezzük, hogy az önkormányzat támogatását kérve archív fotó alapján képoszlopot (Bildstock) állítunk az utcába a svábok hajdani szőlőkultúrája iránti tiszteletből, ahol jövet-menet megpihenhetnek a fölöttünk lévő természetvédelmi területre, tanösvényre kirándulók.

Tél végi szemle

Tél végi „szemlére” indulunk a kertbe, bár a barátságosan idő még inkább a szobába hívna. Lombtalanul is látszik, hogy már a ház előtti kert is sok különlegességet rejt. – Magam is meglepődtem, hogy az idei kemény mínuszok a vártnál kisebb kárt tettek a kertben. Károsodás nélkül áttelelt az örökzöld magnólia, a ciprusok, sok lombhullató növény rügyei is duzzadnak már. Ez itt magnólia, japán azálea, korallberkenye, füge, selyemmirtusz, ott meg japán borsfa tövises ágai meredeznek. Rajongok a mediterrán növényekért, és itt, a déli tájolású, védett kertrész-

www.kertnezoben.hu

kertnézőben

ben remekül megtalálták a helyüket. Horvátországból hozott pici hajtásból cseperedett a gránátalmám, a japán kenderpálma (*Trachycarpus wagnerianus*) viszont nem maradt meg, pontosabban csak vegetált, évről évre kisebb lett a visszafagyások miatt. Azóta edényes növényként helyezem ki nyaranta a kertbe. Merész vállalkozásként a murvafürtöt is kint hagytam egyszer, át is telelt, de aztán a májusi fagy végzett vele.

Minden japán

Megpróbálom elképzelni, milyen lesz néhány hónap múlva az Austin-rózsával befuttatott lugas, mellette pedig a teraszt a déli naptól védő japánakác-zuhatag, közben a ház mögötti kertbe sétálunk. Lépten-nyomon különlegességek: kínai rojtosvirág (*Loropetalum chinense*), japán ártiszafa, japán ernyőfenyő.

– A lányaim gyakran mondják, amikor látogatót kísérek a kertben: „Jaj, Mami, ne is tedd hozzá, hogy japán, úgyis mind az!” Való igaz, alig akad olyan keleti növény, ami nincs itt a kertben. Ha mégis, akkor rajta van a listámon, nyomozok utánuk a kertészeti árudákban. Persze olyan is előfordul, hogy feladja némelyikük, mint például nemrégiben egy kamélia. Viszont legnagyobb meglepetésemre a japán arália (*Fatsia japonica*) a legkisebb fagyáskár nélkül élte túl a telet.

POLGÁR MARIANNE, A KERTNÉZŐBEN ÉS A SZERZŐ FELVÉTELEI

• *Honnan a japán növények nagy szeretete?*
– Férjem egy japán cég igazgatójaként, mérnök-feltalálóként sok időt töltött Japánban, és néha vele tartottam. Lenyűgözött a kultúrájuk, különösen a kertjeik. Bámulatos, ahogy minden talpalatnyi helyet megbecsülnek, és valami csodát varázsolnak oda. Egyszerűségükben, rendezettségükben tökéletesek. Minden úgy néz ki, mintha ősidőktől ott lenne, olyan természetesnek hat, pedig nagyon átgondolt, számos jelképet hordozó, minden részletre kiterjedő tervezés eredménye, amit nekünk, európaiaknak nem könnyű megértenünk. Itthon módszeresen keresni kezdtem a japán növényeket, ami nagy kötelezettsé-

get is ró a kertészre, hiszen a többségük savanyú talajt szeret. Ültetés előtt amennyire tudom, mindig kicserélem az itteni meszes talajt körülöttük. A japán növényeket „begyűjtöttem” ugyan, de a japán kert többi jelképét – kőlámpást, hidat – nem hoztam a kertbe. Inkább csak a rájuk jellemző harmóniát és nyugalmat árasztó hangulat megteremtésére törekedtem, valódi japánkert létrehozása nem volt célom, ahhoz a telek adottságai nem voltak megfelelők. Egyetlen keleties elemmel mégis bővül hamarosan, a teraszhoz közeli sarokban kétszintes tó épül, mire májusban megérkeznek a Kert-nézőben látogatói.

• *A növények a képeiden is megjelennek, amik közül sok japán ihletésű.*
– A „nyomok” itt is Japánba vezetnek. A férjem unszolására elkezdtem japán nap-tárakat festeni, rajtuk jellegzetes japán virágokkal, madarakkal. Előtte alaposan utánajártam, hogy csak olyan növényeket, madarakat fessek, amik valóban élnek ott. Lenyűgöző, hogy a madárviláguk is mennyire más, mintha színesebb lenne a mienkénél.

Egyenesből íves

Alig teszünk pár lépést, növények sora bukkan elő.

– Ez itt japán fehérfenyő, tarkalevelű gyan-táscédrus, szugifenyő – sorolja Marianne mindegyikük nevét.

• *Bámulatos ez a növényismeret, mintha nemcsak grafikus, hanem kertész is lenné!*
– Egy kicsit az is vagyok talán, nagymám gyerekkoromban módszeresen tanított a növényismeretre. Miközben kirándultunk, nemcsak a magyar, hanem a latin neveit is mondogatta a növényeknek. Szatmár megyei kúriánkból – amelyet botanikailag értékes fákkal teli gyönyörű park vett körül, például egy olyan keleti platánnal, amelyet négy férfi sem ért körbe – hamar költöznünk kellett, és Debrecenben, egy házrészben leltünk otthonra.

A keskeny kertsávban nekem is jutott egy zsebkendőnyi hely, amit magam gondozhattam. Később aztán a fővárosba költöttünk, ahol egyáltalán nem volt kert, vagy a társasházi közös kerttel kellett beérnünk. 1992-ben adódott a lehetőség, hogy megvegyem ezt a kertés házat. A ház is, a kert is kisebb volt még akkor, de én nagyon élveztem, hogy az ízlésem szerint alakíthattam a rendszertelenül ültetett, elhanyagolt gyümölcsöst a saját édenkertemmé. Emlékszem, családom legnagyobbnak megrökönyödésére két délután alatt alakítottam át az egyenes ágyászegeleket ívessé, mert hirtelen felöltött bennem, hogy úgy optikailag „becsapja a

szemet”, jobban oldja a telek keskenységét, rejtélyesebb és hangulatosabb.

• *A gyerekekbe is sikerült „átplántálnod” a kertszeretetet?*

– Nagyobb lányomba mindenképp, a kicsi azonban nehéz „dió” volt, sok mindent be kellett vetnem. Megleptem őt azzal, hogy egyetemi diplomája ünnepléseként ő választhatott fát egy megüresedett helyre. Ezt a bordó lombú díszalmát választotta. Most pedig az újonnan kiépített felső telekrészen az ő kedvéért alakítottam ki a fehér kertet, közepén szabályos kerek gyepvel, ami majd nyaranta medencének adhat helyet. Mivel itt meredek a terep, az egyik oldalát a hegy anyagával egyező sziklával lankás sziklakertté, a másik oldalát – a meglévő, öreg cseresznyefát körbekerítve – beton rézsúelemekkel meredekre alakítottuk, hogy alatta lehessen a kerti kiülőhely, amit később üvegházzá szeretnék átépíteni. Most még ugyan nem látszik, de itt hamarosan fehérbe öltözik minden, először a tavasi hagymások, tulipánok, nárciszok, jácintok, aztán az ugyancsak fehér virágú évelők, lángvirágok, bugás hortenziák, margaréták, liliomok, fűszernövények népesítik be. A kerítésre és a pergolára rózsák és klemátiszok futnak fel.

A sziklakert és a meredek épített rézsú között az ívesen elhelyezett lépcső még följebb vezet. A kert legfőbb részén, a haszonkertben bőségesen tobzódnak a színek, a vetemények között tarka védőnövények: körömvirágok, sarkantyúvirágok, levendulák, bársonyvirágok, kúpvirágok virítanak majd. A régi budaörsi szőlőn, a csiri-csurin és hagyományos őszibarackon kívül hatalmas cseresznyefa, többféle füge, málna, szeder, egres, szamóca, áfonya, mézbogyó és új telepítésű, kordonosra nevelt gyümölcsfák látják majd el a családot friss gyümölcscsel. Korszerű magasságyásban terem majd a paprika, paradicsom, cukkini, padlizsán, bazsalikom, saláta és hagymák társaságában. Kék burgonya és batáta is kerül majd a konyhába a kertből.

– A lombhullás utáni és a tél végi lemosó permetezéstől eltekintve nem vegyszerrek. Növénytársításokkal és védőnövényekkel tartom távol a kártevőket, illetve a növények immunrendszerének erősítésére csalán- és feketenadálytő-lé keverékével permetezek.

Miközben visszafelé sétálunk, még mindig bőven akad olyan növény, amiről eddig még nem ejtettünk szót. Tovább szemléljük őket, remélve, hogy már a sarkon a tavasz.

Algeier Wendy

Nyitott kertek 2017

Hanami Japánkert cseresznyefa-virágzáskor

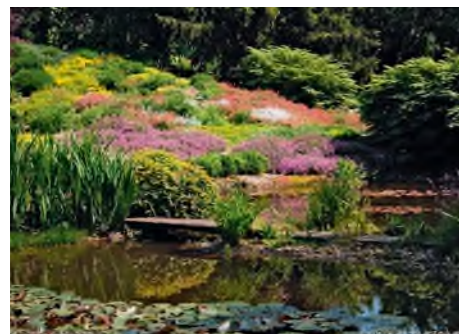
Április 8., Szentendre

A látogatót a japánkert szellemében nyugodt, időtlen, a természethez nagyon közeli tájézés várja, betekintést adva a japánkertek történetének 1500 éves múltjába.

Ezer írisz kertje

Április 22., május 14., július 9., Tolna-Mözs

Mindenekelőtt az íriszek szerelmeseinek ajánljuk e kertet, akik májusban e csodás növény virágának több mint ezer színárnyalatában gyönyörködhetnek. A nyári látogatás idején mintegy 350 fajta sásliliom, bugás lángrózák és kúpvirágok uralják a kert.

Évelők és rózsák társaságában

Április 22., június 3., Székesfehérvár

A tulajdonosok szinte minden szabadidejüket a kert gondozásával és szépítésével töltik. A színes, vidám hangulatú kert a sok évelő és illatos virágú cserje miatt a pillangók és a látogatók kedvence, a kerti tó pedig a madarakat vonzza. A hátsó kertben rendezett zöldségest és gyümölcsöst láthatunk.

Piliskert

Május 6., 13., május 20., Piliscsaba

Az erősen lejtős kertben vasúti talpfákból, kerti zúzalékból kialakított hangulatos ösvények vezetnek lépteinket. Azok figyelmébe ajánljuk ezt a kertet, akik többet szeretnének megtudni az árnyéki, félárnyéki növények alkalmazási lehetőségeiről.

A grafikus kertje

Május 7., szeptember 30., Budaörs

A grafikus kertje négy részre tagolódik, mintha a művész négy képet festett volna: az előkertben mediterrán növények, a hátsó kertben japán növények tematikus gyűjteménye, folytatásaként az ún. fehérkert kapott helyet, a felső szinten pedig

Örömmel nyújtjuk át olvasóinknak a Kertnézőben programsorozat ajánlatát a 2017. évi nyitott kertekről. Az előző évekhez hasonlóan idén is újabb szépségekkel bővült a kínálatunk. Szeretettel várjuk azon növénykedvelő kertbarátokat, akik néhány órára szeretnének kiszakadni a megszokott hétfégi tevékenységükből, hogy a kertek világába lépve felejthetetlen perceket tölthessenek el hasonló érdeklődésű társakkal, tapasztalatokat, ötleteket merítve kertjeikből.

haszonkertet alakítottak ki. Örömmel várjuk mindazokat, akik szeretik a művészi és látványos megoldásokat.

Kert, lépésről lépésre

Május 7., 20., június 10., Szárföld

A gyűjteményes kertnek is beillő kertben a hortenzia, az árnyékliliom, a fás bazsarózsa, a magnólia és a japán juhar több változata található meg, sok más ritkaság mellett. A kert az azoknak ajánljuk, akik ötleteket szeretnének meríteni ahhoz, hogy a lehető legtöbbféle növényt helyezték el úgy, hogy egyik se nyomja el a másikat.

Törpefenyők között

Május 13., 20., 27., Gyöngyös

A korábban gyümölcsös-zöldséges kertként gondozott birtokot úgy alakították át, hogy az minden évszakban látványos legyen, a családtagok számára pedig a nyugodt és aktív pihenésre kínáljon lehetőséget. Idővel a törpefenyők váltak az oszlopos tujákkal, hamisciprusokkal határolt kert meghatározó növényeivé, a sziklakertet több, törzsre oltott fajta is díszíti.

Zen Tündéerkert

Május 20., június 10., október 14., Budafok

A keleti ihletésű, mindössze 100 négyzetméteres kert növényzete 90 százalékban egyedi alakú örökzöldekből áll. Azoknak ajánljuk, akik a város zaját maguk mögött hagyva szépségre, nyugalomra és feltöltődésre vágyanak.

A szobrász és a kertje

Május 21., július 23., szeptember 3., 10., Hont

Az Ipoly partján, az országhatártól alig néhány méterre vásárolta meg az 1700-as években épült volt gőzmalom *Kolozsvári Grandpierre Miklós* szobrász. Az évszázadok alatt többször átépített épületben alakította ki az alkotóházát, körülötte pedig saját elképzelései szerint fogalmazta meg a kertet úgy, hogy az szobrainak kiállítóhelye lehessen. Azoknak ajánljuk ezt a kertet, akik szívesen sétálnak a szabadterei kiállítás szobrai között.

Erdő ölelésében

Május 28., június 11., október 15., Gödöllő

Azoknak ajánljuk e kertet, akik kedvelik a természetes hangulatú, tájba illő kerteket és a növények változatosságát. A kerti tó, a patak, a sziklakert, a gyümölcsös és a veteményes kialakításánál az esztétikai élményen túl fontos szempont volt a meglévő környezethez való alkalmazkodás, az erdő, és lakóinak alázatos tisztelete.

Hegede Kertészet

Május 27., Helvécia

Kertészletlátogatás és vásárlás.

Rózsa, rózsá, rengeteg

Május 28., Decs

A tulajdonosok eddig több, mint kétszáz rózsafajtát ültettek, és minden kerti kiegészítőt (például a futtatót, a pergola is) a saját munkájuk eredménye. Az érdekes

zsa-évelő párosításokon kívül csak olyan növényeket találunk a kertben, melyek ehető termést nevelnek, az unokák és a madarak legnagyobb öröme.

Vegyszerek nélkül

Június 3., 4., 10., Majosháza

A kert középső részén lugassal, rózsafutatóval több pihenőt alakítottak ki. A telek hátsó részén lévő veteményeskert friss zöldséggel, gyümölccsel látja el a családot. A kert egész területén biogazdálkodás folyik, a kártevők ellen gyógynövényekből készített erjesztett levekkel, teákkal védekeznek.

Pilisi virágözön

Június 4., Csobánka

A Pilis lankái adta szép kilátás mellett rózsák színekavalkádjában, balkonládák, kaspók és ágyások egyaránt virágainak özőnében gyönyörködhet a kertlátogató. A vidám nyári színek kedvelőinek ajánljuk a kert.

Kanyargós ösvények mentén

Június 10., 11. 18., július 1., augusztus 12., szeptember 23., Velence

A koros fák árnyékában élő növények a lakóházzal együtt a gyerekes család mindennapjainak szerves részei. Kanyargós kerti út köti össze az egyes részleteket, ahol az árnyéki növénygyűjtemések kialakítására is hasznos ötleteket kaphatunk.

Káptalan Évelőkert

Június 11., Budaörs

A már 15 éve ellenőrzött, minősített biokert a levendula mellett fűszernövényekkel, virágokkal van tele. A tiszta, vegyszermentes környezet a rovarok, madarak számára is vonzó élőhely, így válik élettől nyüzsgő, vidám biokertté a kis birodalom.

Kert a Cserhátban

Június 17., 18., Tereske

A völgyben fekvő hatalmas kertet patak szeli ketté, amit tavakká duzzasztottak fel vízesésekkel, tavirózsákkal, díszhalakkal. A francia-, az angol- és a japánkert egyaránt jól megfér a gyerekeknek kialakított játszókerttel, romvárral és a tollaslabdapályával.

Modern kert csöppnyi romantikával

Június 17., 18., 24., 25., Sopron

A tulajdonos rajong a növényekért, szereti az örökzöldeket, maga alakította és nyírta formára őket. Gyengéi a hortenziák, de sok évelő, díszfüvek és levendula teszi még színesebbé kertjüket.

Rozmaring Fűszerkert

Június 17., Tenkeshegy

Sokféle gyógynövény találta meg termőhelyét a domboldalon. Azoknak ajánljuk a kert, akik többet szeretnének tudni a bio-gyógynövények termesztéséről, feldolgozásáról, felhasználásáról. A látogatás ideje alatt ennek szellemében 45 perces előadást hallgathatunk meg.

Modest Garden

Június 24., szeptember 24., Telki

A sorházi kertben a kis terület ellenére minden feladat megtalálta helyét anélkül, hogy túlzásúlt volna. Tó, sziklakert, veteményes és üvegház, padok, lugasok, téglalapítmények, régi használati tárgyak színesítik a kert. Azoknak ajánljuk, akik praktikus megoldásokat, kreatív ötleteket keresnek kertjük kialakításához.

Egy kis mediterrán

Szeptember 10., Budapest

A vízivárosi társasház lakója ciprusokkal, kenderpálmákkal, termő olajfákkal és más érdekességekkel teli kertté varázsolt a belső udvart és az utcai előkert. Azoknak ajánljuk a kert, akik többet szeretnének tudni a szabadban, takarás nélkül áttelelt mediterrán növényekről.

Mocsáry Évelőkertészet

Szeptember 23., Tárnok

Kertészletlátogatás és vásárlás

Angol tradíciók alapján

Október 1., október 8., Budajenő

Az izgalmas növénytársítások kedvelőinek és a kertépítészeti megoldások iránt érdeklődőknek ajánljuk az angol hagyományokat követő kert.

Harmonikus, nyugodt egységben

Október 15., Nadap

A kert és a táj tökéletes összhangját élvezheti a látogató. Az újszerű növénytársításban a *Piet Oudolf* által bevezetett mátrixrendezés jelenik meg: a növényeket nem foltokban, hanem a különböző fajtákat keverve találjuk meg.

A programok időpontja időjárás és egyéb nem tervezhető körülmények miatt változhat, amiről a Kertnézőben csapata weboldalán, illetve írásban értesíti a jelentkezőket.

Bővebb tudnivalók, hírlevélre való feliratkozás, programokra jelentkezés, illetve kerttulajdonosok jelentkezése a kertek megnyitására a www.kertnezoben.hu honlapon olvashatók, vagy az info@kertnezoben.hu e-mail címen kérhetők.

Kövessen a programot a Facebookon is! (www.facebook.com/Kertnezoben)

A rózsza tápanyag-utánpótlása

Ahhoz, hogy a kertünkbe ültetett rózsza évtizedekig annak ékessége maradjon, tápanyagokra van szüksége. Összeállításunk a rózsakedvelők népes táborának segít.

A rózsza a jó levegő- és vízgazdálkodású, közép-kötött, tápdús talajokat kedveli. Az enyhén agyagos, azaz kötöttebb, vagy a homokos, vagyis lazább talajban is szépen fejlődik, ha tápanyag és víz tekintetében mindent megkap, rendelkezésére áll mindaz, amire egészsége megőrzéséhez, a hosszú virágszár és a tömött virágfej kialakulásához szüksége van. A jól táplált rózsza élénkebb színű virágokat hoz. Ahhoz, hogy pontosan tudjuk, mivel segíthetjük a növekedését, ismernünk kell a talaj összetételét. Ha több rózsatövet is nevelünk, akkor érdemes bevizsgálatni a talajunkat, hogy tisztában legyünk az összetételével, a hiányzó és a rendelkezésre álló tápelemekkel.

A rózsza a 6,2 és a 6,5 közötti kémhatású, vagyis az enyhén savanyú talajokat kedveli. Alacsony a sótűrő-képessége, ezért a talaj tápanyagtartalmával együtt az öntözővíz minőségére is figyelniünk kell. A rózsák káliumigényesek, a makroelemek közül a nitrogén-foszfor-kálium kedvező aránya 14-5-20. A makroelemek mellett fontos a talajban a hasznosítható kalcium, magnézium, vas, mangán és bór jelenléte is. A rózsza a tavaszi metszés után, éves fejlődésének kezdetén, majd közvetlenül a fővirágzás után igényel több tápanyagot. Július közepétől már ne trágyázzuk, mert nem tudja beérlelni a hajtásait, és fagyérzékennyé válik.

A rózsák táplálására szerves és műtrágyákat egyaránt használhatunk. A szerves trágyák nemcsak tápanyagot adnak, a talaj szerkezetének javítása mellett segítik a talajélet kialakulását is. A műtrágyák között aszerint tehetünk különbséget, hogy milyen gyorsan oldódnak föl, és mennyi idő alatt válnak fölvehetővé a növények számára. Ez lehet azonnali, például a lombtrágyáknál, de lehet több hónap is. A tartós hatású műtrágyák közül azokat, amelyek négy-öt hónapon keresztül a talaj víz- és hőmérsékleti viszonyainak függvényében folyamatosan adagolják a tápanyagot a növényeknek, évenként egyszer tavasszal, a metszés után szórjuk ki, majd kapáljuk sekélyen a talajba. Az ennél rövidebb hatástartamúakat évenként kétszer, április elején, a metszések után, majd az első virágzást követően juttassuk ki. Az ajánlott mennyiség 30-50 gramm tövenként. Lombtrágyákat akkor használjunk, amikor a rózsza levele egyértelműen tápanyaghiányt jelez, és gyors pótlásra van szüksége.

A gyakorló rózsabarátok közül sokan a magas biológiai aktivitású, alacsony foszfortartalmú szerves trágya-pelletet (pl. Tribú) használják, ami nagy nyomáson préselt, hőkezelt, mintegy két centiméter hosszú, ceruzavastagságú trágyadarálék. Te-

A Magyar Rózsatársasággal együttműködve indítottuk el rózsákról szóló sorozatunkat, melynek most a tizenkettedik részét adjuk közre. Az önszerveződő civil társaság hét éve tevékenykedik aktívan. Kezdő, vagy gyakorló rózsabarátokat fogad tagjainak sorába, az igényesebb nemzeti kertkultúra fejlődését igyekeznek ösztönözni. magyarroszatarsasag.blogspot.com

Pomponella

HERNÁDI OTTÓ ÉS NÓGRÁDI TÍMEA FELVÉTELEI

Amadeus

NÖVÉNYKÜLÖNLEGESSÉGEK a Pálmaház Kertészetben

A futórózsák nagy zöldtömeget nevelnek, ezért fokozottabban ügyeljünk a tápanyag-utánpótlásukra

Rotilia

Othello és Prince Claus

lepítés előtt 250 grammot javasolt négyzetméterenként az ágyásba dolgozni. Ha csak telepítéskor van lehetőségünk kiszórni a pelletet, akkor annyi lapos evőkanálnyi mennyiséget tegyünk földdel keverve a gödörbe, ahány literes volt a konténer, amiből a rózsát kiültettük. Ekkor is nagyon fontos az alapos öntözés. A pellet nagy előnye, hogy tápanyagtartalma mellett serkenti a talajéletet, és javítja a talaj szerkezetét.

Három hónapos hatástartamú, kifejezetten a rózsák számára összeállított, káliumtúlsúlyos szerves tápanyag is létezik, azt ültetésnél, a növény tavaszi metszését követően, illetve nyáron, az első virágzás után, július–augusztusban kell a tövek köré kiszórni, és a földbe kapálni. A trágyázást mindig alapos öntözés kövesse.

A rózsák gyökérképződését segítjük, ha ültetéskor a talajéletet serkentő gombaszö-

vedéket, ún. mikorrhiza-készítményt juttatunk ki, az segíti a tápanyag és a víz hasznosulását, a gyökerek könnyebben fölveszik azokat, és a magasabb sótartalommal, a szárazsággal szemben is ellenállóbbá válnak. A kiszórást követően azonnal dolgozzuk a talajba, ültetéskor pedig az ültetőgödörbe, a gyökerek közelébe juttassuk ki.

A rózsák igénylik, hogy gyökérzetének jó legyen a levegőellátottsága, ezért magas

talajvízszint esetén, áradások után a gyökerek oxigénhiánya miatt a levelek sárgulásukat tapasztalhatjuk. Olyankor kapáljuk, lazítsuk föl a talajt, és darált fenyőkerget, perlitet, mosott homokot áshatunk a földbe. A növény gyökere a talaj magas sótartalma esetén is károsodhat, amit a levél-szélek barnulása, a levelek idő előtti hullása, és kisebb, alaktalan levelek fejlődése jelez.

Megyesi Éva

Kanári datolyapálma

TEGYE SZEBBÉ KERTJÉT A GÖDÖLLŐI KIRÁLYI KERTÉSZET SEGÍTSÉGÉVEL

A gödöllői Pálmaház Kertészet az idei tavaszi szezonban is számos növénykülönlegességgel várja az érdeklődőket. A tavalyi év egyik nagy slágere, a **chilei araukária** (*Araucaria araucana*) idén is megtalálható a tavaszi kínálatban. Lomblevelű örökzöldekből is széles választékot nyújt a Pálmaház, legyen szó **babérmeggyről** (*Prunus laurocerasus*) vagy **örökzöld ezüstháról** (*Elaeagnus ebbingei*), mindenki megtalálja számítását a gödöllői kertészeti árudában.

A Pálmaház Kertészet tavaszi célja a pálmafélék minél szélesebb körű népszerűsítése. A fajtákat és méretet tekintve is széles lesz a választék. Hazánk klimatikus viszonyai között egyes fajták kis odafigyeléssel gond nélkül átteleltethetők anélkül, hogy a hidegebb hónapokra télikertnek kellene építenünk a védelmük érdekében.

Az egyik ilyen pálma a **kínai kenderpálma** (*Trachycarpus fortunei*), ami a mínusz 15 °C-os hideget is elviseli. Napos helyre ültessük

kertünkben, esetleg a ház déli oldala elé. Ebben az esetben télen nem szorul akkora védelemre a növényünk, mint a kert közepén álló társuk, mivel az épület fala kisugároz némi hőt. Télen a levelek közé tömődünk szalmát, majd kötözük össze őket, végezetül pedig csomagoljuk be nádszövettel az egész növényt, és tekerjük körbe alaposan nejlonnal. Ügyeljünk arra, nehogy csapadékot kapjon a pálmánk csúcsrügye, mert akkor az egész növény elpusztulhat.

A kínai kenderpálmán kívül olyan érdekességeket is érdemes lesz betérni a Pálmaházba, mint a **kocsonyapálma** (*Butia capitata*) vagy a **kanári datolyapálma** (*Phoenix canariensis*), nem is beszélve egyéb mediterrán növénykülönlegességekről, amelyek egész nyáron virágpompával örvendeztetik meg a kertbarátokat.

Látogasson el a Pálmaházba, a gödöllői királyi kertészetben!

Chilei araukária

Nálunk mindent megtalál, ami a kertjéhez szükséges!

Kertcentrumunkban **David Austin rózsák** széles választékával várjuk Önt.

BUDAI KERTCENTRUM

Ahol nem csak a növények érzik jól magukat...

Cím: II. kerület, Budakeszi út - Szépjuhászné út sarkon
Telefon: 1/392-5091, 30/396-5687, 30/944-8263
Nyitva tartás: H-Sz: 8h-18h V: 8h-16h
www.budaikertcentrum.hu

Igényeljen törzsvásárlói kártyát online: <http://www.palmahazkerteszet.hu/tvp.html>

Cím: 2100 Gödöllő, Martinovics Ignác u. 2/a.
Nyitvatartás: Hétfőtől szombatig: 8–18, vasárnap: 9–16
web: www.palmahazkerteszet.hu, e-mail: info@palmahazkerteszet.hu
mobil: 06-20/415-0063

Páfrányok a kertben

Aki kertészkedik, vagy akár csak a lakásban tart növényeket, tudja, hogy páfrányokkal nagyon szépen öltöztethetők az árnyékos helyek. Bár virágokkal nem örvendeztetnek meg minket, változatos, sokoldalúan használható növénycsoport, és nem feltétlenül kell nedves, sötét szurdokvölgyet építenünk a kertben ahhoz, hogy jól érezzék magukat.

A páfrányok nem nevelnek virágot, hanem a leveleiken ún. spóratartókban fejlődő milliónyi, porszerűen apró spórákkal szaporodnak. A spórákat, bár ránézésre hasonló, nem nevezhetjük magnak, mivel abból még nem egy újabb növény csírázik, hanem előtelep (protallium vagy gametofiton) képződik belőlük, amin ivarsejtek fejlődnek, és az ivarsejtek egyesüléséből jön létre az új növény. A hím és női ivarsejtek fajtól függően ugyanazon vagy más-más előtelepen fejlődnek, és a víz segítségével találhatnak egymásra. A páfrányok tehát az evolúció egy kezdetlegesebb szakaszát képviselik a virágos növényeknél. Egyes szakírók szerint a legősibb ma élő növény is egy páfrány, a fahéjpáfrány (*Osmunda cinnamomea*). Neve csak a spóralevelek színére utal, a fahéjhoz nincs köze. Lenyomatait 70 millió éves kőzetekben találták meg.

A fajok méretüket tekintve igen sokfélék, a néhány milliméteres moszatpáfrányoktól (*Azolla*) a húsz méter magasságot is elérő norfolki serlegpáfrányig (*Cyathea brownii*) nagyon változatosak. Hazai kertjeinkben sajnos nem álmodhatunk ezekről, de a természetett fajok között is igen sokféle méretű közül válogathatunk. A legdíszesebbek szinte mindegyike hazánkban szigorúan védett faj, ám a kereskedelemben elérhető páfrányok között bőven találunk szépségeket.

Kertünk árnyékosabb helyein a szokásos árnyliliomok és egyéb árnyéki évelők mellett igen jól mutatnak a páfrányok csipkészerű levelei.

Ha van párás és nedves tópartunk, akkor könnyű a dolgunk, számos faj jól érzi ott magát. A struccpáfrány (*Matteuccia struthiopteris*) néha túlságosan is jól, nagyra nő, és erősen terjed föld alatti rizómáival. A nagyobb termetű fajok közül a királpáfrány (*Osmunda regalis*) szoliterként is jól használható, mivel szélkében alig terjed. A legtöbb nálunk kapható páfrányfaj napos helyre is ültethető, amennyiben a déli órákban árnyékolni tudjuk, és a talaj folyamatosan nedves körülötte. A díszes vese-páfrány (*Polystichum setiferum*) fajtái, a hölgy-páfrány (*Athyrium filix-femina*), valamint a gímpáfrány (*Asplenium scolopendrium*) nem bántják a kora reggeli és a késő délutáni napsütést. Több pajzsikafaj (*Dryopteris*) különösen jól tűri a napos-félszárnyékos, kissé száraz helyeket. A saspáfrány (*Pteridium aquilinum*) kifejezetten kedveli a napot, és szárazságtűrőnek is nevezhető, de erősen terjedhet mások rovására.

Aki kertészkedik, vagy akár csak a lakásban tart növényeket, tudja, hogy páfrányokkal nagyon szépen öltöztethetők az árnyékos helyek. Bár virágokkal nem örvendeztetnek meg minket, változatos, sokoldalúan használható növénycsoport, és nem feltétlenül kell nedves, sötét szurdokvölgyet építenünk a kertben ahhoz, hogy jól érezzék magukat.

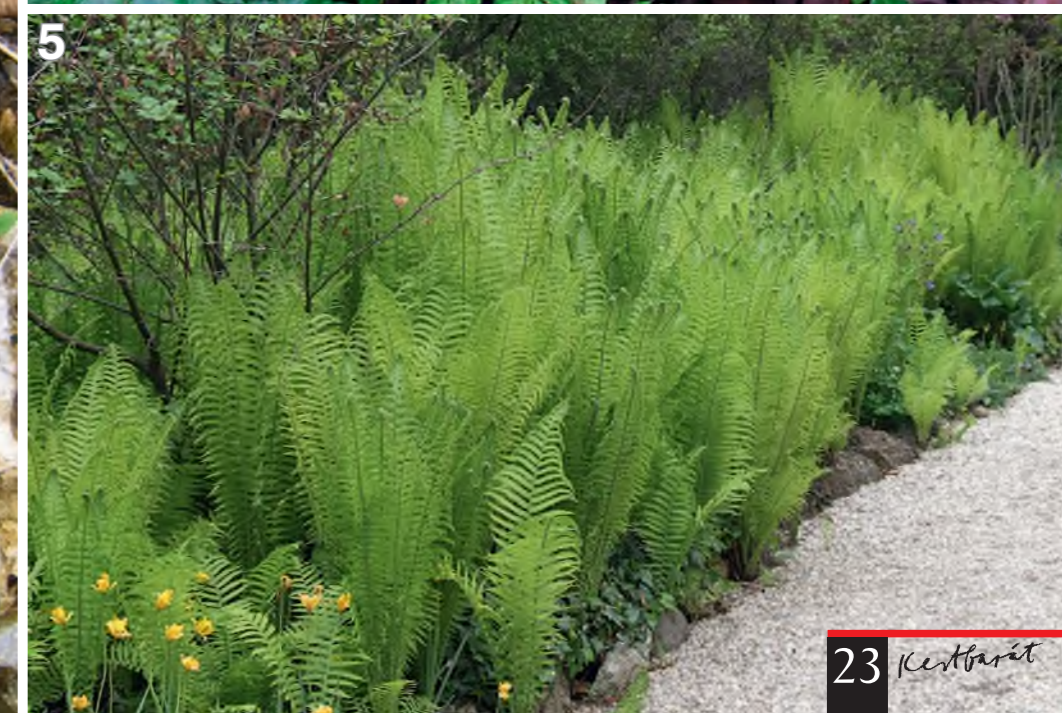
1 Törékeny hólyagpáfrány (*Cystopteris fragilis*) az Alpokban

2 A fodorkák örökzöld, többnyire hasadéklakó fajok. Ez a faj (*Asplenium ceterach*) a mediterráneum száraz, meleg, napsütötte sziklahasadékaiban él. Sajnos nálunk még nem kapható

3 A robusztus termetű pelyvás pajzsika (*Dryopteris affinis* 'Cristata'), száraz árnyékba is ültethető

4 A japán vese-páfrány (*Polystichum polyblepharum*) nagyon mutatós, fényeszöld levelű, örökzöld páfrány. Nálunk is teljesen télálló, csak pangó víz ne érje a tél folyamán

5 Struccpáfrány (*Matteuccia struthiopteris*)

A LAKÁSBAN

A páfrányok egy része meleg égövi származású, ezek nálunk csak lakásban tarthatók. A legismertebb közülük a szobapáfrány (*Nephrolepis exaltata*), amely meglehetősen páraigényes, ezért gyakran kudarcot vallunk vele a száraz levegőjű lakásokban. Helyette próbálkozhatunk a helyenként már nálunk is beszerezhető nyúlláb- vagy póklábpáfránnyal (*Davallia solida* var. *fijiensis*), ami jobban tűri a száraz levegőt. Epifita (fán élő) faj, ezért hagyományos virágföld helyett inkább orchideaföldbe ültessük, hogy a gyökerei több levegőhöz jussanak. Ekkor bőven öntözhetjük a rohadás veszélye nélkül, de hosszabb ideig ne álljon alatta víz. A cserépből kinövő hosszú, szőrös hajtásokat (innen a nyúlláb, pókláb név) ne vágjuk le, és ne temessük el, majd levelek fejlődnek rajtuk, és a segítségükkel akár szaporíthatjuk is a tövet. A legalább kétleveles hajtást fektessük nedves mohára, kéregre, vagy perlitre, legyökerezik, és új növény fejlődik.

Csakis árnyékba érdemes ültetni viszont a Japánból származó japán hölgyepáfrány (*Athyrium nipponicum*) 'Pictum' fajtáját. Színes levelei gyönyörűek, de a napon megégnek. A száraz levegőre kevésbé érzékeny, mint a struccpáfrány, de állandóan nedves, humuszban gazdag talajt igényel, különben nagyon lassan fejlődik, esetleg idővel el is tűnik.

Az apróbb termetű páfrányok sajnos nálunk nehezen szerezhetőek be, de érdemes keresgélni őket. Nagyon szép árnyéki talajtakaró a himalájai vénuszfodorka (*Adiantum venustum*), enyhe téli takarással áttelelnek a bordapáfrányfajok (pl. *Blechnum penna-marina*). Sziklakertbe, kövek hasadékaiba való a fodorkák (*Asplenium*), a hólyagpáfrányok (*Cystopteris*), de nagyobb sziklakertbe, kőfalba a már említett gímpáfrány vagy az édesgyökerű páfrány (*Polypodium vulgare*) is ültethető.

Végül, de nem utolsó sorban a kert „legzűrösebb” részére, száraz árnyékba is találunk megfelelő fajokat. Ahol a nagy lombos fák gyökérzete elszívja a vizet, de lombjuk kissé magasabb páratartalmat teremt, ott a gímpáfrány (*Phyllitis scolopendrium*), a pajzsisikafajok (*Dryopteris filix-mas*, *Dryopteris affinis*) és azok fajtái, de még a díszes vese-páfrány (*Polystichum setiferum*) nálunk kapható fajtái is sikerrel nevelhetők. A ház árnyékos tövébe, ahol gyorsan kiszárad a talaj, és a levegő is szárazabb, szintén ültethetjük ezeket, ha nem feledkezünk el róluk, és néha-néha alaposan megöntözzük őket.

A kereskedelemben kapható fajoknak és fajtáknak csak a töredékét mutattuk be, Nyugat-Európában még több különleges – és nálunk is télálló – páfrány vásárolható meg. Érdemes próbálkozni velük, mert rendszerint kiderül, hogy kevésbé érzékenyek, mint gondolnánk. Kerti elhelyezésüknél fontos, hogy télen ne alakuljon ki pangó víz a talajukban, mert a pusztulásukhoz vezethet.

Józsa Kata

1 Félárnyékban jól érzi magát az erdei pajzsika csipkeszerű levelű fajtája (*Dryopteris filix-mas* 'Linearis Polydactyla')

2 Megtévésztésig hasonlít a páfrányokhoz, ám sárga virágokat nevel a páfránylevelű keltike (*Corydalis cheilanthifolia*). Félárnyékos helyen könnyen nevelhető, mutatós évelő

3 Nagy fák tövébe jól illik a gímpáfrány (*Asplenium scolopendrium*). Télen megcsúnyult leveleit márciusban levághatjuk, újakat növeszt helyettük

4 Struccpáfránymező tavaszi hagymásokkal

5 Erdei pajzsika (*Dryopteris filix-mas*) sziklakertben

6 Páfrányok árnyékliliomok (*Hosta*), tűzesők (*Heuchera*) és hunyorok (*Helleborus*) társaságában

7 A japán hölgyepáfrány (*Athyrium nipponicum*) 'Pictum' fajtájának levele ezüstös, rajta az erek bordók

8 Szép árnyéki talajtakaró a himalájai vénuszfodorka (*Adiantum venustum*)

A SZERZŐ ÉS ZOLTÁN FERENC FELVÉTELEI

Felgyorsulnak az események

A közösségi teendők mellett párhuzamosan tesszük a dolgunkat a családi parcellánkban, ahol családonként megtermeljük a konyhánkba kerülő friss zöldségeket, a főzési és befőzési alapanyagokat. Ahogy telnek az évek, mindnyájan tapasztalatló tervezzük idényről idényre a vetésszerkezetet, és gondoljuk át az ültetni való palántákat. Már őszelelőkészítettük a tavaszi kerti munkálatokhoz a családok és gyerekek parcelláit, kialakítottuk a közlekedőutakat, és várjuk a kedvező időt a tavaszi vetéshez. A várakozás a napfényes februári-márciusi időszakban gyakran kicsalogat bennünket a kertbe, ahol tavaszkezdetkor mindig van látnivaló. Ott kanyargott egykor a Fehér-Körös egyik mellékága, és a tavaszi vízborítás, a vízjárta területek jelzőnövényei és állatai ma is felbukkannak a környező mélyebb fekvésű kertekben.

Korai vetés

Ahogy a talaj enged, az első márciusi napokban elkezdjük a korai vetéseket. A puha magágyhoz leginkább jó időzítés kell. Az eső után újra átmelegedő, nedves, porhanyós talaj a legjobb a csírázó magvaknak. Ha nagyon nedves a föld, nem tudunk dolgozni, és nem is érdemes, mert a Békés megyei kötött talaj nagyon össze-

Előző lapszámunkban elmeséltük, hogyan szerveződött kertközösségünk, és hogyan találtunk rá a megfelelő kertre. Most bemutatjuk a közösségi tevékenységeinket, és elkezdjük a tavaszi kerti munkálatokat. Mint minden közösségi kertben, így a Gyulai Ehető Közösségi Kertben (GYEKK) is akad feladat bőven. Közösek a célok, no és persze van több olyan terület, amit együtt tartunk rendben. Jómagam koordinátorként és kerttagként is tevékenykedem, ezért jól belelátok a tennivalók sokaságába.

tömörödik. Március elejétől kezdjük vetni a hidegtűrő zöldségeket: a salátaféléket, a retket, a borsót. Elültethetjük a káposztaféléket, és földbe kerülhet lassan a dug-hagyma is. Ez az idő a legjobb a gyümölcsfák, cserjék, vagy az évelő fűszerek ültetésére vagy átültetésére. Nem felejtkezünk el az előveteményekről sem. Mi mustár előveteményt használunk az igényesebb uborka, paprika és paradicsom előtt. A mustár sárga magját szőrjük

a felületre, és csak gereblyézzük be, hamarosan mustárszőnyeg borítja majd a területet! Ezzel fertőtleníti a talajt, és egyben kijelöljük a májusban ültetendő palánták helyét. A mustár zöldtrágyanövény, főgyökérzetével felhossa a mélyebb rétegekből a tápanyagot. Arasznyi korában a talaj fölött lenyessük, majd elterítjük a leveles szárát, ott mulcsként (talajtakaróként) hasznosul.

Figyeljük az időjárást, és a hónap vége felé már magágyba kerülhet a sárgarépa, a petrezselyem, a spenót, a sóska és a magról vetett hagymák is. Kertünkben különös figyelmet kap a növénytársítás, az egymást segítő zöldségeket egymás mellett ültetjük (sárgarépa-hagyma, saláta-rettek, káposzta-bab, zeller-paradicsom, bazsalikom-paradicsom stb.). Biokertészszakkönyvekben bővebben tájékozódhatunk ezekről. Érdekes kísérleteket próbálhatunk ki, változatosságot és színeket csempészve a veteményeskert zöldjébe. Az allelopátia jelensége a kertben is fontos, a zöldségek között éppúgy vannak egymást védő és riasztó növények, mint a természetes növénytársulásokban.

A vetésszorgó betartása is lényeges, mert az előző évi vetemény segíthet a következő évben. Ha évről évre ugyanoda ültetjük például a paradicsomot, akkor a kártevők és a kórokozók hamarabb fertőznek vissza a talajból, és növényünk a talajjúság tü-

Tavaszi veteményezés a kertben

A hónapos retek április végére készül el

Nagyon szeretjük a római salátát, mert későn magzik föl

A káposztaféléket márciustól ültethetjük

neteit mutatja. A vetésszorgó tehát előnyünkre fordítható, ha például a borsó vagy a bab helyére a következő évben tápanyagigényes káposztaféléket vagy paprikát ültetünk.

Ahogy melegszik a talaj és a levegő, felgyorsulnak az események a kertben. Áprilisban már vethető a melegkedvelő zöldségek: a bab, a tökfélék, az uborka, a cékla és május elejétől a paradicsompalánták ültetésével is próbálkozhatunk. Fontos,

hogy paprikát, tojásgyümölcsöt csak a májusi fagyok után ültessünk ki a kertbe, mert a fagy igencsak visszavetheti őket a fejlődésben.

Közös utak

Miközben teszünk-veszünk a kertben, nem is gondolunk rá, milyen fontos a jól kialakított kerti utak rendszere. Mi sem fordítottunk erre sok figyelmet, eleinte taposott keskeny utak választották el egymástól a parcelláinkat. Egy esős nap azonban mindent megváltoztatott. Olyan taposási kárt okoztunk egyetlen délelőtt, hogy azonnali átgondolást kívánt a kerti útszervezés. Raklapokat szereztünk, a Gyulai Közüzemi Kft.-től ágapritéket vásároltunk, és elkészült a kert hosszában futó, egy méter széles középső út, amin már talicskával is közlekedhetünk. Merőlegesen ágaznak le róla az egyes családi parcellák közötti taposott művelőutak. A közeljövőben azokat is szeretnénk faapritékkal mulcsolni (takami). Időnként pótoljuk a faforgácsot vagy az ágapritéket, mindemellett ez fenntartható megoldásnak tűnik. A művelőutak fűvesítésével is próbálkoztunk, de az elkerülhetetlen szegélyvágás miatt nem találtuk célszerűnek.

Csak szerveset

A kertben a szerves hulladék megfelelő kezeléséről is gondoskodunk. Mi minden kerti hulladékot értékesnek tartunk, ezért a kezdetektől közösen használjuk a kerti komposztálókat. Két komposztáló építettünk, az egyikben a diólevél korhad, a másikban minden egyéb kerti zöldhulladék. Mindkettő tartalmát komposztfölddé érleljük, és visszaforgatjuk a talajba. Ökológiai szemléletű kertművelésünk alapja, hogy csak szerves trágyát használunk. Ősszel érett marhatrágyát kapott a talaj, és a növényi trágya érését is várjuk. A kezdetben épített fa komposztkeretet kinőtünk, most kb. 2 x 2 m alapterületű komposztprizmát használunk, melyet próbálunk rendezetten tartani. Önjelölt komposztgazdánk Péter, a férjem, folyamatosan vízszintesre húzza a komposzt tetejét, és ásóval aprít a szerves anyagokon. Különösebb gondoskodást nem igényel a komposztunk, hiszen az eső időnként áztatja, árnyékos helyen védve van, és közvetlenül a talajból a giliszták és más „komposztlények” sokasága segíti a lebontást.

Bonyhádi Enikő

A zöldborsó nyersen a legfinomabb

A sárgarépát lilahagymával társítjuk

Első komposztáló, amit hamar kinőtünk

AZ APRÓ NŐSZIROM

Leggyakrabban sötétlilas vagy kékes egyedeivel találkozhatunk, de nagyobb állományokban gyakori a sárga, előfordul a fehér, a világoskék és a vöröslő virágszín is. A szakállas nőszirmok közé tartozik, mivel a külső lepellevelek felszínén elálló, szőrszerű képletekből összetevődő sávot láthatunk. Vas-tag gyöktörzse a föld alatt terjeszkedik. Kard alakú, 4-20 milliméter széles levelei tölevélrózsában nőnek, ennek közepéből emelkedik ki az 5-10 centiméter magas, egyszerű virágszár, a végén egy nagyfejú virággal. A lepellevél csöve megnyúlt, a külső lepelcimpák szakállasak, hátrahajlók, a belsők a virág közepe felé összehaj-

A nőszirmfélék családjába tartozó kistermetű, mindössze 8-12 cm magas védett növény hazánk egyik legszebb tavaszi virága. Az Iris (írisz) görög eredetű szó, jelentése szívárvány. Ez különösen illik az apró nőszirmra, hiszen a virágai valóban a szívárvány csaknem minden színében pompáznak.

lanak. Március–májusban nyílik, az Alföldön április elején keressük. Kedveli a délies kitettséget, nyílt, száraz gyepeket, így hegyvidékeink sziklagyepeiben, valamint domb- és síkvidékeken, lösz- és homoki gyepekben egyaránt találkozhatunk vele. Valaha valószínűleg sző-

nyegként borította a Kárpát-medence több kistáját, így a Pest környéki homokhátságokat is. Mára a tépdéséstől erősen megritkult. A kopárok fásításakor is gyakran forgatják ki. Vad állományai találhatóak a Kaukázusban, Oroszország nyugati részén, valamint Európa déli és keleti országaiban is. Nagyon szép állományát láthatjuk Bugyi és Kunpeszér között. Bugyitól délre haladva az út jobb oldalát fürkészszük, az élénk színű virágok már messziről észrevehetőek. A kunadacsi temető mellett is található egy takaros állomány, illetve a Nagykovácsi fölötti réteken sétálva is találkozhatunk vele. Védett növény, természetvédelmi értéke ötezer forint.

Molnár Péter

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Különböző héj- és hússzínű fajtáit termesztik

BATÁTA

A HAJNALKA ROKONA

Az édesburgonya, vagy más néven batáta az utóbbi időben mind gyakoribb a zöldségpultok kínálatában. A trópusi, szubtrópusi éghajlatú országokban elterjedt, de nálunk is megterem.

Az édesburgonya (*Ipomoea batatas*) magyar elnevezése kissé megtévesztő, semmilyen rokonságban sincs ugyanis a burgonyával: amíg annak a szárgumóit, ennek a gyökereken fejlődő gumóit fogyasztjuk. A szulákfélék családjának tagja, a hajnalzával közös nemzetségbe tartozik. A rokonság rögtön nyilvánvalóvá válik, ha egy pillantást vetünk a virágaira. A sötétlila közepű, halvány rózsaszín tölcserék földön heverő hosszú hajtásokon, nagy, szív alakú, karéjos, esetleg szeldelt levelek hónaljában fejlődnek. Bordó, zöldecsárga és barna lombú fajtáit a virágkertészetek is kínálják.

A gyökerein fejlődő gumók rendszerint hosszúkas hengeresek, de gömbölydedek is lehetnek. A gumó héja, de különö-

sen a belseje változatos színű: fehér, halványárga, rózsaszín, narancssárga vagy lila húsu batáta is létezik. A súlya széles határok között mozoghat, néhány tíz deka és akár fél kiló (esetenként több kiló) között.

A Közép-Amerikából származó növény ma elterjedten termesztik a meleg éghajlatú országokban. Az USA-ban a háladáskor felszolgált pulyka elmaradhatatlan köre a vajon párolt édesburgonya. Délkelet-Ázsiában nemcsak a gumóját, hanem a növény leveleit és hajtásait is fogyasztják. Lisztjéből lepényeket, kenyérféléket sűtnek, de alkoholt is készítenek belőle. Ugyanolyan sokoldalúan használhatjuk a konyhában, mint a burgonyát.

A balkonnövények kínálatában is találkozhatunk az édesburgonya díszváltozataival. Erőteljes növekedése miatt könnyen elnyomhatja társnövényeit, ezért folyamatos metszéssel tartjuk kordában

1-1,5 méteresre megnövő hajtásait karó mellett is nevelhetjük, vagy hagyhatjuk szabadon kúszni

Az édesburgonya nem burgonyaféle, inkább a hajnalzára hasonlít, hiszen azzal közeli rokon

Főzhetjük, süthetjük, levest, főzeléket, köretet, salátát, ragukat, rakottasokat, süteményeket készíthetünk belőle.

Az éghajlatváltozás kedvez a batáta terjedésének, már nálunk is biztonságosan megterem, Magyarországon szelektált fajtája is létezik. A hidegre érzékeny, ezért csak a fagyok elmúltával, május elején, a paprikával, paradicsommal egy időben ültessük. 10 C-fok alatt leáll a növekedése. A gumón képződő hajtások gyökereztetésével nevelt palántája már itthon is beszerezhető. A könnyen fölmelegedő, laza, homokos, enyhén savanyú kémhatású talajokat kedveli. Négyzetméterenként 2-3 palántát ültessünk, sortávolságnak egy métert, tőtávolságnak 35-45 centimétert ajánlunk. Konténerben is nevelhetjük, ehhez minél nagyobb, legalább 40 centiméter átmérőjű edényt válasszunk, abban kényelmesen elférnek, nem torzulnak a fejlődő gumók.

A fejlődése során rengeteg tápanyagot igényel, ezt káliumtúlsúlyos komplex műtrágyával, vagy szerves trágyával elégítjük ki. A túl sok nitrogén hatására fellazulnak a növény szövetei, és energiáit nem a gumók, hanem a lomb növekedésére fordítja, a gumók tárolhatósága is romlik.

A tenyészidő elején bőségesen, a nyár végétől azonban visszafogottabban öntözzük. Szeptember végén, október elején, még az első fagyok előtt szedjük föl a gumókat. 4-5 napig száraz, meleg helyen szikkasszuk őket, mielőtt a tárolóba visszük. A betakarítástól számítva 10-12 hónapig eltartható 13-18 C-fokos, 80% páratartalmú, sötét helyen.

Ha 10 C-foknál hűvösebb a tárolónk, abban egy hónapig gond nélkül eláll, íze, beltartalmi értékei nem változnak. Ám ha ennél tovább tárolnánk a batátát, akkor melegebb helyről kell gondoskodnunk.

Az édesburgonya szénhidrátban és béta-karotinban gazdag élelmiszer, ez utóbbiból többet tartalmaznak a sárgahúsú fajták, mint a fehérek. Sok benne az A-, B-, C- és D-vitamin, és ásványi elemek is találhatóak benne, magas rosttartalmával támogatja az emésztőrendszer egészséges működését. Alacsony (33) a glikémiás indexe (a burgonyáé 90), ezért cukorbeteg is fogyaszthatja. Segít a vércukorszint alacsonyan tartásában. Rendszeres fogyasztása véd a cukorbetegség kialakulása és az elhízás ellen, a magas vérnyomásban szenvedőknek is javasolják. A fajták cukortartalma változó, ezért különböző az ízük is. Nagyon édes gumójúak és kevésbé édesek is kaphatók.

Algeier Wendy összeállítása

KIS KERTBEN NAGY TERMÉS

Nem kell nagy kert ahhoz, hogy a nyár folyamán bőséges termést szüretelhessünk. Akár balkonon, teraszon is megnevelhetjük a szamócat, a salátát, a spenótot, a metélőhagymát, a lugasparadicsomot, de még a krumplit is. Intenzív, kiskoronájú gyümölcsfákat, gyümölcsbokrokat dézsában is tarthatunk. Akinek pedig megadatik a nagy kert, ültessen bele minél többféle növényt! A zöldségágyások között a hasznos rovarokat csalogató, a kártevőket pedig távol tartó fűszernövények is jól elférnek.

EGYELJÜK A SÁRGARÉPÁT

A sárgarépanak és a gyökéretrepszelyemnek elegendő tenyészterületre van szüksége ahhoz, hogy kinevelje a gyökereket, ezért a kelést követően egyelni kell, 3-4 cm távolságot hagyva a megmaradó magoncok között. Az egyelést megúszhatjuk,

ha drázsírozott vetőmagot vetünk szemenként a megadott tőtávolságra. Ekkor alaposabb beöntözés szükséges, mivel a burkolóanyaggon keresztül nehezebben jut el a nedvesség a maghoz.

Egyelés előtt alaposan öntözzük be az állományt, így könnyebben kihúzhatjuk a növényeket. A művelet során ügyeljünk arra, hogy ne törjük bele a gyökereket a talajba, mert annak illata odavonzza a sárgarépalégyt. Ha elég kíméletesen távolítottuk el a fiatal magoncokat, akkor átpalántázzuk őket új sorba. Jól beöntözve visszagyökeresednek, és teljes értékű termést hoznak. Ha szükséges, 3-4 hét múlva ismételjük meg az egyelést, 4-8 cm tőtávolságra. Nagytetű fajtáknál vagy a pasztinák esetében lehet erre szükség. Az akkor kihúzott gyökereket már a konyhában is hasznosíthatjuk.

BURGONYATERMESZTÉS ZSÁKBAN

Ha csak kiskertünk vagy erkélyünk van, akkor is megpróbálkozhatunk burgonyatermesztéssel. A termesztőzsákos módszerhez elegendő egy erős falú, fekete, műanyag kukacsák. Egy-két héttel korábban szedhetjük a termést, ha előcsíráztatott gumókat ültetünk. Ültetés előtt 5-6 héttel vigyük 12-15°C-os, napfényes helyiségbe a gumókat. Egy rétegben terítsük szét sekély papírdobozban (cipősdoboz tetején vagy tojástartóban), és helyezzük az ablakpárkányra egész addig, amíg 1-2 cm hosszú, dundi, úgynevezett fénycsírák képződnek. A korai fajták közül választsunk (*Impala, Balatoni rózsza, Cherie, Evolution, Amorosa, Red Scarlet* stb.). A zsák alját ollóval csipkedjük ki, de csak akkora lyukakat készítsünk, amelyen a fölösleges öntözővíz szabadon távozhat, de a föld nem mosódik ki.

Helyezzük el a zsákot meleg, napfényes helyen, és a száját tekerjük le körülbelül 50-60 cm magasságig. Ezzel merevebb peremet adunk neki, és feltöltve biztonságosan megáll a „lábán”.

Töltsük föl átrostált, 15-20 százalékban homokkal kevert palántafölddel vagy zöldségfölddel javasolt földkeveréssel, előbb azonban keverjük hozzá magas káliumtartalmú tartós műtrágyát. (Műtrágyával közeg is kapható.) A peremétől kb. 15-20 cm magasságig töltsük fel a zsákot, többszöri beöntözéssel tömörítsük a talajt, majd kés hegyével vágjunk kis réseket a zsák oldalára a jobb levegőellátás érdekében. A föld tetejére helyezzünk csírával fölfelé 3-4 burgonyagumót, lazán takarjuk földdel, és azt is öntözzük be. Ezután nincs más dolgunk, mint rendszeresen öntözni a zsákot, soha ne hagyjuk kiszáradni. Ha idővel ülepszik a föld, az alsó leveleket szedjük le, töltsük fel a zsák tetejét földdel, és csavarjunk a zsák száján fölfelé.

A termést akkor szedhetjük, ha a növény elvirágozott, és a levelek sárgulni kezdenek. Ablakszerűen bontsuk ki a zsák oldalát, és csak a nagyobb gumókat vegyük ki. Ha sok kis gumót találunk, akkor ragasszuk vissza a nyílást.

MACSKAMENTA

A zöldségágyások előterébe áprilisban vethetjük el a macskamenta (*Nepeta cataria*) magját. Onnan kapta a nevét,

hogy a macskákat vonzó illatot áraszt, így ne csodálkozzunk, ha a macska behempereg.

A macskamenta 30-40 centiméter magasra nő, laza ágrendszerű, évelő gyógynövény. Kék színű, ajakos virágait az idősebb növény májustól hozza, kerekded levelei csipkés szélűek, ezüstösen molyhosak. Rendkívül mutatós, kertünkbe vonzza a beporzó rovarokat, ugyanakkor távol tartja a bolhákat és az egereket. A talajra nem igényes, de a napos fekvést szereti, jól tűri a szárazságot.

A macskamenta hajtását a középkorban salátaként fogyasztották, ma már inkább csak díszítőként használják a tálalásnál. Forrázata álmatlanság ellen hatásos, de köhögés, megfázás kezelésére is fogyaszthatjuk. Külsőleg zúzódások borogatására jó. Az állatbarátok a beteg macskák lábadozását segíthetik azzal, ha a szárított leveleket zsákba varrják, és felakasztják, hogy a macska játszhasson vele.

VIRÁGRITKÍTÁS ALMÁBAN

Az almafákon rendszerint több virág fejlődik és termékenyül meg, mint amennyi kiváló minőségű, 70 mm átmérő fölötti gyümölcsöt képes kinevelni. Emiatt a virágzást követően, amikor már látjuk, hogy melyek fagytak el vagy termékenyültek rosszul, érdemes ritkítani a virágokat. Akkor kapunk jó minőségű, darabos almát, ha a virágcsoport 5-6 tagjából csupán egyet hagyunk meg. Ez növényvédelmi szempontból is előnyös, mivel az összeérő almák közé könnyen befurakszik az almamoly hernyója, és mindkét termést károsítja. A monília is jobban fertőz, ha sűrű a termésállomány.

A legnagyobb átmérőjű alma a központi virágból fejlődik, ezért érdemes azt meghagyni. Előfordul azonban, hogy épp az károsodik, olyankor egy jól fejlett oldalvirágot hagyjunk meg.

Az alma rendkívül kalciumigényes, ezért a jó minőségű, jól tárolható termés érdekében már borsó nagyságtól zsendülésig rendszeresen keverjük kalciumtartalmú lombtrágyát a növényvédő szerekhez. Tartós szárazságban öntözzük a fiatal, 1-2 éves fákat.

Összeállította: Pap Edina

A SÁRGARÉPALÉGY ELLEN

A sárgarépalégy első rajzására körülbelül május elején számíthatunk, meleg tavaszon azonban ez korábban is bekövetkezhet. Másodszor július közepétől jelenhetnek meg nagyobb tömegben. A rajzást fehér színű, mosogatószeres vízzel teli tálkával jelezhetjük előre. A veszélyeztetett időszakban fátvolfóliával takarjuk a gyökérszőcsé-állományt.

A sárgarépalégy a sárgarépa mellett a petrezselymet, a pasztinákat és a zellert is károsítja. Nyüvei kanyargós járatokat rág a gyökér külső részeibe, és rozsdabarna ürüléket hagynak maguk után. A levelek megsárgulnak, a gyökér a tárolás során rothad. Nagyon fontos a vetésváltás: lehetőleg 2-3 évig

ne kerüljön gyökérszőcsé ugyanarra a területre.

A gyökérszőcsé kiváló óvó-védő társnövénye a vöröshagyma. Kölcsonösen riasztják egymás kártevőit; a sárgarépalégy a hagyma, a hagymalégy pedig a sárgarépa szagát nem kedveli.

ÉRTÜNK A NÖVÉNYEK NYELVÉN

Wuxal® Pázsittal szebben nő a gyepl!

www.szepzold.hu

A Wuxal® Pázsit speciális, lassú feltáradású nitrogén formájának köszönhetően folyamatosan, ideális összetételben szolgáltat tápanyagot. Így egész szezonra dúsá és ragyogóan zölddé varázsolhat vele minden gyeplületet, és a kiegészítő veszélyét is elkerülheti.

Kwizda Táplálunk és védünk Agro

Hold- naptár

2017. március – május

	MÁRCIUS	Emőke, Botond Gábor, Karina		
	23. Csütörtök 24. Péntek	Irén, Írisz, Lúcia Emánuel, Larissza		
	25. Szombat 26. Vasárnap	Hajnalka, Lidia Gedeon, Johanna		
	27. Hétfő 28. Kedd	Augusztia, Bertold Zalán Árpád, Benő		
	29. Szerda 30. Csütörtök 31. Péntek	Hugó, Agád Áron, Ferenc		
	1. Szombat 2. Vasárnap	Buda, Richárd Izidor Vince, Teodóra		
	3. Hétfő 4. Kedd 5. Szerda	Vilmos, Bőborka Herman, János		
	6. Csütörtök 7. Péntek	Dénes, Valér Erhard, Dusan		
	8. Szombat 9. Vasárnap	Zsolt, Ezékiel Leó, Szaniszló, Glória Gyula, Sába		
	10. Hétfő 11. Kedd 12. Szerda	Ida, Márton Tibor		
	13. Csütörtök 14. Péntek	Anasztázia, Tas Csongor, Bernadett Rudolf, Izidóra		
	15. Szombat 16. Vasárnap 17. Hétfő	Andrea, Ilma Emma, Malvin		
	18. Kedd 19. Szerda	Tivadar, Tihámér Konrád, Zelmira		
	20. Csütörtök 21. Péntek	Csilla, Noémi Béla, Adalbert György, Debóra		
	22. Szombat 23. Vasárnap 24. Hétfő	Márk, Ányos Ervin, Klétusz		
	25. Kedd 26. Szerda	Zita, Mariann Valéria, Nimród		
	27. Csütörtök 28. Péntek	Péter, Roberta Katalin, Kitti		
	29. Szombat 30. Vasárnap	Fülpő, Jakab Zsigmond, Zoé		
	MÁJUS	Timea, Irma Mónika, Flórián		
	1. Hétfő 2. Kedd	Györgyi, Irén Ivett, Frida		
	3. Szerda 4. Csütörtök	Gizella, Bendegúz Mihály, Győző Gergely, Edua		
	5. Péntek 6. Szombat	Ármin, Pálma Ferenc		
	7. Vasárnap 8. Hétfő 9. Kedd	Pongrác Szervác, Imola		
	10. Szerda 11. Csütörtök	Boniác, Gyöngyi Zsófia, Szonja Mózes, Botond		
	12. Péntek 13. Szombat	Paszkal, Ditimár Erik, Alexandra		
	14. Vasárnap 15. Hétfő 16. Kedd	Ivó, Milán Bernát, Felícia Konstantin, András		
	17. Szerda 18. Csütörtök	Júlia, Rita, Emil Dezso, Vilmos		
	19. Péntek 20. Szombat 21. Vasárnap	Eszter, Vanessza Orbán, Gergely		
	22. Hétfő 23. Kedd	Fülpő, Evelin Hella, Ágoston		
	24. Szerda 25. Csütörtök	Emil, Csanád Magdolna, Léna		
	26. Péntek 27. Szombat			
	28. Vasárnap 29. Hétfő			

Levél nap – olyan zöldségeket érdemes vetni, ültetni, szedni, aminek a levelét fogyasztjuk (pl. sóska, fejes saláta, káposzta)

Termés nap – olyan növényeket érdemes vetni, ültetni, szedni, aminek a „termése” fogyasztható (pl. magok, gyümölcsök, vagy akár a paradicsom, paprika, hüvelyesek stb.)

Virág nap – dísznövényeket és olyan növényeket lehet vetni, ültetni, szedni, gondozni, aminek a virága fogyasztható (pl. brokkoli)

Gyökér nap – olyan növényeket érdemes vetni, ültetni, szedni, ahol a gyökér maga a termék (pl. zeller, burgonya, hagymafélék, répa), továbbá palántázás, dugványozás napjai, a gyökérképződés fokozottan jó

E napokon a föld alatt élő kártevők ellen érdemes védekezni

E napokon a föld felett élő kártevők ellen érdemes védekezni

Ezek a napok kedveznek a metszéshez

Kert előkészítése, ásás, talajlazítás

Gyógynövények vetése, ültetése, ezek főszedése. A növények gyógyhatása fokozott

Vermeli, raktrázi e napon javasolt, valamint a már elvermelt gyümölcs, zöldség átrakására, átválogatására kedvező az idő

Ezen a napokon lehetőleg ne verjük, ne raktrázzunk, vagy rakjuk át a raktrázott terményeinket. Rothadásveszély

Favágás napjai. Ezen a napokon kedvező fát vágni, amennyiben a fa további megmunkálására szánt

Nemesítés, oltás, szemzés napjai

Gombatermesztő közegek kezelésére, oltására, gombatermesztésre kedvező idő

Növényeinket ezeken a napokon ültessük át – a gyökérképződés hatékonyabb

E napokon semmiképp ne végezzünk átültetést, mert kedvezőtlen hatások mutatkoznak a gyökérképződésre. Viszont ilyenkor érdemes gyomlálni

A fák törzsének védelme, fának ápolásának napjai

E napokon érdemes locsolni a növényeinket, ugyanis a talaj vízmegtartó és a növény vízfőlvető képessége hatékonyabb

Ilyenkor javasolt a külföldi tápanyagokat a földbe juttatni – trágyázás, tápoldatozás, komposzt szórása

Kerti tavak karbantartása. Fordítsunk figyelmet a rothadt növények eltávolítására, és ilyenkor javasolt az új növények telepítése, valamint a nagy vízigényű növények ápolása

Próbahajtás napjai

Csigairtas! Ezek a csigák elszaporodása elleni védekezés napjai

A SZIVÁRVÁNY SZÍNEI

A kitavaszkodást jelző ragyogó kék égbolt, a napsütés, a hóolvadás, a madárdal egyszer csak megérkezik maguktól. A tavaszi záporon átsütő napfény szivárványt rajzol az égboltra, a langyos szél a nedves föld illatát hordja körbe, az enyhe levegő hosszabb kerti időzésre marasztal. Egy újabb év, amelyben elindul a magunk és a természet munkája, és majd csak az idény végén derül ki, hogy ki lett a győztes e versenyben.

KI A SZABADBA

Az átteleltetett növényeket – muskátli, fucsia, leander, szerelemvirág (*Agapanthus*), tölcserjázmin (*Mandevilla*), murvafürt (*Bougainvillea*) – lassan kihordhatjuk a szabadba. A sötét, hűvös helyen tartott leander, ha időnként vizet kapott, lombvesz-

tés nélkül átvészeli a téli pihenőt. Viszonylag korán kiköltöztethetjük őket védett helyre, mert elviselik az enyhe fagyokat. Ha mínusz 5 C-fok alá húlna a levegő, akkor vigyük őket vissza a teletőbe, vagy takarjuk be a fagy ellen. Gyakran előfordul, hogy a leanderek az évek során hosszú, felkopaszodó hajtásokat nevelnek, gyengébben virágoznak, és csúnya összképet mutatnak. A felkopaszodott hajtásokat márciusban erősen, többször, csonk hagyása nélkül vágjuk vissza. A növény jól tűri a visszavágást, így a legrosszabb esetben is csak annyit hibázhathatunk, hogy az alvórügyekből képződött új hajtások azon a nyáron nem hoznak virágot. Elegendő 3-5, életerős, fiatal hajtást meghagynunk, ezzel ifjítunk. Legjobb, ha a növényeket gyakrabban visszacsipjük, épp csak annyira, ami még alig észrevehető. E nélkül a tövek egy idő után felkopaszodnak, és nem marad más választásunk, csak az erős ifjítás. A leanderek nemcsak dézsás

növények, a kert ágyásrendszerébe is kiültethetők. Ha már jól begyökeresedtek, kevesebb vízzel is beérik, mint az edényben tartott társaik, jóllehet virágzás idején meghálálják az öntözést és az azzal kijuttatott tápanyagot. Mivel mérgező, a levágott részeit ne hagyjuk a gyerekek számára hozzáférhető helyen, és a növényápolás után mossunk kezet.

TUJABAJOK

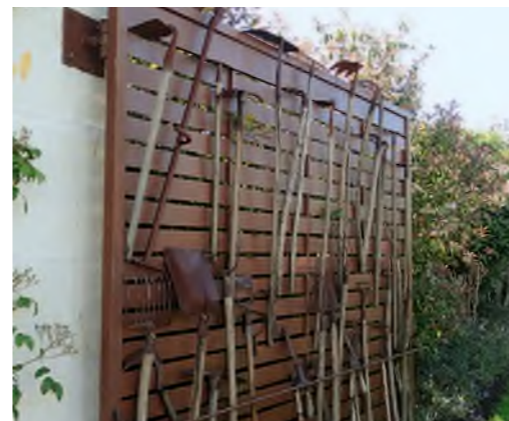
Nem a tél okozza a tujasövényeken szembeötlő megbarnult növényi részeket. Előfordulhat, hogy még az előző évben a boróka tarkadiszbogár betegítette meg a kertekbe előszeretettel ültetett smaragd-tujákat. A károsító az ágrendszerbe rágott járatokkal teszi tönkre a szállító edénnyalábokat. Az ágvégek elbarnult, elszáradt részeit vágjuk le, és égessük el. Szerencsés esetben az újonnan képződő

hajtások benövik a kikopaszodott felületeket. Ha nagyobb területet érint a fertőzés, áprilisban csonkoljuk a növényeket olyan mélységig, ahol a bogár járata már nem látható a fában. Az eltávolított részeket égessük el, ne komposztáljuk. A növényeket a nyár folyamán, különösen szárazság esetén bőségesen öntözzük, ezzel csökkenthetjük a továbbfertőzés mértékét. A jó kondícióban lévő növény nagyobb eséllyel heveri ki a beavatkozást.

A MUNKA ÖRÖME

A kertészkedést nemcsak a végeredmény teszi örömmé, hanem a munkák folyamatai is. Jó érzés, hogy a növényápolás, metszés, átültetés, trágyázás, öntözés, szaporítás során a kezünk alatt válik ismét takarossá a kert.

SEGÍT A MULCS

Az alacsonyabb hőmérsékletet elviselő zöldségfajokkal (saláta, retek, kapor) elkezdődhet a veteményes kert beültetése. Minden frissen ültetett-vetett növényt, ha száraz a tavasz, öntözni kell. Az ágyások mulcsozása akkor a leghatásosabb, ha a takaróréteget a száraz idő beköszönte előtt, a még nedves felszínre hordjuk rá. A házás és a meztelen csigák egész évben gondot jelenthetnek. Ideje felszámolni búvóhelyeiket, és a kertet alaposan kítakarítani a télen keletkezett növényi és egyéb hulladéktól. Folytatni kell a gyomlálást, mert a melegedéssel egyre erőteljesebb jelenlétükkel számolhatunk az ültetésre frissen előkészített talajokban.

GAZDAG NYÍLÁS

Hűvös és meleg, napos és felhős, gyakori esőzésekkel tarkított napok változtatják

FÖLPEZSDÍTJÜK

A szivárvány káprázatos színeinek nem csak az égbolton lehetünk tanúi. Illattal tölti be a kertet az orgona, a jezsámen, a gyöngyvirág, az ibolya. Méretes bimbóikat mutatják a magnóliák. Romantikus hangulatot teremtenek a finom szerkezetű levelek fölé magasodó haranglábak (*Aquilegia*) élénk színű sarkantyús virágai. Májusban a piacokon megjelenő egynyári növényeket szemlélve

már elképzeltük, milyen színekkel pezsdítjuk majd föl a kétnyáriak után kiült balkonládáinkat, edényeinket, virágágyásainkat.

egymást, ám ahogy melegszik az idő, a gyümölcsfák, díszcserjék, hagymás növények, egyes évelő fajok tavaszi virágai gazdag nyílással térnek vissza.

ÉLED AZ ELGYÖTÖRT FŰ

A talajra telepedett hó lassú, egyenletes olvadással szivárogoz a mélyebb rétegekbe, ellátja vízzel az éledező növényeket. Amikor már bejárható a kert, nézzük alaposan végig, vegyük szemügyre növényeink állapotát, nem okozott-e kárt a hosszúra nyúlt fagyos időszak.

A gyepek kezdetben „elgyötört” képet mutat, majd március második felében a hőmérséklet emelkedésével ismét zöldülni kezdenek a szürke fűszálak. A hóborítás kedvező körülményeket teremt a gyepek károsító gombáinak. A rózsaszín hópenész már 0-8 C-fok között fertőzhet, ijesztő képet nyújtanak a kialakuló foltok. Más gombafajok hó hiányában is megjelenhetnek. Ezek rendszerint nem károsítják a gyökereket, de a gyepek felületet elcsúfítják. Ha a fertőzés nem súlyos, az állomány kinövi a betegséget, és a tavaszi gyepezsellőtetéssel rendbe hozható. Az alacsony hőmérsékleten és magas páratartalommal fejlődő gombák pedig visszaszorítja a szárazabbá váló és melegedő időjárás. Több betegség tápanyaghiány következtében alakul ki. A gyepeknek tavasszal alapvetően nitrogénre van szüksége a növekedéshez, ami a magnéziummal együtt a fűszálak élénkzöld színéért is felel. A foszfor a gyökérezet fejlődését serkenti, a kálium pedig az ellenálló képességet erősíti.

SZOBANÖVÉNY-ISMERTETŐ

**CSIGALEVELŰ
KIRÁLYBEGÓNIA**

A csigalevelű királybegónia (*Begonia rex-hibrid*) az egyik legszebb színes levelű dísznövény, könnyen tartható lakásokban, irodákban, belső terekben. Aszimmetrikus lombjának különlegessége a levélszövet szabályos csigavonalú elrendeződése, amelyet a piros, rózsaszín, fekete, ezüst, zöld lombszín tovább erősít. A levél felülete fajtától függően érdes, molyhos, vagy sima.

A növények a téli fényszegény időszakban nem fejlődnek, akkor elegendő számukra a 15-18 C-fokos szoba. Előfordulhat, hogy az alsó, idősebb leveleiket elvesztik. Tavaszai átültetésük után ismét megjelennek rajtuk az új, fiatal levelek. Növekedve színesednek és kialakítják jellegzetes levélképüket. A kert, terasz, vagy balkon esőtől védett, árnyékos helyén, nyáron a szabadban is tarthatók. A növekedési időszakban rendszeres öntözést és tápanyag-utánpótlást kívánnak. A földlabda túlóntozását és kiszáradását a gyökérzet károsodása miatt kerüljük. Levéldugványozással szaporíthatjuk.

A begóniák családjának öt nemzetsége több mint ezer fajt tartalmaz. Ide tartozik a kültéri használatból jól ismert egynyári és gumós begónia, valamint

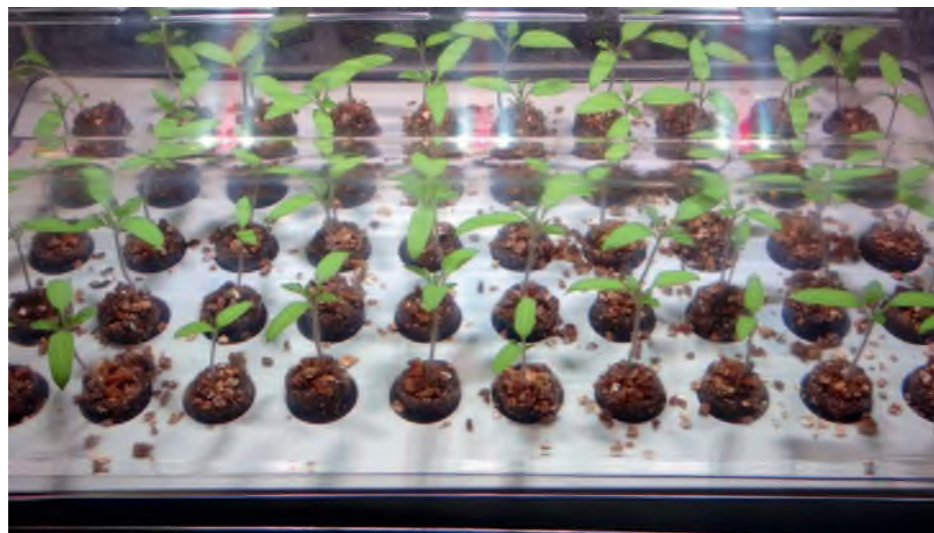
a közkedvelt anyák napi virágzó szobanövény, az ún. elatior-begónia (*Begonia elatior*). Előfordulási területük széles. Egyesek Ázsia, Afrika, Amerika trópusi, szubtrópusi meleg, párás vidékeiről származnak, mások az Andok és a Himalája magasabb térségeiből, ahol alacsonyabb hőmérséklet és száraz levegő uralkodik.

Betegségeik közül a lisztharmat és az atkás fertőzés érdemel figyelmet. A károsodott levelek barnulnak, széleik száradnak, majd elpusztulnak.

Kérdések és válaszok

Miért dőlnek ki a szobában nevelt palánták?

A virág- és zöldségpalánták megdőlésének több oka lehet. Előfordulhat, hogy a fényhiány és a vízbőség miatt vékonyra

nyúlt száruk nem tudják megtartani a növényt. A másik ok a palántadőlés betegség lehet, amit a sűrűn kelt állományban a kedvezőtlen fény-, hő- és nedvességi viszonyok okoznak. Amikor a kis palánta környezete párás és meleg, hamar felüti a fejét ez a betegség. Megjelenésének az a legjellemzőbb jele, ha a kikelt friss hajtások gyökérszaki része vizenyőssé válik, barnul, majd a talajra borul. A veteményből távolítsuk el az ilyen beteg góccokat, a maradékot pedig tartsuk világos száraz helyen a kiültetésig. Mérsékeljük, illetve a reggeli órákra időzítsük az öntözést, hogy minél előbb felszáradjon a növény tövét körülvevő talajról a nedvesség.

Kell-e cserélni a növényládák földjét?

Mindenképpen ajánlatos a földcsere, nem célszerű az előző évi növény kidobása után a megmaradt földbe ültetni az új palántákat. A nagyobb edényekbe, méretes balkonládákba ültetett növények több vizet, tápanyagot igényelnek, mint a kert ágyásaiba telepített társaik. Gondoljunk arra, hogy a tartóedény mérete miatt a növények élettere korlátozott, ezért a lehető legjobb minőségű, laza, levegős szerke-

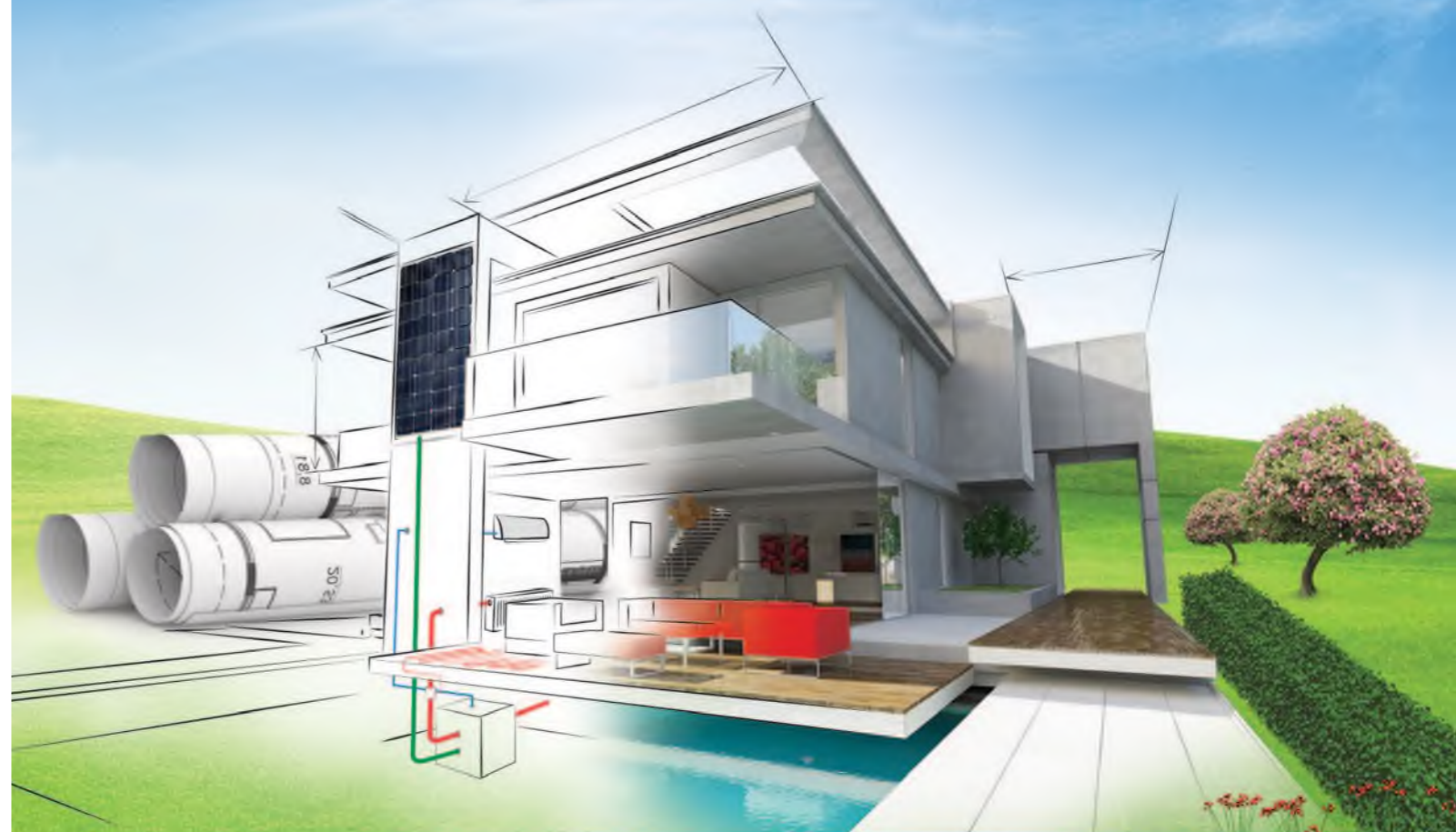
zetű, jól visszanedvesíthető, némi vízmegtartó agyaggal ellátott földet vásároljunk. Az ültetőföldön ne takarékoskodjunk! Az edénybe ültetett növények a nyári hőségben nagy igénybevételnek vannak kitéve, hamar felszalad az edényben a hőmérséklet, ráadásul a gyökereknek kisebb tér-

fogat áll rendelkezésükre a vízfelvételhez. A növények ellenálló képességét rendszeres tápoldatozással erősítsük, nagy melegben káliumtúlsúlyos oldattal öntözzünk. A tápanyag-összetételt (N:P:K) a doboz feliratán találhatjuk.

Merényi Alexandra
összeállítása

Gondozott kertben otthon van.

CONSTRUMA OTTHONTEREMTÉSI KIÁLLÍTÁSI CSOKOR

CONSTRUMAKERT

6. Dísznövény és kertépítészeti szakkiállítás és vásár

2017. április 5-9.hungexpokiállítás
programod van**CONSTRUMA**

36. Nemzetközi építőipari szakkiállítás

HUNGAROTHERM8. Nemzetközi fűtés-, szellőzés-, klíma-
és szaniter technikai szakkiállítás**OTTHON
Design**

6. Otthonteremtési szakkiállítás

A kiállítás
hivatalos lapja: **KertBarát** Főtámogató: **otp Lakástakarék**www.construma.hu

CONSTRUMA KERT

A tavasz legnagyobb dísznövényes és kertépítészeti rendezvénye

A CONSTRUMA otthonteremtési kiállítási csokor már elképzelhetetlen CONSTRUMA KERT nélkül. A kerttervezés, kertépítés, kertkultúra tavaszi nagy seregszemléje egyre népszerűbb a látogatók körében. Éppen ezért a kiállítók is egyre szélesebb körben jelennek meg, és évről évre növelik a kínálatukat. Április 5-9. között ismét várja a kertek világa iránt is érdeklődő látogatókat a HUNGEXPO Budapesti Vásárcsopontban a CONSTRUMA csokor.

A CONSTRUMA KERT, mint indulása óta mindig, idén is maga mögött tudhatja a **Magyar Kertépítők Országos Szövetsége (MAKEOSZ)** által nyújtott szakmai háttérrel. A szövetség ugyanis minden évben itt mutatja be a **Magyar Kertépítő Verseny és Show** versenymunkáit, melynek eredményhirdetésére a kiállítás második napján, csütörtökön kerül sor, míg a közönség szavazatainak eredményét vasárnap hirdetik ki. A versenyre felépített szebbnél szebb kertek megtekinthetők a kiállításon, így a legújabb kerttervezési, kertépítési trendek is nyomon követhetők általuk.

Az idei évben **OMÉK Dísznövény- és Virágvásár** is várja a látogatókat, ahol kistermelőktől vásárolhatunk. Az Agrármarketing Centrum (AMC) szervezésében mintegy 20 kiállító mutatkozik be a standon.

Szintén újdonság a **kaktuszkiallítás**, mely a korábbi éveknél színesebb és gazdagabb kínálatot vonultat fel majd a pavilonban.

A **Magyar Bonsai Szövetség** az **Európai Bonsai Szövetség** tagjaként jelenik meg a rendezvényen, és exkluzív kiállításon több tucat érdekes növényt mutat be az érdeklődőknek.

A faiskolák szabad területen mutatkoznak be. Kiállít többek között Közép-Európa egyik legnagyobb faiskolája, a balatonvilágosi **Alsótekeresi Faiskola**, amely bemutatókkal és páratlan facsemetevásztékkal várja az érdeklődőket.

A **C pavilon színpadán folyamatos előadások** zajlanak majd, ahol az orchideák és más növények ápolásától a dísznövény-bemutatóig sok érdekes téma várja a kertek, növények szerelmeseit. Péntektől vasárnapig naponta két alkalommal kvízzjátékon is próbálhatják a látogatók a tudásukat.

A kiállításon **ingyenes dísznövény-ápolási tanácsadás** is várja a látogatókat.

A CONSTRUMA KERT kiállítói ezen kívül még kerti eszközökkel, kiegészítőkkel, dísznövényekkel várják a látogatókat. A C pavilonban és a mellette lévő szabad területen lévő kiállítást nemcsak a látvány teszi vonzóvá, hanem az is, hogy a tavaszi kertújításhoz a cserjéket, növényeket is bárki megvásárolhatja.

A CONSTRUMA otthonteremtési csokor az építkezéstől, felújítástól az épületgépészetten át a lakberendezésig további széles kínálatot várja a látogatókat. Sok-sok újdonság, jelentős akciók, ingyenes tanácsadások, oktatóelőadások és gyakorlati bemutatók színesítik a legújabb trendeket és költséghatékony módszereket egyaránt felvonultató kiállításokat.

A kiállítási csokor nyitvatartása:
Április 5-9. 9.00-18.00 (vasárnap 17.00 óráig)
Nagyközönség-napok: április 8-9.
Bővebb információ, online jegyvásárlás: www.construma.hu

CONSTRUMA – otthonteremtési kiállítási csokor

ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓ

HUNGEXPO Budapesti Vásárcsopont,
1101 Budapest, Albertirsai út 10.

Construma Kert
– kerttervezés, kertépítés, dísznövény (C pavilon)

EGYIDEJŰ KIÁLLÍTÁSOK:

Construma – építőipar, épületgépészeti gyártók (A pavilon)
Hungarotherm/Reneo – épületgépészet / megújuló energia (A, D pavilon)
OtthonDesign – lakberendezés, design (G és F pavilonok)

BEJÁRAT: I., II., III. kapu

NYITVATARTÁS:

Szakmai napok: 2017. április 5-7. 9.00-18.00
Közönségnapok: 2017. április 8. 9.00-18.00
2017. április 9. 9.00-17.00

BELÉPŐJEGYEK:

	Helyszínen	Online
Szakmai belépőjegy kötelező regisztrációval (április 5-7.)	4600 Ft	3800 Ft
Csoportos diákjegy 10 fő feletti diákcsoportok részére (április 7.)	1500 Ft	-
Közönségnapi belépőjegy (április 8-9.)	2500 Ft	2000 Ft
Családi belépőjegy (2 felnőtt + 2 gyerek 14 év alatt)	6000 Ft	-
Nyugdíjas- és diákjegy igazolvány felmutatásával	2000 Ft	-
Budapest X. kerületi lakosok jegye lakcímkártya felmutatásával	500 Ft	-
Belépőjegy OTP SZÉP kártya ellenében is váltható.		

MEGKÖZELÍTÉS:

- 2-es metróval az Örs vezér teréig, onnan a 100-as busszal, amely a kiállítás ideje alatt sűrítve közlekedik
- 2-es metróval a Pillangó utcáig (kb. 15 perc gyalog)
- 37 vagy 37A villamossal a Blaha Lujza tértől, a Népszínház utcából
- Személygépkocsival a belváros felől, a Kerepesi úton át
- Vonattal a Keleti pályaudvarból Kőbánya felső állomásig – Budapest-bérlettel is igénybe vehető (kb. 5 perc utazás)

LÁTOGATÓI PARKOLÁS:

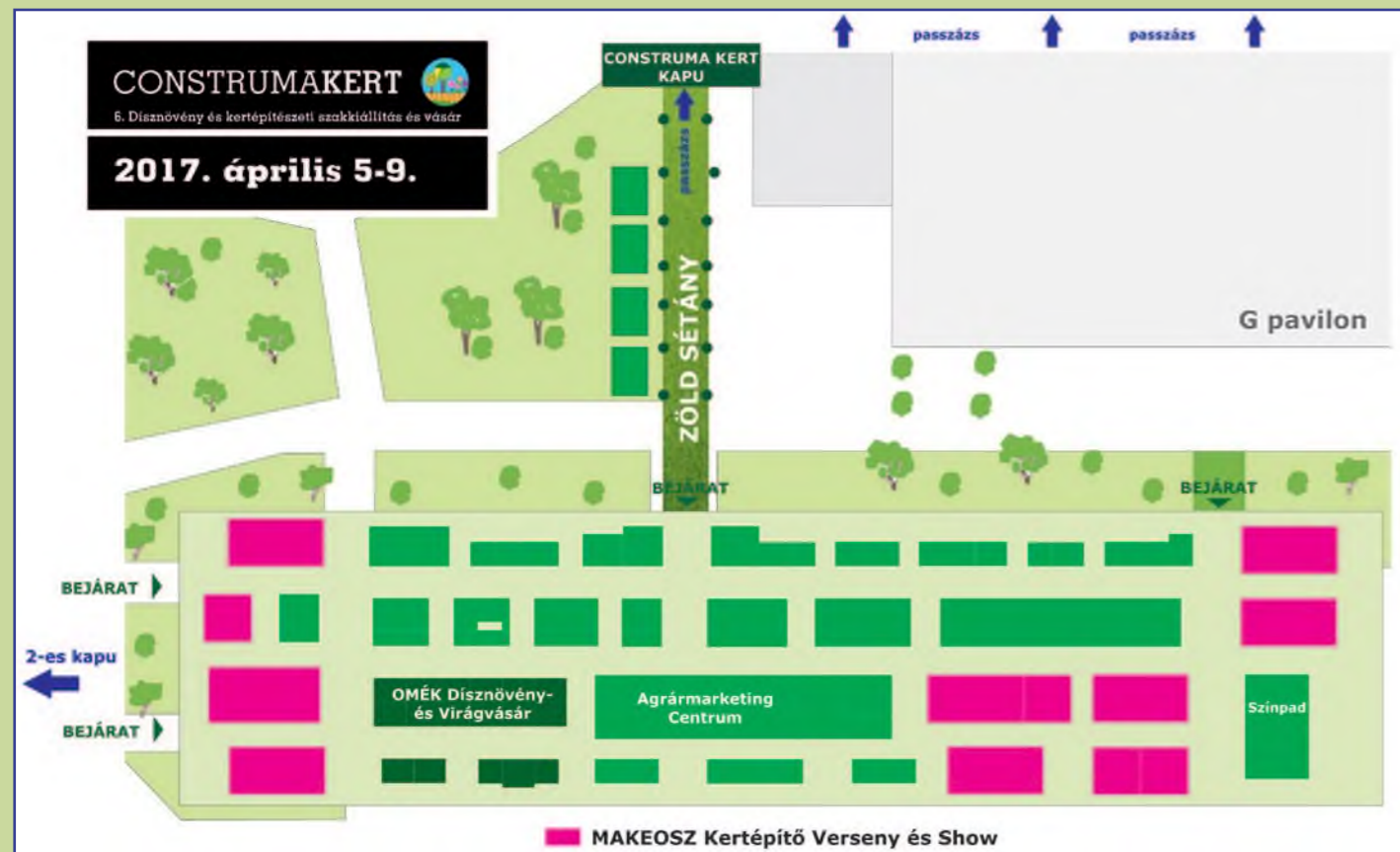
P3, P5 parkolóban: bruttó 2000 Ft/nap
A behajtás automatikus, a kihajtáshoz zseton szükséges. Zsetonok az I-es és a III-as fogadócsarnokok pénztáraiban vásárolhatók. Számla kiállítása a parkolási díjról szintén itt kérhető.
Albertirsai úton: bruttó 2 000 Ft/nap
Parkolási díj megfizetése a parkolás megkezdésekor a helyszínen, előre. Számla kiállítása a parkolási díjról az I-es és a III-as fogadócsarnokokban, az információs pultnál, a parkolójegy átadása ellenében.

VIP-kártyával a kiállítás nyitvatartási ideje alatt a P3, P5 és az Albertirsai úti látogatói parkolóban. Kihajtáskor kérjük, hogy a kártyán lévő vonalkódot tartsa a leolvasókészülethez.
Mozgássérültek számára a P5 látogatói parkolóban, kijelölt parkolóhelyen (20 férőhely) díjmentes a parkolás. Onnan akadálymentesen közelíthető meg a kiállítási terület.

HIVATALOS SZÁLLÍTÓ: City Taxi, tel.: (+36-1) 2-111-111

ÉTKEZÉS: étterem a G épületben található, a vásárcsopont területén pedig büfék állnak a látogatóközönség rendelkezésére.

OTP-AUTOMATA: a G pavilon bejáratánál, a passzázsban.

LAPZÁRTÁNKIG BEJELENTKEZETT KIÁLLÍTÓK

C PAVILON KIÁLLÍTÓ STANDSZÁM

Suni Service Universal Kft.	4E
Agrármarketing Centrum Nonprofit Kft.	5H
Andreas Stihl Kereskedelmi Kft.	5J
Assa-Divi Kft.	7C
Aquarex '96 Kft.	4A
Curver Magyarország Kft.	6C
e-Gép Tár Kft.	2A
Grill-Guru Kft.	3F
Güde Hungary Kft.	3D
Hecht Hungary Kft.	5G
Internet Mall Hungary Kft.	6C
Játéknep Kft.	5F
Kärcher Hungaria Kft.	6C
Király-Szerszám Kft.	5C
Korker Kft.	7D1
Magyar Mezőgazdaság Kft.	4D
MAKEOSZ	5K
M Tools Magyarország Kft.	5E
Nemo Czech s.r.o.	6C
Öntbolt.hu Kft.	5D
Pet-Roll Parts Kft.	6B
Pille-Ház Kft.	5A
Po-Fém Bt.	7b
Reti Hungary Kft.	4c
Robert Bosch Kft.	6C

Salamon Károlyné e. v.	4G
SK Sportstore D&B s. r. o.	4F
SolarAgro Kft.	3G
Speedy Bt.	3E
Tempel Kft.	3A
Tótechnika Magyarország Kft.	4A1
Tóthné Kenéz Szilvia e. v., Kompan képviselő	6A
ZeroGravity Manufacturer Kft.	7A
Zöldfal Zrt.	4B

SZABAD TERÜLET KIÁLLÍTÓ STANDSZÁM

Alsótekeresi Faiskola Kft.	DSZT2/A
Hortus Vitae Kft.	CSZT/6
Hung-Art Kft.	DSZT2/C
Megawood Export-Import Kft.	CSZT/7
Motor.Pedo Kft.	CSZT/1
Ornamentika Épületszobrász Kft.	CSZT/2
Ro-Zsó Bt.	DSZT1/C
Szabados Kaktusz Bt.	CSZT/14

CONSTRUMAKERT
6. Dísznövény és kertépítészeti szakkiállítás és vásár
2017. április 5-9.

ELŐZETES PROGRAMTERV

Helyszín: C pavilon, színpad

Április 6. csütörtök

- 10.00 Construma Kert megnyitó**
A VIII. Kertépítő Verseny eredményhirdetése, díjátadás
Az I-III. helyezett csapatok bemutatása
- 15.00 Bemutatkozik a Green Business Szövetség**
„Mi magunk legyünk az a változás, amelyet látni szeretnénk a világban”

- Bemutatóval egybekötött beszélgetés
Vendég: Lázár Éva mezőfelei tanítónő, többszörösen kitüntetett népi iparművész
- 15.20 Az orchideák gondozása és átültetése**
Hasznos gyakorlati tanácsok, az előadás után nyereményjáték
Előadó: Kovács Mariann, Díva Virág Kft.
- 16.00 Kvíz-sorsolás**
(a 15.30-ig leadott szelvények értékelése)

Április 7. péntek

- 11.00 Hogyan neveljük bonsait?**
Nevelési ismeretek nem csak kezdőknek, bonsai-nevelésre alkalmas fajok ismertetése
Előadó: Katona Ervin, az Egyetemi Bonsai Club elnöke, a Nemzeti Bonsai Gyűjtemény szakmai főkurátora
- 12.00 Kvíz-sorsolás**
(a 11.30-ig leadott szelvények értékelése)
- 13.00 Virágkötészeti bemutató**
A Magyar Kertészeti Szakképző Intézmények Szövetségének programja
Programvezető: Hajnal Sándor, a MAKESzISz elnöke, a Magyar Gyula Kertészeti Szakiskola igazgatója
- 14.00 Gyékény a kertben:** A gyékénykultúra múltja, jelene, jövője. Hol van Mezőfele, a Maros-megyei kis falu, a gyékényfonás őshazája?
Bemutatóval egybekötött beszélgetés
Vendég: Lázár Éva többszörösen kitüntetett népi iparművész
- 15.00 Mi a Suiseki – a kő művészete?**
A Suiseki eredete, osztályozása, stílusa
Előadó: Katona Ervin, az Egyetemi Bonsai Club elnöke, a Nemzeti Bonsai Gyűjtemény szakmai főkurátora
- 16.00 Kvíz-sorsolás**
(a 15.30-ig leadott szelvények értékelése)

Április 9. vasárnap

- 10.30 Ehető vadnövények és kerti terményeink különleges felhasználása**
Előadó: Nagy Z. Róbert, a Herbáció Magazin főszerkesztője
- 11.00 Kvíz-sorsolás**
(a 10.30-ig leadott szelvények értékelése)
- 12.00 Kertépítő verseny közönségsválasztás**
Eredményhirdetés
- 13.00 Új, betelepült rovarfajok és veszélyeik**
Előadó: Dr. Némethy Zsuzsanna növénydoktor
- 14.00 Mi a bonsai?**
(eredetük, stílusaik, osztályozásuk, gondozásuk)
Előadó: Baumann Attila, a Magyar Bonsai Szövetség elnöke
- 15.00 Kvíz-sorsolás**
(a 14.30-ig leadott szelvények értékelése)

Ingyenes szakmai tanácsadás!

A rendezvényen idén is folyamatos, ingyenes szakmai tanácsadás érhető el:
A MAKEOSZ standján kertépítészeti, a Magyar Kaktuszgyűjtők Országos Egyesületének standján kaktusz, az ASSA-DiVi Kft. standján pedig orchidea témakörökben állnak az érdeklődők rendelkezésére. Péntek, szombat és vasárnap délelőtt 11 órától 17 óráig az ASSA-DiVi Kft. standján általános növényvédelmi szaktanácsokat ad dr. Némethy Zsuzsanna növénydoktor.

A programváltozás jogát fenntartjuk!

MAGYAR KERTÉPÍTŐ VERSENY

A Construma Kert kiállítás keretében megrendezett Magyar Kertépítő Versenyen tavaly a Klímaváltozás – kert! témakörben kertépítők és diákok 6 x 6-12 méter alapterületű kerteket alkottak.

Klímaváltozás kert – ÉLŐHELY

La piccolo canale

Fészek

Bicajkert

Zengő oázis

Feledés

A szakmai ismeretek összemérésén túl a versenynek az is a célja, hogy ötleteket adjon a kertek és a növények iránt érdeklődőknek. Emellett új építési anyagokkal, technológiákkal is megismerkedhetünk. Ahogy minden évben, úgy tavaly is gyakorló kertépítő és -tervező szakemberekből álló zsűri értékelt a kert ötletét és filozófiáját, a tervet és a designt, az újszerűséget, a fenntarthatóságot és ökotudatosságot, az építés minőségét, az anyaghasználatot és az összhatást.

A **Klímaváltozás kert – ÉLŐHELY** címet adta kertjének a Biotó Kft., és alkotásával megnyerte a profi kategóriát. A kertet teljes egészében egy biotó uralta. Magával ragadó, természetes hatása és jó növényhasználat miatt emelte ki a zsűri a többi versenymű közül. A Green City különdíját is megkapta.

A víz jelent meg központi elemként abban a két kertben is, amelyek a megosztott második helyezést kapták. Az életszerű kert jó arányait és növényhasználatát, valamint a varázslatos vízarchitektúrát értékelték a bírálók a Tubakert Kft. **Feledés** elnevezésű kertjében.

A Prime Garden Bt. alkotása, a **La piccolo canale** kert filozófiájában a következőket írták az építők: a klímaváltozás káros hatásai a vízhiány és a légszárasság, ezért fontos a csapadékvíz visszatartása és gyűjtése. Az alkotást a mór történelmi kertek ihlették, amelyekben a hűsítő díszmedencéken át kanyargó víz üdítően hat az ott tartózkodókra. A csatornarendszer az esővíz gyűjtését is szolgálja. A kreatív vízjátékot és az újszerű anyaghasználatot dicsérte értékelésében a zsűri.

A diákkertek legjobbját a kerékpárt választotta témaként. Az alkotók, a Varga Márton SZKI csapatának tagjai így fogalmazták meg a **Bicajkert** filozófiáját: a bicaj a kert központi eleme, a globális fölmelegedésre adott józan választ jelképezi.

A **Fészek** című kert kortárs megjelenésével, újszerű látásmódjával, merészségével, egyediségével érdemelte ki a szakmai zsűri különdíját. Diák alkotói, a Magyar Gyula KSZSZ tanulói így szövezték kertjük filozófiájában: hiába építék napkollektort a ház tetejére, hiába gyűjtöm szelektíven a hulladékot, hiába veszek hibrid autót, vagy csak kerékpárral járok, hiába használok A+++-os háztartási gépeket – kevés vagyok. Ön is. Minden a fejünk fölött dől el. A **Zengő oázis** kert az újrahasznosítás jegyében készült. A zongorán valaha az alkotó nagyapja játszott, most csobogóvá alakítva a kert főmotívuma lett. Az ILGarden csapata különdíjat kapott érte.

Megyesi Éva

MIBŐL KÉSZÜL? A TEXTIL

Tradicionalis tárgyaink közül talán a textiltermékek tartották meg legkevésbé a hagyományokat. A gyártás terjedésével és a gyártási technológiák

átalakulásával a természetes anyagokból készült ruházati áruk helyét gyorsan átvetették a globalizált textilipar többnyire műszálból készült, stílustalan termékei. A ruházatkodás terén világszerte egyre kevesebb a kézműipari darab, legföljebb a kevés helyen megmaradt népi, nemzeti viseletek, a kereskedelemben használt, kenderből és jutából készült zsákok, a pamuttörőközők és -terítők, és természetesen a csodálatos, kézzel csomózott vagy szőtt gyapjú- és selyemszönyegek őrzik látványban és technikában is a hagyományokat.

A természetes alapanyagú ún. szálanyagok (a textilipar nyersanyaga) közül a gyapjú és a selyem állati eredetűek, juh-, kecske-, teve-, vagy más állat szőréből, illetve a selyemlepke-hernyók bábozódáskor megszilárduló mirigyváladékából állnak, és különféle fehérjék alkotják. Ezzel szemben a növényekből kinyerhető szálanyagok cellulózból épülnek föl. A Föld távoli tájain nagy változatosságban hasznosítják a legkülönbözőbb növényekből kivont rostokat. A legelterjedtebb textilnövényeket két nagy csoportra – *hajtásból*, valamint *termésből* nyert rostokra – osztgatjuk.

Háncsrostok és levelrostok

A háncsrostok a növények szárában, a külső hámréteg alatt levő, a tápanyagokat szállító háncsrész szilárdítóelemei. Hosszúra nyúlt, vastag cellulózfalú sejtekből állnak. A gazdaságilag hasznosíthatók közül legelterjedtebb a len, amelynek rostjában a sejtek hossz- és keresztirányban is kapcsolódnak, így a szálak hossza elérheti az 50-60 centimétert. A **házi len** vagy **rostlen** (*Linum usitatissimum*) 40-90 centiméter magas, kecses, keskenylevelű egynyári növény, szép égszínkék vagy fehér virágokkal. Toktermésében 10

A növények végigkísérik életünket a bölcsőtől a koporsóig, táplálnak, ételünket izesítik, gyógyítanak, használati tárgyaink készülnek belőlük és kertjeinket díszítik. Növény és ember találkozásának nemcsak a táplálkozás terén jelent páratlan változatosságot. A különböző céllal és alapanyagból készült kézműves termékek ugyanúgy megmutatják nemcsak az emberi kreativitás gazdagságát, hanem a bennünket körülvevő növényvilág hihetetlen sokféleségét is. Ma már azonban a természettől elszakadt városiak, sőt a falun élő emberek körül is átvették az uralmat a gyári termékek és a műanyagok. Sorozatunkban a teljesség igénye nélkül szeretnénk bemutatni, hogy milyen érdekesek és értékesek növényi eredetű tárgyaink a botanikus szemével.

fényes, barna, korong alakú, magas olajtartalmú mag fejlődik. Magját fogyasztják, és olajat sajtolnak belőle, amely kencék és lakkok készítésére is alkalmas. Rostja rugalmas, mindemellett nagy szakítószilárdságú, fényes és jól színezhető, fontos alapanyag. A földből gyökerestül kihúzott (kinyűtt) növényről letisztítják a termést, majd a hosszú egyenes szárat néhány napig áztatják, korhasztják, utána szárítják. Ezután következik a törés és a tilolás, vagyis a fellazult fás részek eltávolítása a rostokról. Majd fésüléssel, gerebenezéssel készítik elő, hogy fenni lehessen. A lenvászon erős, a pamutnál merevebb, jó nedvszívó, de rugalmatlan és erősen gyűrődik. Ruhaanyag, sátorak, vitorláknak való vászon, valamint kötél, háló, tö-

A rostlen egynyári növény, szép égszínkék vagy fehér virágokkal

A lennek nemcsak a rostja fontos ipari alapanyag, hanem olajban gazdag magja miatt is jelentős haszonnövény

A juta zsenge, ízletes hajtása Délkelet-Ázsiában kedvelt főzeléknövény

A juta a legelterjedtebb zsákszövet (Vietnam, Saigon)

A jutaszövet facséméték földlabdájának csomagolására is kiváló

A hócsalán nemcsak fontos rosnövény, szív alakú, fehér fonákú leveleivel mutatós évelő is

gyapjuszövet mellett a lenvászon volt ugyanis sokáig az egyetlen textília a Szentföldön.

A másik, nálunk is közismert, háncsrostjárt természetett növény, a **kendert** (*Cannabis sativa*) Kínában már 4500 évvel ezelőtt használták, és Egyiptomban is ismerték. A vietnami hegyi törzsek népviselete, és az USA-ban az első farmernadrágok is kenderből készültek, de erős, ám durva rostja inkább papír- és kötélgyártásra alkalmas.

Trópusi éghajlaton, Dél-Ázsia, India és Pakisztán csapadékos folyóvölgyeiben, a Gangesz deltavidékén termesztik a **jutát** (*Corchorus olitorius* és *Corchorus capsularis*). Ázsiában őshonos, a hársfafélék családjába tartozó, magas, sárga virágú,

egyéves, lágyszárú növény. Hosszúkas levelének vállán jellegzetes szálcaszerű nyúlvány figyelhető meg. Zsenge, ízletes hajtásait hazájában főzeléknek fogyasztják. A szárból kinyert hosszú rostok sok lignint és pektint tartalmaznak, belőlük készül a legtöbb és a legolcsóbb zsákvászon, amely szerte e világon a gyapjú, a kávé, a gabona, a rizs és műtrágyák csomagolóanyaga. Kisebb mennyiségben szőnyeget, durva szöveteket, csőszigetelő anyagokat is gyártanak belőle.

A háncsrostok közül a **hócsalán** vagy **rami** (*Boehmeria nivea*) kiemelkedik azzal, hogy az egyik legerősebb (a pamutnál nyolcszor erősebb) természetes szál, nedvesen még erősebb. Alaktartó, selymes csillogású rostjai kevésbé tartósak,

ezért gyakran pamuttal vagy lennel keverve használják. Rostját először hántolni kell, majd feltárási művelettel el kell távolítani a szálak közül a gumyszerű ragasztóanyagot, ami nagyon megdrágítja a rami feldolgozását. Kínában régebb óta termesztik, mint a gyapotot, a meleg, párás éghajlatra kiváló, rugalmas, könnyű textília készül belőle. Más rostokkal keverve bútorszövet, függöny, szőnyeg, sőt nagy szilárdsága miatt vitorlavásznak, halászhálók és hevederek szövésére is alkalmas. A rami őshazája Kelet-Ázsia, Nepáltól Dél-Kínáig, erdőszéleken, utak mentén, bokorerdőkben és sziklás élőhelyeken fordul elő, de ma már az USA délkeleti részén is meghonosodott. Egy-két méter magas évelő növény, változatos, több-

nyire szív alakú, fehér fonákú levelekkel. A családfélék családjába tartozik, bár hajtásain nincsenek csalánszörök.

A trópusi területeken sokféle növény levélrostját használják textil-alapanyagként. A közép-amerikai **szizál** (*Agave sisalana*) a legfontosabb kötélalapanyag, az étkezési **ananász** (*Ananas comosum*) leveleinek hosszú rostjából finom vászon készül. A banánok rokonságába tartozó, a Fülöp-szigeteken őshonos **manilakender** (*Musa textilis*) levélnyelének rostjából papírt és erős kötelet készítenek, az új-zélandi **tengerparti formium** vagy **vászonziliom** (*Phormium tenax*) rostjából ruhaanyagon kívül a hajózáshoz nélkülözhetetlen kötelet és vitorlát.

Magszálak és termésrostok

A textilnövények másik csoportjában a termés valamely részét használják fonál készítésére. Legismertebb közülük a **gyapot**. A *Gossypium*-fajok a mályvafélék családjába tartozó, egyéves vagy évelő, lágyszárú növények, illetve fás szárú cserjék. Szórt

TERMÉSZETES VAGY MŰSZÁL?

Létezik egy mesterséges textília, amelynek készítéséhez hulladék pamutot, illetve a természetben megtalálható fenyő- és bükkfacellulózot használnak. Ez a viszkóz, amely vegyi eljárással készített természetes alapú szál. Jó tulajdonságai miatt szívesen használja a textilipar. Hasonlóképpen készülnek a nálunk is kapható bambuszszoknik és más ruhaneműk természetes bambuszcellulóz alapanyagból, mesterséges eljárással.

állású, szív alakú leveleik sűrűn szőrösek vagy kopaszak is lehetnek. Nagy virágaik 3-7 centiméteres szirma sárga, krémszínű, néha a tövénél sötét foltokkal, rózsás árnyalattal. Toktermésük 3-5 rekeszű, a tokban lapuló magokon fejlődő hosszú, puha repítőszörök a termés felnyílása után a szél szárnyán messzire repítik a kicsi magokat. Ezek az 1,5-5 centiméter hosszú, jól fonha-

tó magszörök adják a nyersgyapotot, a vattát. Az összekuszált gyapotszálakat először hosszadalmas műveletekkel egy irányba rendezik, kártolják, majd nyújtják, végül pamutfonallá sodorják.

A pamut az egyik legfontosabb textilipari nyersanyag, pótolhatatlan szerepet tölt be a ruházódásunkban és a textilgyártás más ágazataiban. A maradék, cellulóztartalmú rosttörmelék az ipar használja fel. A magas tápértékű, olajtartalmú gyapotmagból ét- és ipari olajat sajtolnak, az olajpogácsát takarmányozásra és trágyázásra használják. A mag hatóanyagai baktérium- és vírusölő tulajdonságúak, hormonszerű hatásuk miatt csökkentik a menstruációs görcsöket.

A gyapot ősi kultúrnövény, a legrégebb, 6000-8000 éves gyapotleletek Peruból, valamint Mexikóból kerültek elő, de Egyiptomban is találtak 4000 éves gyapotmaradványokat. Oda valószínűleg Indiából került át a növény. A gyapotból készült pamutanyagok a lennél jóval később terjedtek el a Közel-Keleten. A 39 ismert fajból négyet vettek kultúrába, egymástól függetlenül az ázsiai és az amerikai földrészen,

és azóta számos fajtát nemesítettek. Dél-Ázsiában és Afrikában leginkább a kisebb termetű, egyéves, széles levelű, dél-afrikai származású levantei gyapotot (*G. herbaceum*), és az ázsiai honosságú fatermetű gyapotot (*G. arboreum*) kezdték el termesztetni, míg Amerikában a perui gyapotot (*G. barbadense*), és a Közép-Amerikából származó, sűrűn szőrözött, halványárga virágú hegyvidéki gyapotot (*G. hirsutum*) művelik. Ez utóbbi ma a leggyakrabban ültetett, legjobb minőségű gyapot. Legnagyobb természetői Kína, India és az USA.

A gyapoton kívül más növények természőreit is hasznosítják. Legfontosabb közülük a majomkenyérfafélék (*Bombacaceae*) családjába tartozó **kapok** (*Ceiba pentandra*), Dél-Amerika és Dél-Afrika partközeli, síkvidéki erdeiben honos, nagyon magas, 70 méteresre is megnövő, vastag törzsű, ernyősödő koronájú, lombhullató fa. Éjszaka nyíló, nektárban gazdag, sárgásfehér vagy rózsaszín virágaiból hosszúkács toktermések fejlődnek, sötétbarna magjait selymesen fénylő, sima szörök veszik körül. A rideg, törékeny, sima felszínű szörök nem fonhatók, de víztaszító, szigetelő tulajdonságuk miatt kiválóan alkalmasak párnák, kabátok töltésére. A második világháborúban a merev és kényelmetlen parafamellény helyett kapokszőrrel töltött mentőmellényt hordtak a tengerészek. Az Afrika és Délnyugat-Ázsia sivatagjában élő **szodomaizsólónek** (*Calotropis procera*) is a magszörét használják, vásznat szőnek, lámpakanócot, illetve az arabok fegyverkanócot sodornak belőle.

A kapok idősebb példányainak törzsét széles palánkok stabilizálják

Kérgét fiatal korban kúpos tüskék borítják, levele tenyeresen összetett

A természetközül a jól ismert **kókuszpálma** (*Cocos nucifera*) vált igazán népszerűvé. Az óriási csonthéjas termését borító barna rostokat kötelek, kefék, szőnygek, lábtörlők készítéséhez használják.

Fráter Erzsébet

A hegyvidéki gyapot virága kinyílván krémsárga, majd másnapra rózsaszínűvé, harmadnapra pirossá válik, mielőtt elhervad és lehullik

A gyapot magszöréből készül ruházódásunk legfontosabb alapanyaga, a pamut

Hegyvidéki gyapottermesztés Kínában (Ujguria)

solo
A LEGJOBB VÁLASZTÁS 1948 ÓTA.

A SOLO-nak mindenre van megoldása!

Forgalmazza: HOROSZCOOP Kft.
www.horoszcoop.hu

Kézi és háti permetezők, manuális, akkus vagy motoros meghajtással.

Keressen minket a GardenExpo 49/A standján!

POWERED by **HONDA**

CSILLAPÍTSA KERTVÁGYÁT!

garden expo

MÁRCIUS 24-25-26
BUDAPEST SPORTARÉNA

Társrendevényünk: **SUBSTRÁL BEMUTATJA ORCHIDEA ÜNNEP**

Maugli és a dzsungel növényei

Szereztek egy színes világtérképet, iránytűt, majd veyétek az Egyenlítő felé az irányt! Ha már közeledtek, és látjátok a nagy, összefüggő zöld lombtengert, ideje ereszkedni. Megérkeztek az őserdőbe!

Figyeljétek, mert mintegy 18-20 emelet (50-60 méter) magasan előfordulhat, hogy az óriásfák koronájába beleakad a léghajó kosara. Szálljatok le egy kiterjedtebb lomb-szigetre, és ereszkedjétek le az óriásfák ágain, törzsén a lombkoronaszintre. On-

Papaja

Kerítsetek egy szivárványszínű léghajót, és repüljétek el a trópusi erdőbe. Keressétek meg Mauglit, a farkasok nevelte fiút, Balut, a bolondos medvét, Sir Kánt, a bosszúéhes tigris királyt és A dzsungel könyvének további hőseit!

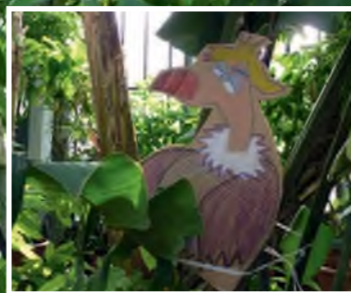
nan már könnyebb dolgokat lesz, hisz a csúszós törzseken tekergő liánokon és az óriásfikuszok légzőgyökerein átgráulhatok az egyik fáról a másikra, akárcsak egy nagy kalandparkban. Miközben közeledtek a föld felé, szedhetek magatoknak vaníliarudat: ez is egy liánnövény, kúszó szárú orchidea. Ha megéheztek, keressetek kókuszpálmát, szedjétek róla a kókuszdiót, de vigyázzatok, a héja kemény, nem lenne szerencsés, ha a kobakotokon puffanna! Találhattok még datolyapálmát, melyen mézédés, barnásvörös datolyák nőnek. A majmokat is érdemes figyelni, elvezethetnek a banánfákhoz. Ereszkedjétek tovább a fikuszfa léggyökereire, és elérjétek a cserjeszintet. A szüleitöknek szedjétek egy kis kávébabot a kávécserjéről. De a legfinomabb, amit ott találhattok, az a jó érett, zamatos papaya!

A dzsungel szülőtte

Az Ausztrália párás dzsungelében őshonos szarvasagancspáfrány (*Platyserium bifurcatum*) a lakásban is könnyen nevelhető. Függekösárba, tőzeg-

be és fakéregbe ültetve, esetleg korhadt ágra kötözve éldégélhet. Lógásokat fel a párás fürdőszobában vagy konyhában, nyáron pedig helyezétek ki a szabadba, valamelyik fa ágára. Levelei a fák ágvilláiba vagy korhadó kérgeire tapadnak, azzal rögzíti magát, de a tápanyagot is azok szívják föl a korhadó fakéregből, növényi maradványokból. Folyamatosan fejlődnek az új levelei, és száradnak, korhadnak az öregebbek, azokból is humusz lesz, amit a növény hasznosít. A termőlevelek agancsszerűek, a felületük szürke molyhos szőrökkel borított, azok gyűjtik be a nedvességet a levegőből. A fonákukon jelennek majd meg a barna spóratelepek.

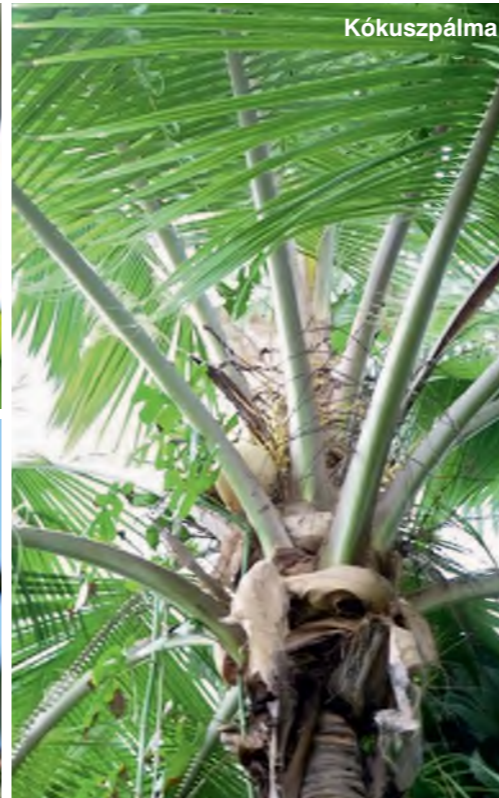
A gyerekek a Fűvészkert dzsungelében A dzsungel könyvének szereplőit keresik

Banán

Vanília

Kókuszpálma

Költözés az égig érő fára

Az esőerdő mélyén, az óriásfák, a lombkorona és a cserjék alatt négy kis barát éldégélt. Tillandszia szép, kecses leveleivel, finom törékeny kis növényke volt. Bársonyos levelein minden harmatcsepp, esőcsepp megtapadt, így volt bőven innivalója. Bromélia kisasszony büszke volt színes bóbítájára, amely zöld gallérijából emelkedett ki. Az esővíz csinos gallérikájába csordogált, kehelyként őrizte a vizet, így ő sem szomjazott. Orchidea kisasszony volt talán a legszebb a feltűnő színű, a pillangók szárnyához hasonlatos színes virágaival. Széles leveleit, léggyökereit átítatta az eső és a pára, hogy soha ne szomjazzon. Páfrány volt a legviccesebb, borzas-bozontos leveleivel. Az eső, a pára, a harmatcseppek – csakúgy, mint a többieknek – átítatták zöld leveleit, így mindig friss és üde volt.

Csak egyetlen dolog árnyékolta be vidám napjaikat: a sűrű esőerdő alján, az árnyékban éltek, ahová alig jutott le napfény. Minek a sok szomjat oltó víz, ha az éltető napfény nem jut el hozzájuk, növeszteni és táplálni törékeny testüket! Ahogyan fölnezték az ég felé, látták, hogy néha napsugarak jelennek meg a lengedező lombok között. Elhatározták hát, hogy a magasba, egy nagy fa ágaira költöznek, hogy közelebb kerüljenek a napsugarakhoz. A páfrány megrázta magát, finom porszerű spóráit a szél felvitte a magasba, egy puha, mohával bevont ágra, ahol kicsíráztak és szép új páfrányok növekedtek belőlük. Tillandszia, Bromélia és Orchidea kisasszonyok magokat érleltek színes virágaikból. Ők az esőerdő madarait hívták segítségül, hogy fölsegítsék őket a magasba, a fák ágaira. Bevakolták magukat a páfrány mellé, a puha mohába és a korhadó fakéregbe. Csodás lakra leltek, a napsugarak melengetőn simogatták a leveleiket. Bőségesen volt már mit enniük, inniük. Ott laknak ma is a magasban, az esőerdő fán.

Trópusi erdő, esőerdő, vagy dzsungel?

Az Egyenlítő mentén elterülő kiterjedt erdőben nagyon sokat esik az eső, egész évben meleg van, sokat süt a nap, ezért a növények gyorsabban és nagyobbra nőnek, sok közülük örökzöld. A trópusi erdő hatszintes: az óriásfák szintje (50-60 méter magas fák), a lombkoronaszint, a cserjeszint, az aljnövényzet, a kúszó és fán lakó növények szintje, valamint a vízszint (amit a folyókban és folyók partjain élő növények képeznek).

Amikor a trópusi erdőben kivágják az óriásfákat, akkor az alattuk lévő növények (fák, cserjék, aljnövényzet) hirtelen sok fényhez jutnak és elburjánzanak, egy idő után annyira összenőnek, hogy áthatolhatatlan dzsungelt képeznek.

Összeállította: Thalmeiner Tünde, Szakács-Nagy Zsuzsa

A varázsmogyorók

A varázsmogyorófélék családjának tagjai – többek között a perzsafa (*Parrotia*), az ámbrafák (*Liquidambar*), a varázsmogyorók (*Hamamelis*), a díszmogyorók (*Corylopsis*) – főleg szubtrópusi területeken, elsősorban Kelet-Ázsiában élnek. A termesztésbe vont fajok többsége különleges, korai virágzása vagy pompás őszi lombszíné miatt kedvelt.

A varázsmogyorófélék családjának számos nemzetsége ismert és kedvelt a kertészeti világban. Magyar nevük megtévesztő, hiszen az égvilágon semmi közülük nincs a levelük emlékeztet kissé rá.

A varázsmogyoró (*Hamamelis*) nemzetség egyúttal névadója is a családnak, a mindössze hat varázsmogyorófaj Kínában, Japánban és Észak-Amerikában él. A díszkertészetben elsősorban a csodála-

tos vörös, sárga vagy narancsszín árnyalatokban pompázó virágú hibrid fajták (*Hamamelis x intermedia*) sokasága ismert. Két kelet-ázsiai faj, a japán varázsmogyoró (*Hamamelis japonica*) és a kínai varázsmogyoró (*Hamamelis mollis*) keresztezésének eredményei.

Kínai

A **kínai varázsmogyoró** (*Hamamelis mollis*) terpedt ágrendszerű lombhullató cserje vagy legfőljebb 8 méter magasságig növekvő kis fa. Idősebb kérge majdnem fekete. Fiatal hajtásai, ágai csillagszőrökkel borítottak, molyhosak. Sárgásszürke, tojásdad rügyei szintén sűrűn tojásdadok, hosszúságuk, 8-15 cm hosszúak, 6-10 cm szélesek, fonákuk a sűrű csillagszőröktől szürkés, felszínük ritkás szőrű. A levelek válla szíves, aszimmetrikus, széle hullámosan fogazott, csúcsuk hegyes. A kellemes, fűszeres illatú, négyzirmú virágok a levélrügyek hónaljában ülő hármastestű virágzatokban nyílnak, mindig az egy-kétéves ágakon. A szétterülő szirmok aranyárgák, kissé hullámosak, keskenyek, szálasak, 8-10 mm hosszúak, 1,5-2 mm szélesek. A megmaradó, szétálló négy csészelevelével belső oldala csokoládébarna színű. Az 1 cm átmérőjű fásodó toktermések kerekdedek, sárgásbarna szőrökkel dúsan borítottak, bennük két fényes fekete mag fejlődik. Az időjárástól függően a tél végétől kezd nyílni, a termések nyár végére érnek be. Őszszel a levelek élénksárgára színeződnek. Eredeti élőhelyén Délkelet- és Közép-Kína tartományaiban bozótosokban, ligetekben, erdők cserjeszintjében él 300-800 méter tengerszint fölötti magasságban. Ez az egyetlen faj él Kínában.

Japán

A **japán varázsmogyoró** (*Hamamelis japonica*) bokor vagy kistermetű lombhullató fa, jellegzetesen szétálló ágrendszerrel. Ágai vaskosak, kérge barna. A fiatal hajtások, a rügyek, a csészelevelek finom molyhos szőrrel fedettek. A levelek kemény

Japán varázsmogyoró

A japán varázsmogyoró jellegzetes, szétálló ágrendszere (Vácrátót, MTA NBK)

'Sunburst'

'Livia'

'Spanish Spider'

'Amanda'

'Limelight'

'Ruby Glow'

szövetűek, sötétzöldek, kifejlletten kopaszok, kerekdedek, 50-90 mm hosszúak és szélesek, tompa vagy kihegyezett csúcsúak. Szélük hullámosan fogazott vagy csipkés. A levélválluk szíves vagy lekerekített, az erezetük feltűnő. Az erősen illatos virágok rendszerint hármassával a rügyek hónaljában nyílnak, a csészelevelek sötétzöldek (ritkán bordók). A szirmok keskenyek, szálasok, 17-20 mm hosszúak, hullámosak, aranyárgák. A fásodó toktermések gömbölydedek, barna molyhosak. Az időjárástól függően tél végétől nyílnak. Természetes élőhelye Japánban Honsú, Kjúsú és Sikoku szigetén van, ott ligetes erdőkben, napsütötte bokros lejtőkön, szirtelen fordul elő 200-1700 méteres magasságban. Ez az egyetlen faj él Japánban. Őshazájában kevésbé ültetett dísznövény, inkább vágott virágként népszerű. A helyi lakosok egyes vidékeken hajlékony vesszeiből tutajt, kosarat, kerítést, kötelet fonnak.

Kerti varázsmogyoró 'Jelena'

'Westerstede'

Amerikai

Az **amerikai varázsmogyoró** (*Hamamelis virginiana*) 6-10 méter magasra növő, lombhullató természetes cserje vagy kis fa. Sarjadzásra hajlamos, gyakran sűrű, nagy telepeket alkot. A szórt állású levelek kerekdedek, 4-16 cm hosszúak, 2,5-13 cm szélesek, a válluk aszimmetrikusan lemetezett vagy lekerekített, a csúcsuk kihegyezett. A levéllemez fényes zöld. A finom illatú, négyzirmú virágok a levelek hónaljában hármassával ülve nyílnak. A csésze sárga vagy sárgászöld, a szétterülő keskeny szirmok halvány- vagy sötétsárgák, ritkán vörösesek, 10-20 mm hosszúak, a fásodó toktermések 10-14 mm-esek. Ősszel – októbertől december elejéig – nyílik, sárguló levelei a lehullásukig gyakran eltakarják a virágokat.

Észak-Amerikában, az USA keleti felén él, a természetben száraz erdős lejtőkön, nyirkos erdők cserjeszintjében, szirtelen, szakadékokban fordul elő, 0-1500 méter magasságban. Nagy természetes elterjedési területének köszönhetően természetben és levélzetében igen változékony faj. Az észak-amerikai őslakosok (főleg a cseroki, csipua, irokéz, minámini és potavatomi törzsek) gyógynövényként használták meghűlés ellen, lázcsillapításra, bőr-, szem- és vesebetegségekre, sebkezelésre. Az első fehér telepesek is gyógyteát főztek a levélből. Vesszeit vízkereső varázsvesszőként használták. Innen ered angol neve: boszorkány- vagy varázsmogyoró (witch-hazel). A modern kozmetikai ipar a kéreg és a levél illatos kivonatát bőrkenőcsök, fogkrémek, arcvizek, szappanok készítésénél, a gyógyszeripar pedig főleg bőrproblémák kezelésére készült szerekben használja.

'Feuerzauber'

'Early Bird'

FRÁTER ERZSÉBET ÉS HÁMORI ZOLTÁN FELVÉTELEI

Dísznövényként szinte kizárólag a kínai és a japán varázsmogyoró keresztezéséből származó **kerti varázsmogyoró** (*Hamamelis x intermedia*) hibrid fajtáit ültetik. A fajták virágszínben és habitusban is nagyon változatosak.

Félárnyékba

A varázsmogyorók a nyirkos, jó vízáteresztő, semleges vagy kissé savanyú kémhatású talajokon érzik magukat a legjobban. Az erősen meszes területet az amerikai varázsmogyorót kivéve nehezen tűrik. Párás, hűvös fekvést kedvelnek, hosszú nyári száraz időszakban meghálálják az öntözést. A tűző napot nem szeretik, jobb őket félárnyékba ültetni, de a megfelelő mennyiségű virágzáshoz elegendő fényre van szükségük. Az ázsiai fajok és hibrid fajták jobban viselik a szárazságot és a napot. Egyszerűen, könnyen nevelhetők, csak alakító és tisztító metszést igényelnek, legfőképpen az oltványok tövén ritkán megjelenő vadhajtásokat kell kivágni. Teljesen télálló, gyakorlatilag kártevő- és kórokozómentesek. Virágzási időszakuk miatt ajánlatos a varázsmogyorókat központi, jól látható helyre, épületek közelébe, utak mentén ültetni. Szoliterként rendkívül hatásosak. A különböző színű fajtákat összeültetve még pompásabb hatást érhetünk el. A lombtalan ágakon nyíló virágok szépsége jól kiemelhető a háttérükbe ültetett sötét lombú örökzöldekkel (pl. magyal, tiszafa, borbélygy).

Az alapfajok magvetéssel szaporíthatók őszi és tavasszal ládádba vetve. A terméseket közvetlen érés előtt szedjük le, mert felnyílva messze repítik a magvaikat. Száraz helyen, papírral vagy hálóval fedett dobozban tartjuk a terméseket a kinyílásig. A magvak gyakran egy-két évig is elfeksznek, a csírázás gyorsítása érdekében érdemes rétegezni: meleg-nedves, 20°C-os helyen tartjuk őket 8 hétig, utána hideg-nedves, 4°C-os helyen 20 hétig. A fajták oltással (üveg alatt tél végén, kora tavasszal), de még sikeresebben nyár végi szemzéssel szaporíthatók. Ősszel a bujtás is sikeres lehet. A zöldugványok igen nehezen gyökereznek.

A varázsmogyorók különlegesen értékes és kívánatos díszai a kertnek. Késő őszi és kora tavaszi bőséges nyílásuk, szokatlan alakú, ragyogó színű virágaik, a velük kontrasztos színű barna-vörös csészék, kellemes illatuk, szép őszi lombjuk külön-külön is nagyszerű tulajdonságok. Mivel nyílásuk idején a hőmérséklet viszonylag alacsony, ezért hetekig is viríthatnak. Az esetleges ki-

Részlet a brit Nemzeti Hamamelis-gyűjteményből (Witch Hazel Nursery, Sittingbourne, Kent grófság)

Amerikai varázsmogyoró

FESZTIVÁL BELGIUMBAN

Belgiumban, a híres Kalmthout Arborétumban – Antwerpenből északra, közvetlenül a holland határnál – van Európa legnagyobb *Hamamelis*-gyűjteménye, és ott találhatjuk a legidősebb és legtermetesebb ültetett varázsmogyoró-példányokat. Népszerű esemény minden évben a Varázsmogyoró Fesztivál, amely a fő virágzási időben, január közepétől február végéig tart. Sok ezer ember látogat olyankor a kertbe. Minden évben megválasztják a „Miss Hamamelist”. A leglátványosabb varázsmogyorófajták létrehozásában elévülhetetlen érdeme volt a *de Belder* (Robert és Jelena) házaspárnak, akik 1952-től hosszú ideig birtokolták és vezették a kertet. Munkásságuk pompás fajták sokaságát eredményezte.

sebb fagyokat vagy jégborítást is jól átvészelik a szirmok ideiglenes összehúzódásával. Csokrokba való kiváló vágóvirágok. Hazai faiskolákban és kertészeti árudákban már sokfelé megvásárolhatók a fajtái. Európa nyugati felén nagyon népszerű növények, főként az atlanti éghajlatú országokban. Nagy-Britannia faiskoláiban mintegy 70 (!) hibrid fajta kapható. A Nemzeti Botanikus Kertben, Vácraóton a japán és amerikai varázsmogyoróból több évtizedes példányok nyílnak, és a

kerti varázsmogyoró 11 pompás fajtája is jól érzi magát, köszönhetően annak, hogy a meszesebb talajokat gond nélkül tűró amerikai varázsmogyoró az alanyuk. Termetüknek köszönhetően kisebb kertekbe is jól beilleszthetők. Sok jó tulajdonságuk, szépségük miatt mindenkinek melegen ajánlom a varázsmogyorókat ültetésre, hetekkel előbb a kertbe varázsolják a tavasz hangulatát vagy megnyújtják az őszt.

Kósa Géza

ZÖLD KONYHA

A tavasz közeledtével mindannyian vágyunk már a friss zöldségekre, kívánjuk az üde zöldségzereket. Nagy dilemma, hogy bedobjuk-e a kosarunkba a szupermarketben

kapható kis petrezselyem-csokrocskát, vagy az esetenként messziről érkező, ropogósnak tűnő primőr salátát. Ha van kertünk, könnyebb szívvel hagyhatjuk ott a polcon a csábító zöldségeket. Amikor a hó elolvad, és melegednek a nappalok, a kert sorra kínál olyan friss, jóízű alapanyagokat, amelyeket nem vetetünk, nem ültettünk, mégis nálunk növekednek. A friss tyúkhúr-, a zsenge útifű- vagy cickafarklevél, a még alig zöldellő pitypanglevél a legjobb kora tavaszi vitaminforrások. Nem kerülnek semmibe, és biztosak lehetünk abban, hogy fogyasztásukkal nem veszünk magunkhoz semmiféle növényvédőszer-maradványt. Finom, friss „zöld” ízük pedig a tavaszi érzelmek rangsorának elején áll.

Halmos Monika

Tavaszi fűszervaj

Hozzávalók: 15 dkg friss vaj, csipetnyi só, 1 evőkanál olívaolaj, 1 kiskanál citromlé, egy marék tavaszi zöldféle (ibolyavirág, százszorszép, zsenge cickafark, zamatos turbolya).

A puha vajat csipetnyi sóval, egy kiskanálnyi citromlével és egy evőkanálnyi olívaolajjal simára eldolgozzuk. A tavaszi zöld növényeket megmossuk, papírtörőn leszárítjuk, apróra tépjük-vágjuk, majd a puha vajba keverjük. A fűszervajból hengert formálunk, és fóliába csomagolva behűtjük. Néhány órányi érlelés után már kenhetjük friss kenyérré, kínálhatjuk roston sült húsok, vagy zöldségek mellé, ízesítőként. Ahogy tavaszodik, és sorra bővül a virágkínálat, úgy készíthetünk mindig más és más aromájú fűszervajat a kert kincseiből.

FOTÓ: VASS ANDRÁS

Komlóhajtás csőben sütvé

Hozzávalók: 24-30 db arasznyi komlóhajtás, só, 10 dkg vaj, 2 evőkanál liszt, 3 dl tej, csipetnyi reszelt szerecsendió, 4 szelet sonka, 8 dkg reszelt sajt.

A frissen szedett komlóhajtásokat forrásban lévő sós vízben 4-5 percig főzzük, majd lecsöpögtetjük. Egyszerű fe-

hémártást készítünk: 5 dkg vajon világosra pirítjuk a lisztet, felöntjük a tejjel, és szüntelenül kevergetve, néhány perc alatt sűrűre főzzük. Sóval, frissen reszelt szerecsendióval ízesítjük. Tűzálló tálat kivajazunk, 5-6 komlóhajtást összefogunk, körbetekerjük egy sonkaszelettel, és a tálba fektetjük. A tekerceket bebo-

rítjuk a mártással, megszórjuk reszelt sajttal, és forró sütőben 180 C-fokon kb. 15 perc alatt átsütjük.

Melegen tálaljuk. Az íze kísértetiesen hasonlít a zöld spárgához, ám sohasem szállás vagy keserű. Ha a kert végében burjánzik a komló, akár hetenként vágathatunk egy kosárnyi hajtást róla.

Ibolyatorta

„Kakaós piskótatortát tejszínhabbal megtöltik, piros és kék bretonfestékkel lilára színezett glazúrral bevonják és kandírozott angyelikagylókkal és ibolyával díszítik” – írja a megsárgult lapú réges-régi szakácskönyv. Mi megpróbáltuk ezt a süteményt megkomponálni korszerűbben, egyszerűbben és nagyon ibolyásan.

Hozzávalók a piskótához: 6 tojás, 6 evőkanál liszt, 6 evőkanál porcukor, 1 evőkanál kakaópor.

A krémhez: fél liter tej, 1 csomag vaníliás pudingpor, 10 dkg cukor, 20 dkg vaj, fél dl ibolyaszirup. A tetejére: 1 dl ibolyalikőr, 2 evőkanál kakaópor, 2 csokor friss ibolya vagy kandírozott ibolyavirágok.

A lisztből, a tojásokból, a cukorból és a kakaóból kerek kakaós piskótát sütünk a szokott módon. Ha kihűlt, három lapra vágjuk, és egyenként meglocsoljuk őket

ibolyalikőrrel. A krémhez a tejet a cukorral és a pudingporral simára keverjük, felfőzzük. Ha langyosra hűlt, eldolgozzuk benne a puha vajat, ibolyasziruppal ízesítjük, és a teljes kihűlésig a hűtőbe tesszük. A sűrű krémet három részre osztjuk

és megkenjük vele a lapokat, majd egymásra helyezzük őket. A legfelső lapon elsimitjük a krémet, és kakaóport szitálunk rá. Tálalás előtt friss ibolyavirágokkal vagy kandírozott ibolyákkal gazdagon kiegészítjük.

DURVA ÉS TÖRÉKENY

A durva felületű faágakat és vesszőket törékeny orchideafürtökkel és tulipánokkal társította csokrában Takács Dániel virágkötő. Az ellentétek virágdíszében a sokféle rügyező, virágzó hajtás, a kecses pillangóorchidea (*Phalaenopsis*) és a tulipán porcelánszerű szirmai látványos egységet képeznek. A csokor kötését mutatjuk be képeinken.

1 Takács Dániel szombathelyi diák, több ifjúsági verseny győztese spirális szárelrendezéssel veszi kézbe az áfonyahajtásokat, majd keresztbe is tesz néhány ágat díszként. Az alapot virágzó zánóhajtásokkal egészíti ki, vastagítja

2 Az orchideafürtöket az ágakra hajlítva, ugyancsak spirális elrendezéssel teszi a csokorhoz

3 Középre kerülnek a hosszú szárú tulipánok. A csokor közepét viaszvirággal tölti ki, hogy a tulipánokat elválassza egymástól

4 Jól látszik a szárok spirális elrendezése és a csokor megkötésének helye. Csak egy helyen szabad megkötni, hogy megtartsa az alakját

AZ ÉV SZÍNE A ZÖLD

Az év divatszíneit meghatározó szakemberek a 2017-es év színének a PANTONE 15-0343-as (Greenery) zöld alapszínt választották. A textiltervezők, a lakberendezők, de a virágkötők is igazodnak a trendhez alkotásaik elkészítésénél. Szentpéteri Szabolcs mestervirágkötő zöld színű alkotásait mutatjuk be.

Szabó János
rovata

1 Kerámiapoharakat béleljünk ki fóliával, majd ültessük bele a növényeket, és tűzzünk barkaágakat közéjük. A magas bögrék szélét filcszínórral ragasszuk körbe, a filc és a növények közötti részre pedig ragasszuk húsvéti díszítőelemeket, kis tojásokat

2 A húsvéti ünnepekre, a családi asztalra vagy a polcra is készíthetünk virágdíszet. Az üveg sajtartóba tegyünk filcszínórral szegélyezett kartonlapot, majd ragasszuk rá a kifújt, lyukas, zöld árnyalatokra festett tojásokat. Töltsük fel őket félig vízzel, s tegyük beléjük a fürtös gyöngyike virágait. A tojások közé ragasszuk figurákat, dekorációs elemeket

3 Játékos összeállítás üveg torta-tartóra. Koszorúalapra ragasztott zöld gyapjúcsomókból áll a „torta”

4 Tartós virágdísz, ezért kerültek műhajtások és -barkák a koszorú belső oldalára és tetejére

Köszönök a virágot!

A ZÖLD CSOKOR

Az ideai zöld divatszínnek megfelelő árnyalatokban kötött csokor jól bizonyítja, hogy a zöld szín csokorban is igen mutatós. *Szentpéteri Szabolcs* készítette.

1 A különböző zöld árnyalatú és fehér virágokat tisztítsuk meg a fölösleges levelektől, majd spirális szárelrendezéssel, körbe rakjuk egymás mellé őket. Folyamatosan forgassuk a csokrot, illesszük hozzá a következő sor virágot, amíg kikerekedik. Kívülré tehetünk kihajló leveleket

2 A kész csokrot egy helyen kössük meg, hogy megtartsa szép kerek alakját, majd a megkötés helyét takarjuk el díszes szalaggal

3 Felülnézetben jól látszik a csokor kerekége

VIRÁG a bokorban

Magunk is készíthetünk egyszerű, hosszúságú csokrot a kertben levágott tavaszi ágakból, virágokból. *Kunfalvi Melinda* mestervirágkötő alkotását mutatjuk be.

1 A kertben és az erdőben vágott, vagy virágüzletben vásárolt különböző ágakból kössünk csokrot. A spirálisan elrendezett szárok közé húzzuk be a tulipánt, a jácintot vagy bármilyen tavaszi virágot

2 A szárat erősen kössük össze, és takarjuk el díszítőszalaggal

HÚSVÉTI DÍSZEK

A hön áhított tavaszi virágok üde színfoltok *Tóth György* mestervirágkötő alkotásában.

1 A fából készített kosarat különleges farmeranyagú, pöttyös szalaggal varázsolhatjuk díszesebbé. A kosarat béleljük ki fóliával, majd ültessük bele a nárciszokat, tulipánokat. A beültetés tetejét apróra vágott ágdarabokkal és dekorációs elemekkel takarjuk el

2 A szalaggal díszített fa tartóba ezúttal ne ültessük bele a növényeket, a letisztított virághagymákat csupán rögzítsük száraz tűzőhabra. A hagymák így is kivirágoznak. A tartóedény tetejét apróra vágott ágdarabokkal fedjük be

3 Az üveg tartóedénybe ültetett nárcisz tövét tekerjük körbe vékony vesszővel és mohával, hogy a föld ne látszódjon. Az üvegedény alsó felét beragaszthatjuk négyzetre vágott, összefogott farmeranyag-darabokkal

1

2 3

FÜVÉSZKERT

www.fuveszkert.org

Kertészkedés mesehősökkel (a Szamóca Kiskertész Tanoda programjai a Fűvészkertben)

Április 1. Nyúl Péter veteményeskertje

Április 22. Bogyó és Babóca napraforgója

Május 13. Boribon szamócája

Május 27. Szutyok Sári és a paradicsom

Június 10. Kis herceg rózsája

A program 3-10 éves gyerekeknek szól, a belépő 1500 Ft/fő. Előzetes jelentkezés szükséges a szamocatanoda@gmail.com címen.

CSAPODY VERA NÖVÉNYBARÁT KÖR

www.tit.hu

Április 6. A Szentendrei sziget védett növényei (Bóhm Éva Irén)

Április 20. Klubnap, növénybörze

Május 4. A (vad)csicsóka nyomában, tengeren innen és tengeren túl (Filep Rita)

Május 18. Technikai tanácsok hétköznapi virágfotózáshoz (Gulyás Gábor)

MAGYAR KAKTUSZGYŰJTŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

www.kaktuszgyujtok.hu

Április 1-2. Érdi Kaktuszkiallítás és -vásár a Szepes Gyula Művelődési Központban

Április 4., 17.00: Lukoczkai Zoltán: Virágzó Lobiviák (Székesfehérvár, Szent István Művelődési Ház)

Április 10., 18.00: Havas László: Mexikói kismemzetségek a gyűjteményben (ELTE Botanikus Kert, Budapest, Illés utca 25.)

Április 13., 17.00: Hankusz Alicia: Íriszek és amarilliszek (Érd, Szepes Gyula Művelődési Központ)

Május 2., 17.00: A kiállítással kapcsolatos teendők megbeszélése (Székesfehérvár, Szent István Művelődési Ház)

A Kertbarát Magazin 1-2-es számában megjelent előfizetési akció nyertesei, akik egyenként 2000 Ft-os Oázis vásárlási utalványt kapnak:

Horváth József, Komádi; Mester László, Nagyatád; Jancsó-Felegyi Ottó, Verőce; Kissné Ócsai Katinka, Budapest; Tugyi Mária, Budapest; Ganyu István, Nyírcsaholy; Ráczai Sándor, Törökszentmiklós; Nagy Ilona, Velenice; Zsoldi József, Péter; Nagy Józsefné, Tiszafüred; Bíró Gyuláné, Budapest; Farkas Ferenc, Előszállás; Poprádi Tihamérné, Kistarcsa; Fabók Zsófia, Maglód; Schrammel Istvánné, Szombathely; Kovács Jenőné, Szombathely; Nagy Irma, Hajdúszoboszló; Gyürki Béláné, Szob; Hoffman Gyuláné, Veszprémvársány; Kovács Imréné, Körösladány; Huszka János, Tiszakécske; Buvár József, Isaszeg; Molnár Zoltán, Sárvár; Pukkai László, Mosonmagyaróvár; Lajos Ferencné, Szombathely.

Május 8., 18.00: Füleki József:

Új leírású Mammillaria fajok (ELTE Botanikus Kert, Budapest, Illés utca 25.)

Május 11., 17.00: Varga Zoltán:

Kora tavasz Mexikóban, 2017 (Érd, Szepes Gyula Művelődési Központ)

Május 19-21.: Tavasz Országos

Kaktuszkiallítás és -vásár a Fűvészkertben (ELTE Botanikus Kert, Budapest, Illés utca 25.)

Június 6.: Gyűjteménylátogatás

Lukoczkai Zoltánnal (Székesfehérvár)

SZENTENDREI SZABADTÉRI NÉPRAJZI MÚZEUM

www.skanzen.hu

Április 16-17.: Húsvét

Május 1.: Skanzen 50 – születésnap

Június 4-5.: Pünkösdi örökség ünnep

SZENNAI SKANZEN

www.skanzen.hu

Március 25.: Gyümölcsész nap

Április 17.: Húsvéti forgatag

Május 13.: Pásztor ünnep

Június 4.: Pünkösdi forgatag

Március 23 – május 21. Keukenhof Virágpark

Hollandia, Lille
www.keukenhof.nl

Március 24-26. Garden Expo + Orchideaünnep

Budapest, Papp László Sportaréna
www.gardenexpo.hu
www.orchideaunnepp.hu

Április 5-9. Construma Kert

Budapest, Hungexpo
www.construma.hu/kert

Június 2-4. Európai Dísnövény és Kertművészeti Napok

Fehérvársurgó
Tel.: (06)-(21)-311-0426
www.karolykastely.hu

Fizessen elő most a Kertbarát Magazinra!

Fizessen elő egy évre a Kertbarát Magazinra 2017. március 25. és május 19. között és nyerjen!

Első 25 előfizetők az Oázis Kertészet 2000 Ft értékű vásárlási utalványt kapja, ami az ország bármelyik Oázis Áruházában levásárolható.

www.oazishu

A Kertbarát Magazin megjelenik kéthavonta

Előfizetési megbízás

Előfizethető az ország bármely postáján, a hirdapkezesitoknel, e-mailen a hirdapelofizetes@posta.hu címen, a +36-1-767-8262-es telefonszámon, vagy a honlapunkon: www.kertbaratmagazin.hu Kérjük olvashatóan töltsse ki, s küldje a Magyar Posta Zrt. Levél Üzletág Központi Előfizetési és Árucsoport címére: 1900 Budapest

Előfizetem a Kertbarát Magazin című kiadványt.
Előfizetési díj egy évre: 3870 Ft

Név: _____

Cím: _____

Kelt: _____

év hó nap

aláírás _____

MINDEN FELADATRA EGY GÉP!

INTER-MIX KFT
www.giant-rakodogepek.hu

GIANT

CONSTRUMA

Szakértő kollégáink szeretettel várják Önt, keressen minket a Construma kiállításon!

„C” szabad terület, CSZT/4 standszám

2017. április 5-9.

HUNGEXPO, BUDAPESTI VÁSÁRKÖZPONT

Fekete Károlyné nyergesújfalu kertjéről küldött képet. Az áprilisi felvételen kisvirágú árvácskák és tulipánok egybefüggő szőnyege látszik. Azt írja, az árvácskákat fia, Szabolcs ültette az előkert ágyásba a tulipánok közé még szeptemberben. Az árvácskák még ősszel jól meg-

erősödtek, begyökeresedtek, így szépen átvészelték a telet, már télen is virágoztak jó időben, de igazán szépen a sokféle tulipánnal mutattak tavaly április-májusban. Száraz időben öntözi őket, és ültetés előtt a kerti hulladékokból készült komposztot dolgozta a palánták alá.

NE HAGYJUK SZÓ NÉLKÜL!

Bosszantó, amikor a megvásárolt vetőmag nem hozza a várt eredményt: ki sem kel, vagy nem olyan virágot hoz, amit várunk tőle. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) összegyűjtötte a dísznövény-vetőmagok alapvető minőségi követelményeit, és segítséget nyújt, hogy gond esetén kihez fordulhatnak a kertészekedők.

A kistasakos dísznövény-vetőmagvak csomagolásán számos hasznos tudnivaló olvasható, amelyekre nem árt odafigyelnünk, így elkerülhetjük a kellemetlenségeket.

A forgalomba hozott kistasakos, úgynevezett hobbi virágmagok minőségi követelményeit jogszabályok írják elő. A tasakon föl kell tüntetni az alapvető termékinformációkat. Ezek közé tartozik a dísznövény magyar és tudományos neve, valamint a fajta neve, amelyek általában élethű, színes fotó mellett találhatóak.

Szintén kötelező ráírni a csomagolásra a vetőmag forgalmazóját, a tétel egyedi megkülönböztető jelzését (ún. LOT-szám, fémméretszám), valamint a tömegére vagy mennyiségére (gramm vagy darab) vonatkozó adatokat. A forgalmazók főszokták tüntetni a vetőmagvak minősítési és lejáratási időpontját is, bár ez a hobbi virágmagvakon nem kötelező. A lejáratási idő feltüntetése azonban a forgalmazóra nézve kötelező, lejárton túli vetőmag nem hozható forgalomba.

Hasznos segítség a kertészek számára, ha a dísznövény általános leírása mellett (magasság, virágzat típusa, mérete, színe, a felhasználás célja) piktogrammal ábrázolják az adott dísznövény életciklusait, a vetés helyét, idejét, mélységét, a palántázás, illetve a kiültetés idejét, valamint a sor- és tőtávolságot.

A vetőmagvak legfontosabb értékjelző tulajdonsága a szá-

zalékban kifejezett csírázóképeség, amely megmutatja, hogy a tasakban található vetőmagok hány százalékának a kifejlődésére számíthatunk. Ezt azonban a hobbi vetőmagvaknál nem kötelező a tasakon feltüntetni. A vásárlók a

fontosabb egyvári dísznövények jogszabály szerinti minimális csírázóképeségéről a Nébih honlapján tájékozódhatnak: <http://portal.nebih.gov.hu/>. A csírázási százalék faj- és fajtafüggő, de függ a betakarítástól, az eltelt időtől, illetve a táro-

lási körülményektől is. A vetőmagok csírázóképesége egy idő után romlik, hiszen élő anyagról van szó. A tasakon feltüntetett minősítési és lejáratási idő ad támpontot arra, hogy hol tart ez a romlási folyamat. A csírázóképeség megőrzésében a csomagolóanyag minősége is számít. Az úgynevezett csíramegőrző csomagolás (alumínium tasak) jobban védi a vetőmagokat az esetleges helytelen tárolás káros következményeitől.

A hobbi virágmagvakat árusító kereskedelmi egységekben a járási hivatalok és a Nébih munkatársai rendszeresen, szűrőpróbaszerűen ellenőrzik. A felügyelők mintát vesznek a csírázóképeség laboratóriumi ellenőrzéséhez. Egy-egy kijelölt faj kiter-

mesztéses utóellenőrzésére is sort kerítenek, amelynek során a laboratóriumi csírázóképeség-vizsgálat mellett a fajtaazonosságot és a homogenitást (egyöntetűséget) ellenőrzik. Az eredmények ugyancsak elérhetők a hivatal honlapján. A növénytermesztési hatóságok a jogszabályt sértő forgalmazókkal szemben eljárást indítanak, és minőségvédelmi bírságot szabnak ki.

Bár a kiskereskedelemben vásárolt színes, kistasakos vetőmagvak nem nagy értékű termékek, mégis fontos, hogy a kertészekedők ne hagyják szó nélkül, ha problémát tapasztalnak. A minőségi hibát jelezhetik írásban a növénytermesztési hatáskörben eljáró járási hivataloknál, illetve a Nébih ügyfélszolgálati felületén (ugyfelszolgalat@nebih.gov.hu). Az eset kivizsgálásához érdemes bizonyítékot (számlát, eredeti tasakot, illetve fényképet) csatolni.

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

Magyarország virágos szakácskönyvei
Elegáns, tartalmas szakácskönyvek, melyek nem hiányozhatnak az inycenek és a kertbarátok polcáról! Minden, ami ehető virág!

Nirágkonyha
Egyszerű, de ízletes receptek a virágokból.

Előadások, főzőtanfolyamok, kóstolók, workshopok:
www.rozsakonyho.hu • info@ehetovirag.hu
+36-30-9647144

HERBÁCIÓ
A NEPI GYÓGYRECEPTEK MAGAZINJA
Kozmetikumok, gyógyreceptek növényekből, bűbájok

CITROMOS ARCVÍZ
SÓT PÓTLÓ NÖVÉNYEK
TEÁK AROMÁSÍTÁSA

száraz samponok | ibolyafröccs
rózsakeksz | vaníliaivíz | gyermek fogkrémek
búzakolbász | kenyérkolbász | búzaifűs
búzapuding | búzatea | búzavíz...

**KERESSE AZ ÚJSÁGÁRUSOKNÁL
ELŐFIZETHETŐ A POSTÁN**
www.herbacio.hu 06 30 437 8900

NÖVÉNYEKRŐL-NÖVÉNYEKBŐL: RECEPTEK, TIPPJEK, ÖTLETEK 43

Rejtvény

Mindegyik sorból válassza ki a kakukktójást, és írja a kezdőbetűjét a sor végére! Ezeket a betűket függőlegesen összeolvasva egy kedves tavaszi virág nevét kapja megfejtésül.

Kitaibel Pál	Ybl Miklós	Feszli Frigyes	
proton	aceton	elektron	
koncér	durbincs	nadály	
zöldike	tengelic	karvaly	
alma	cseresznye	berkenye	
icce	meszely	láb	
nárcisz	ibolya	gyöngyike	
Nanti	Idared	Gloster	

A megoldást küldje be címünkre!
A helyes megfejtést beküldők között **egy nyertes részére könyvet** sorsolunk ki.

Címünk: Kertbarát Magazin, 1591 Budapest, Pf.: 294. Beküldési határidő: 2017. május 15.

A Kertbarát Magazin január-februári számában közölt rejtvény helyes megfejtéséért felajánlott könyvet Lovas Mihályné bélmegyeri olvasónk nyerte.

Szonikus madárriasztó
www.spuri.hu

A szonikus madárriasztó környezetbarát módon tartja távol a madarakat előre rögzített természetes hangokkal, ragadozó madarak hangjával, valamint pisztolylövés hangjával. Így egy veszélyzóna jön létre a madarak számára, ahol a populáció drasztikusan csökken. Fő alkalmazási területek: mezőgazdasági tárolók, raktárak, eröművek, repülőterek stb.

Foret Elektronikai Kft., 2000 Tatabánya, Árpád út 61.
Tel./Fax: +36 34 316 673, e-mail: spuri@spuri.hu

Kérdéseiket, ötleteiket, javaslataikat és észrevételeiket továbbra is várja a szerkesztőségben: Algeier Wendy, algeier.wendy@kerteszetesszoleszet.hu

A Kertbarát Magazin legközelebbi száma május 19-én jelenik meg.

Postacímünk: Budapest, postafiók: 294, 1591
Faxszámunk: 273-2285
E-mail címünk: szerkesztoseg@kerteszetesszoleszet.hu

Vizkötő kristály

DCM Aquaperla®

A GYÖKÉRAKKUMULÁTOR: MINDIG ÉS MINDENNEL FELTÖLTVE!

Kwizda Táplálunk és védünk Agro

A tápanyagokat is megköti!

spuri.hu Rágcsálóriasztok

Szabaduljon meg hivatlan vendégeitől!

- egér, patkány
- nyest, pele, görény
- vakond
- kullancs, bolha
- galamb, seregély

Forel Elektronikai Kft.
2800 Tatabánya, Kossuth L. u. 30.
Tel./Fax: +36 34 316 673
e-mail: spuri@spuri.hu
www.spuri.hu

POSTA-FÖK, RÖVIDEN	... SZÉKFI, KAMILLA	... KIRÁLY, SHAKESPEARE-TRAGÉDIA	SZÁJAT NAGYRA NYIT	TOK BELSEJEI	ZÁRT TÁRSADALMI KÖZÖSSÉG	ÜLTETVÉNY BUDAPEST, RÖVIDEN	PINOT ... BURGUNDIA SZŐLŐJE	RÉVÉSZ ... GRAFIKUS
MEGFEJTÉS, 1.	A FEJÉRE, KÖLTŐIEN			ERRŐL JUT ESZEMBEI OTT ELHELYEZ		MIHÁLY BECÉZVE ZUG, SZEGLET		H
SOKAK ALTAL KEDVELT								
KIFORRIT MUST			HÁROM-JEGYŰ BETUNK -TAT, ...			KIÁLTÁS, NEMETŰL HEMINGWAY ÖREG HALÁSZÁ		
CSONT, LATINUL		PAPA, BECÉZVE TRÉFÁS TANÓRA				FELGÖMBI MAUNA ... HAWAII VULKÁN		
ÜR- MERTEK-EGYSÉG					RÁEL EZT RUGJA, AKI TŰZESEN TANOK			
HEGYALJAI TECHNIKAI KIJÜTES, RÖVIDEN	ALLOMAS, SZAKASZ ZENEI MŰFAJ				FRANCIA MEGYE (NORD) IRÓSZER			
ARCULAT	ÉKSZER-DOBOZ MEGFEJTÉS, 3.	ZUG IKERSZAVA	SÍKSÁG PEREMEI	ÓROM TÖLTI EL	KÖZSÉG DÖMSŐD MELLETT HÉTVÉGEI	HANGJEGY ÖRSZ ERJESZTETT ITAL		TÖKMAGI SZEREPLŐ A BANK BÄNBAN
			MEGKÜZD ... DE COLOGNE, KÖLNI			FRANCIA KIRÁLY SZEKELY ŰSZÖNŐ		TANU, PÁRATLANJAI ÖGÖRÖG LANT
IZGATOTT, INGERÜLT				BENZINKÜT NEVE JACQUES, FRANCIA SZINÉSZV		KIEJTETT BETŰ PERRY, ÉNEKESNŐ		BÜFES AZ ŰVEG-TIGRISBEN POTTOMI
NIGER SPORT-JELE		A MÄSIKATI SZENVEDÉLYNEK HÖDÖL		SÄRBAK A CSIZMA HANGSOT AD				ÜGYES KEZŰ EMBER
TÄJ-VEDELMI KÖRZET, RÖVIDEN		HOROGRA KERÜL PÄN TÄRSÄ		STÄNICLI ÉLETŰT ALAKULÄSÄ			ELEMEL	
PÖCCAK TÄJÉKI			ETELKA, BECÉZVE LÄMPÄVAL JELEZ		NEMÄN TŰZÖI A FÖLD-SZINTRE	Ä ... CARTE	FRANCIA TERÜLET-MERTEK ELÖD	
HÄTÄRÖZÖTT NEVELÖ	ŰT ÉS HIT VAN ILYEN 'VIRÄG-TÄRTÖ'		SZÖBNÄL ÖMLIK A DUNÄBÄ IRÖDEÄK			FORRÄS-BÄN LEVÖ KÄVÉI	KRÖM VEGYJELE VIZ REKESZTÖ	
CSERJÉK, BOKROK SZÖVEVE-NYE			ELÖTÄG-ELÖZETES MACSKÄGYÖKER		SERÖLÖ, KORŰ MCSZKÄVI VÄR-NEGVED			MÖL, RÖV. IGY IS BECÉZIK ILONÄT
SZÄMNEV, RÖVIDEN		ZSÖKÉ		ÖTÖD, HANGKÖZ ... ET CONTRA			ÖN, NEMETŰL A NAUTILUS KÄPITÄNYÄ	
FAÄG KÖZEPEI	EDGAR ... POE, AM-I KÖLTÖ V. NÖI NÉV			PRÖBÄ-DÄRÄBI		RÜGY SZÉLEI! BIKILÄ ETIÖP FÜTÖ	HÖLGERSON, EVÉD MESHÖS ELÖTÄG- FÖLD	
LÄRMÄS CIVÖDÄS (KRAVÄLL)			TERÜLET, LATINUL LILLA-FÜREDI BÄRLÄNG			MŰÄNYÄG-FELE		BECÉZETT EMILIA KUBÄI AUTÖJEL
KELET, RÖVIDEN	MEGFEJTÉS, 4. SZEMÉLYES NÉVMÄS							
EHEÖ CSIGÄ		GIMNÄSZ-TIKÄ VÄSÖTT, KOMISZ		RUHÄZÄTI MÄRKÄ ITAL KUKORICÄ-LISZTBÖL				
HÄLLÄNDÖSÄG			NÖI NÉV LATIN KETTÖS BETŰ		BÖJT KEZDETEI! PLÄJBÄSZ			
ZÄR-NYILÄSI	ELEM TÍPUSA DUPLÄN: NÖI TÄNC		PÄRÄ, EGYNEMÖI ATLÉTIKÄ, RÖVIDEN		SÄN, KINÄI HG. BIRKÖZÖ DIÄDÄLÄ			
ÜRÖGY, INDITEK		ÄNGÖL FERFINEV GEMENC HÄTÄRÄI		LÄKOMÄ ENZIM SZERVES RÉSZEI		A ZSÄK-UTCÄ JELE LÄNGBÄ BÖRÜL		
			ISKÖLÄI IDÖSZÄK ÄMPER JELE					
KIFEJLETT SZÄRNYÄS RÖVÄR	Ä							FIÄTÄL NÖVENY

„Fekete taréjú szántás, aranyos taréjú felhő, friss füvek, rügy az ágon, tölcsért ringat a szellő.”
A rejtély főszereplője Juhász Ferenc Fekete taréjú szántás c. költeményének folytatását rejtettük el. Kérjük, a megfejtést küldje be címünkre!

Kertbarát Magazin
1591 Budapest, Pf.: 294.
vagy e-mailen: titkarsag@kerteszetesszoleszet.hu
Beküldési határidő: 2017. május 15.
A helyes megfejtést beküldők közül három nyertes könyvjutalomban részesül.

November–decemberi számunk megfejtése: Kányádi Sándor: Jön január
A kucsmáján, lám, mit látok, / egy korai hóvirágot. / Sorra sétál minden házat, / s boldog újévet kívánjat.
A felajánlott könyveket Galambosné Máté Mária töki; Páli Sándorné solymári;
Ruborits Sándorné szombathelyi rejtélyfejtőinknek postázzuk.

A MEZEI JUHAR

A Budai Arborétum számos juharfajjal és -fajtával büszkélkedhet, közöttük a hazánkban is honos mezei juhar (*Acer campestre*) szép, idős egyedével is. A felső kertben láthatjuk.

A mezei juhar a szappanfafélék családjába tartozó, Európa, a Kaukázus és Kis-Ázsia főként sík- és dombvidéki, illetve közephegységi területein előforduló faj. Hazánkban a legkülönbébb termőhelyeken is megtalálható, legtöbbször a száraz tölgyesek, gyertyános-cserestölgyesek, egyes erdők fája. Alacsonyabb termetű, 10-20 méter magasra növő, szabad állásban gömbölyded koronájú, sűrűn ágas, lombhullató fa vagy nagyobb cserje. Lassú növekedésű, gyakran hosszú életű fa, de igazán idős, 200-250 éves példánnyal napjainkban már nem találkozhatunk. Hosszú ideig ugyanis gyomosító fajnak tartották, és gyakran azért is kivágták, mert nem nevel szép, egyenes törzset. Kérge idősebb korban cserepesen repedezik. A fiatalabb ágakon, gallyakon sokszor úgynevezett paralécek láthatók. Ezek a kiemelkedő

bőrszövet-képződmények jellegzetes alakúak, hosszanti lefutásúak, a szárrészről kissé elálló, néha hullámos felületűek, a nagy hőingadozások, valamint az állatok rágása ellen védik a növényeket. Sötétzöld levelei keresztben átellenesen helyezkednek el, rendszerint öt-, néha háromkaréjúak, 4-8 cm hosszúak. A levelek éle pillásan szőrös, a lomb ősze világos-sárgára színeződik. Április–májusban, a lombfakadással egy időben, néha kissé később nyíló virágai sárgászöldek, keskeny szirmúak, laza, sátorozó bugavirágzatot alkotnak. A virágzat külső részén a virágok hímivarúak, a belsők kétivarúak. Széles szárnyú ikerlependék termései könnyen fölismerhetők, mivel a ter-

mésszárnyak egymással egy vonalban, vízszintesen állnak, kezdetben zöldek, ősze megbarnulnak. A szeptember végi érést követően szétesnek, s propellerként pörögve-forogva repítik a szél szárnyán a magokat.

A mezei juhar a leggyakoribb hazai juharfaj, 2014-ben az Év fájának választották. Tág tűrésű növény, a legkülönbébb talajviszonyok között, még enyhe sziklen is megél. Vízigénye közepes, de jól tűri a szárazságot, a légszennyeződést is, így például városfásításra, sőt ipari

területek beültetésére is kiváló. Melegkedvelő, napos és meleg fekvésben, mélyrétegű, üde, meszes talajon érzi igazán jól magát. Sorfának, magányosan vagy kisebb facsoportban, nagyobb kertekbe, parkokba kiültetve is mutatós. Kiválóan tűri a metszést, ezért nyírt sövénynek, térhatároló cserjesorrá is alakítható.

Számos fajtája kapható, a kertészek parkokba és városi sorfaként is ültetik. Az 'Elsrijk' szép, zárt, karcsú koronát nevel. A törpe növesztésű 'Nanum' fajtát gyakran magas törzsre oltva, kisméretű, gömbkoronájú fácskaként vezeték alá is ültethetjük. Magyar nemesítésű a 'Rozi', amelynek levelei a kihajtás idején pirosas, bronzos színűek. Az ugyancsak magyar 'Zenta' kiváló, egyenes törzset és szép, kúpos koronát nevel.

Sütöriné Diószegi Magdolna

KORA TAVASSZAL

Az alapfaj magról könnyen szaporítható, de elfekvésre hajlamos, azaz kezeletlen nélkül a vetés évében rosszul kel. Az érett magok október–novemberben hullanak ki. Tisztítsuk le a természárnyakat róluk, majd azonnal vessük el, illetve ha erre nincs mód, akkor nyirkos homok közé keverve rétegezzük tavaszig a jobb kelés érdekében. Kora tavasszal, már február végén, március elején, a talaj fölengedése után vethetjük a szabadba vagy nagyobb cserepekbe, ládába, normál kerti földre. A magok 4-5 héten belül csíráznak, a késő tavaszi fagyoktól takarással óvjuk a növénykéket. Ne legyünk türelmetlenek, a fiatal növények lassan fejlődnek a kelés után, az év végéig alig 5-6 cm-esek lesznek, néhány évvel később viszont már gyorsabb növekedésre számíthatunk.

A magkérő leveleket a SZIE KETK Dísznövénytermesztési és Dendrológiai Tanszék címén, 1518 Budapest, Pf.: 53, Sütöriné dr. Diószegi Magdolna várja. A 105 forinttal fölbélyegzett választóborítékra írják rá: „Magot küldünk”.

Látogass el webshopunkba, nézelődj, tervezgess! Ha kerti kiegészítőkről van szó, megéri benézni hozzánk! Kevés idő van? Rendelj házhoz!

Szeretem az Oázist

Az otthonom, a kertem és a virágaim is

Állapot: Kertészeti áruházainkban és online is visszavonásig érvényes, más akciókkel és kedvezményekkel nem összevonható. Az akciós árak változtatásának jogát fenntartjuk.

Várjuk együtt a virágzó tavaszt! Nem kell messzire menni a kikelet legszebb egynyári virágaiért, százszorszép évelőkért, gyümölcstermő növényekért, balkonzöldségekért, örökzöldekért és díszcserjékért. Kerti kiegészítők, ültetési és ápolási alapanyagok? Dívatos kaspók, dekorációs kellékek? Egy helyen megtalálunk mindent: az Oázis Kertészetben.

Kertészeti áruházaink szerte az országban

Ajka Ipari Park, északi szektor;
Budakeszi Szőlőskert Ipari Park (a Tesconál);
Budapest - Pasarét Zilah u. 6;
Budapest - Kőbánya Kőbányai út 47;
Budapest - Rákosszentmihály Szlovák út 15;
Budapest - Soroksár Helsinki út 80;
Cegléd Külső- Jászberényi út 2;

Csopak Mini Kossuth Lajos u. 15;
Debrecen 4031, Debrecen, Balmazújvárosi út;
Diósd Diófásor u. 19. (Az Intersparnál);
Hajdúnánás Mini Szabadság u. 50.
Jászberény Nagykátai út 17;
Kecskemét Budai út, a Tesco előtt;
Keszthely Semmelweis u. 2;

Mohács Pécsi út, Ipari Park;
Monor 4-es főút 32. km;
Nyíregyháza Korányi Frigyes út 204;
Szeged Alkony utca 3;
Székesfehérvár Holland fasor 1;
Szolnok - Szajol 4-es főút 108. km;
Tatabánya Erdész u. 39. (A Dózsakertben)

www.oazishu